

UJ KELET

PARTONKIVÜLI NAPILAP
ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ: Dr. MARTON ERNŐ 7740. szám

1.50 FONT 16 OLDAL TEL-AVIV, 1973 DECEMBER 28., PÉNTEK 7740. szám

MOSE DAJÁN HADÜGYMINISZTER:

IZRAEL HATÁRAIT NEM A GENFI KONFERENCIÁN FOGJÁK MEGÁLLAPITANI

Ma felújulnak a katonai tárgyalások Genfben az izraeli és az egyiptomi megbízottak között — Ismael Fahmi egyiptomi külügyminiszter: Ha nem lesz megoldás a csapatok különválasztására, nem kerül sor a béketárgyalások második szakaszára — A moszkvai rádió izraeli csapatösszevonásokat jelent Egyiptom és Szíria frontszakaszain

„Izrael határait nem a genfi konferencián fogják megállapítani, hanem az általunk fogatósított építési és fejlesztési akciók alakítják majd ki” — mondotta tegnap este Mose Daján hadügyminiszter Jeruzsálemben.

A hadügyminiszter hangsúlyozta, hogy az állam határainak kialakításában döntő szerepet játszó építkezési és orszáfejlesztési tevékenységek „senki más nem fogja helyettesíteni”, és minthogy nagy fontosságot kell tulajdonítani a határoknak, készen kell állni arra, hogy

szükség esetén ne csak egyedül harcoljunk, de fejlesszük és építsük az országot. „mindenütt, ahol ez szükség”.

Daján a továbbiakban így folytatta:

Nem kell szegyenkedniük

azért, hogy erőfeszítéseket tessen Jeruzsálem építésére és területének kiszélesítésére. Anatot, Bét-Lechem és Nebi Szamuél irányába, hogy aliját vonzzunk ebbe a városba és ipart létesítsünk.

A hadügyminiszter megjegyezte, hogy szükségesnek találja a gázai sávot délre elterülő üres területek beépítését és fejlesztését is, hogy Izrael déli határa ne Erez és Jád Mordecháj legyen.

Genf (UPI, Reuter, IFP, STA). — Megfigyelők szerint „semmiféle tényleges határozat nem várható a Genfben ma

pénteken felújuló izraeli-egyiptomi katonai tárgyalásokon a csapatok szétválasztása ügyében. Bármilyen döntésre is kerüljön sor, ez csak az izraeli választások után esedékes” — jelentette tegnap este a Zsidó Távirati Iroda genfi tudósítója.

Beszámolójából kitűnik, hogy a két fél álláspontja igen messze áll egymástól és nem várható döntő fejlemények az új izraeli kormány megalakításáig.

Ismael Fahmi egyiptomi külügyminiszter tegnap elhagyta Genfét és visszatért Kairóba. Ezt megelőzőleg szövegíró kijelentette, hogy „visszatérünk Genfba a csapatok különválasztása után, amikor a tüziszünet már szilárd lesz és hozzájárulhatunk a probléma alapvető megoldásához.”

Az egyiptomi külügyminiszter egybeként nyilatkozott a libanoni El Anuar munkatársának is és azzal fenyegetett, hogy nem kerülhet sor a genfi béketárgyalások második szakaszára, amennyiben nem történik meg oldás a csapatok különválasztására.

Fahmi figyelmeztetett, hogy Egyiptom nem lesz hajlandó résztvenni a politikai megbeszélésekben, amennyiben a haderők szétválasztására vonatkozó és a héten megkezdődött genfi tárgyalások úgy végződnek, amint a Kairó-Szuez országút 101-kilométerkövénél lefolyt tárgyalások bezártak.

Fahmi külügyminiszter kijelentette, hogy amennyiben Izrael nem vonul ki a megszállt terü-

tekről a B. T. 242 határozatának megfelelően, úgy „felújítjuk a háborút, hiszen csapataink mind a szíriai, mind az egyiptomi frontszakaszokon készen állnak a háború bármely pillanatában való felújítására”.

A moszkvai rádió tegnap este azt közölte, hogy Izrael csapatösszevonásokat hajlított végére az egyiptomi és szíriai tüziszüneti vonalaknál.

hogy ilyen módon alássa a genfi tárgyalásokat, ahol katonai küldöttsége „teljesen irreális módon kölcsönös visszavonulást, illetőleg területek kölcsönös kiürítését javasolja Egyiptomnak”.

Jigál Alon miniszterelnök-helyettes tegnap éjszaka a legújabb rosztovtól cáfolja a moszkvai rádió vádjait és azt légbőlkapott mecenek minősítette.

„Ez nem az első eset, hogy a szovjet propaganda felelőtlen uszítást folytat a közelkeleten” — jegyezte meg Alon.

EGYIPTOMI VEZÉRKARI TISZT:

»SZADÁT ELNÖK PARANCSÁT VÁRJUK SZINÁJ TELJES FELSZABADÍTÁSÁRA«

Hásszán El Griadli tábornok kérkedik: „Ismét kifulladásztó háborút folytatunk” — Tegnap elesett egy katonánk a Csatorna nyugati oldalán — Kedden több mint ezer lövedéket lőttek ki az egyiptomiak

A hadsereg szövegíróje közli: Szerdán, december 26-án este fél 10 táiban a Szezi-csatorna nyugati oldalán, a Krokodil tó-tól északkeletre lezajlott lövöldözés során egy katonánk életét vesztette. A hozzátartozókat értesítették.

Az egyiptomiak a tegnapi nap folyamán is többször megszegtek a tüziszünetet, de izraeli részről sebesülés nem történt. A délkeleti órákban gyalogsági fegyverekből tüzeltek, majd délután 2 óra tájban ágyúkból és tankágyúkból irányították tüzet

Faid körzetére. Később a Csatorna keleti oldalán, El Bálach körzetében állomásozó izraeli egységekre nyitottak tüzet, majd löttek a 101-es kilométerköv körzetére is. Izraeli részről minden esetben viszonzták a tüzet.

Az egyiptomi egységek az utóbbi időben fokozottabb tevékenységet tanúsítanak a szezi front mentén. Szezi városában az utcákon barikádokat emelnek feltételezhetően páncélos támadás elhárítására. Iszmáilától keletre állandó hidat építettek a Csatornán, amelyhez nagy menny-

nyiségű betont és kőanyagot használtak fel, amellyel a gyakorlatban teljesen elzárták a Csatornát.

Katonai szakértők úgy látják, hogy a körülzárt 3-ik hadsereg nem szenved sem víz- sem élelem-anyaghiányban. Valószínűnek tartják, hogy sikerült édesvízi kutakat fúrni, de az is lehetséges, hogy víz tisztító berendezést vittek magukkal, amelyet most felhasználnak. Gépjárművek állandó mozgásban vannak, ami arra utal, hogy megfelelő mennyiségű üzemanyaguk is van.

Szakértők megjegyzik azt is, hogy a Csatorna-övezetében a lövöldözések nagyobb méretűek, mint ahogy az a rövid katonai hírekből kitűnik. Kedden például több mint ezer lövedéket lőttek ki az egyiptomiak a Csatorna nyugati oldalán állomásozó izraeli egységekre. A helyzetre jellemző, hogy Hásszán El Griadli tábornok az egyiptomi hadsereg hadműveleti osztályának főnöke olyanértelmű nyilatkozatot tett, hogy az egyiptomi hadsereg „ismét kifulladásztó háborút folytat és csak Szadát elnök parancsára vár, hogy befejezze Szináj felszabadítását.”

GOLDA MEIR

— A LEGJOBBAN CSODÁLT ASSZONY

Brüsszel, (UPI). — Az európai lapok szerkesztői körében lefolytatott közvéleménykutatás szerint az 1973-as év legfontosabb eseményei a Közel-Keletre vonatkoztak. Közvetlenül a közel-keleti háború után a lapszerkesztők az

energialátságot, a Nixon-Brezsnyev csúskonferenciát, Salvador Allende chilei elnök rendszerének megdőntését, a Watergate botrányt, az amerikai csapatok vietnámi kivonását, Spiro Agnew alelnök lemondását, az európai biztonság konferenciát, Peron elnök visszatérését és az általános gazdasági helyzetet jelölték meg az év tíz legfontosabb eseményeként.

Ugyanakkor a Gallup intézet évi közvéleménykutatása szerint Amerikában a lakosság túlnyomó többsége Golda Meirt jelölte meg 1973 legjobban csodált asszonyaként. Meir asszony kétszerannyi szavazatot kapott ezen a népszerűségi listán, mint az utána következő Pat Nixon, az elnök hályve.

A BANKOK ÉVÉGI MUNKASZÜNETE

A bankok egyesülete közli, hogy az idén, a rendkívüli állapotokra, valamint a választásokkal kapcsolatos munkaszünetre való tekintettel megváltoztatták a bankok záróórát az évégi mérlegkészítéssel kapcsolatban. A bankok általában december 31-én, január 1-én délután tartanak zárót. Most azonban a bankok a következő időpontokban lesznek zárva: December 30-án, vasárnap délután, december 31-én, hétfőn egész nap és 1974. január 1-én délelőtt. Ugyanaznap a délutáni feltárgyalási órákban azonban már valamennyi bank nyitva tart.

Megszűnt

az importőrök letét-kötelezettsége

A pénzügyminiszter és az állami üvegekkel megbízottia között létrejött megállapodás értelmében megszűntek az importőrök letétösszeg-kötelezettséget.

Emelkedik a dollár európai árfolyama

Frankfurt, (Reuter, IFP). — Európában tegnap ismét jelentős mértékben emelkedett a dollár árfolyama. Az árfolyam emelkedése jellemző, hogy a frankfurti tőzsdén tegnap 2,68 márkáért jegyezték a dollárt, ami a legmagasabb árfolyam, amióta júniusban felértékeltek a német márkát.

Még egy fia született a Trudeau-házaspárnak

Ottawa (Reuter). — Pierre Trudeau, Kanada miniszterelnöke ismét apa lett. Karácsony napján született meg második fia. A kanadai sajtó külön szentírásként domborítja ki azt a tényt, hogy az 54 éves miniszterelnök és 25 éves felesége mindkét gyermeke karácsony napján született. Két évvel ezelőtt született meg Margaret Trudeau a házaspár első fiát Justint. A most született csecsemő 3,40 kiló és az orvosok jelentése szerint az anyja és csecsemője kitűnően érzik magukat. (Vezércikkünk a 2. oldalon)

Izrael nemzetközi »ellentámadásba« indul az arab zsarolás elhárítására

Közeleli szervezet létesül helyi és külföldi tényezők mozgósítására ebben a küzdelemben — Tegnap a Kneszet gazdasági bizottsága is foglalkozott a problémával

mel foglalkozó tényezőkhez, hogy fokozzák tevékenységüket és kezdeményezzenek ellenakciókat szerte a nagyvilágban az arab zsarolás igazi jellegének megvilágítására

és a szabad világot fenyegető veszélyek tudatosítására.

Az albizottság ülésén részt vett dr. Cvi Dinnstein pénzügyi alminiszter, Avrahám Kidron külügyi államtitkár és hivatalának néhány megbízottja, valamint a gyáriparosok szövetségének képviselőiben dr. A. Rafaeli és A. Sávit, továbbá Chajim Herzog tartalékos tábornok és más személyiségek. A gyáriparosok szövetségének megbízottai a Kneszet albizottságának ülésén már azt a testületet képviselték, amelyet két nappal előzőleg létesítettek a gyáriparosok szövetségének kezdeményezésére az arab zsarolás elleni nemzetközi harc irányítására.

A Kneszet albizottságának tegnapi ülésén a résztvevők kivétel nélkül hangsúlyozták, hogy rendkívüli fontossága van a tényleges és gyakorlati jellegű gyors tevékenységnek mind a különböző izraeli gazdasági té-

nyezők, mind pedig a külföldön élő zsidó közösségek mozgósításával.

(Vezércikkünk a 2. oldalon)

IZRAELI NAGYKÖVETSÉG ELLENI TAMADÁSRA KÉSZÜLT A 13 TERRORISTA

Izraeli diplomata fiát akarták elrabolni — Két nő is van a 10 török terrorista között

Párizs (UPI, Reuter). — A francia televízió közölte, hogy a Párizsban elfogott 13 terrorista támadásra készült egy izraeli nagykövetség ellen „valamelyik európai országban” azzal a céllal, hogy elrabolja egy izraeli diplomata fiát.

Mélyen leszállított áron

Az idevonatkozó írásbeli terveket megtalálták a Párizsól mintegy 30 kilométerre fekvő Corbeil negyedben lévő villában, ahol a terroristák laktak.

Mint jelentették, a terroristák közül tízen törökök, ebből nyolc férfi és két nő. A másik három közül kettő palesztinai, a harmadik pedig algériai. A francia biztonsági hatóságok keresnek egy német állampolgárságu nőt is, aki a feltetelezés szerint szintén ehhez a terrorista sejtéhez tartozik.

IDŐJÁRÁS

Derült idő. Hőmérsékletek: Jeruzsálem 6—14, Tel Aviv 8—17, Haifa 9—18, Beér Seva 6—19, Ejlát 9—20 fok.

DRÁGÁNK
SINGER ILONKA
(Rechovot)
80-IK SZÜLETÉS NAPJÁRA
JÓ EGÉSZSÉGET, HOSSZU BOLDOG ÉLETET
KIVANNAK
barátai:
a SCHWARTZ és GLÜCK családok
Rechovot

DRÁGA SZÜLEINK, TESTVÉREINK
GERSCH IRÉN és ANDOR
Szászrögen — Givat Neser
EZÜSTLAKODALMA
ALKALMABÓL KIVANUNK JÓ EGÉSZSÉGET ÉS
SOK BOLDOSÁGOT 120 ÉVIG
Gyermekeik:
LACI (JAKOB) és ROBI (RONI),
Testvéreik, sógornőik, sógoraik
és családjaik

BRAUN IMRE
Szécsény — Jeruzsálem
65-ik születésnapjára
KIVANJUK, HOGY ISTEN ÉLTESSE 120-IG
ÖRÖMBEN ÉS EGÉSZSÉGBEN.
Feleség: ERZSI,
gyermeked, unokáid és a nagymama,
bátyád: MIKLÓS és felesége LILI

DRÁGA SZÜLEINK ÉS ROKONUNKNAK
FRIEDMANN ANDOR és IZABELLA
Toronto
25-IK HÁZASSÁGI ÉVFORDULÓJÁRA
KIVAN SOK BOLDOG ÉVET ÖRÖMBEN
ÉS EGÉSZSÉGBEN 120-IG
Fink LESLIE KORALEK
KLEIN, LOW és FISCH családok

אמת
המערך
מפלגת העבודה הישראלית
מפלגת הפועלים המאוחדת
ובנות מפלגתיים

AZ 1973-ES ÉV
KIVÁLÓ KÉSZÍTMÉNYE
AZ 1973-ES ÉV
KIVÁLÓ VÉTELE

Fájdalommal értesítjük mindazokat, akik szerették és ismerték, hogy
FELDMANN SÁNDORNÉ Rózsika
Nagyzeben — Givat-Háslosá, Málben
1973 december 26-án visszaadta lelkét a Teremtőnek.
Csendben eltemettük.
Férje SÁNDOR, testvére LENKE és a gyászoló család
Sivat ülünk Zeuger, Ludd, Sikun Banit 13

IZRAELI HETKÖZNAPOK GENF ÉS JERUZSÁLEM

Lehetséges, hogy Genfben elől a két nemzedék óta dúló arab-zsidó háboru sorsa. Hétfőn pedig az is elől, hogy Izrael népe milyen összetételű kormányt küld Jeruzsálembe azzal a feladattal, hogy tehetséggel, méltósággal és sikerrel vívja meg a békeharcot az arabokkal Genfben.

Soha rosszabbkor nem rendeztek még választást, mint most Izraelben, a jom-kipur háboru után, amely általános zűrzavart okozott az izraeli polgár gondolkodásában. Azt állítják, hogy a pszichiaterek sohasem voltak úgy elfoglalva Izraelben, mint most, nemcsak azért, mert hadifoglyok, sőt front-harcosok jöttek haza megvívott lélekkel, vagy idegekkel, hanem mert sok izraeli polgár is idegeiben és lelkében érzi a terhes eleményeket, amelyek a jom-kipur háboru óta nehezednek rá.

Fel kell tenni a kérdést, hogy van-e ok az „érzéseik zűrzavarára”, szabad-e elkecsere-dettnek lenni az izraeli polgárnak a genfi tárgyalások idején és három nappal a választások előtt? De ahhoz, hogy válaszolni tudjunk erre a kérdésre, azt is meg kell magyarázunk, hogy milyen tényezők játszottak közre ennek a keserű hangulatnak a kialakításában. Mindenekelőtt az volt az ok, hogy leggyőzelemmel tartott hadseregünket és naphírű tájékoztató szolgálatunkat megelégelték az arabok két fronton megindított támadásukkal. Összeomlott egy kép, amelyet az izraeli polgárok többsége alkotott magának az ország biztonsági helyzetéről.

Látszólagosan tehát minden oka meg volt arra az izraeli polgárnak, hogy mély elkecsere-déssel fogadja az eseményeket, hogy véres tanulságokat vonjon le azokból és szomorú legyen. Ezek az okok azonban csak látszólagosak, mert alapszabán véve az derült ki, hogy meg lehetett urvan lenni az izraeli hadsereget, de katonáink mégis győztek. Az is csak látszólagos volt, hogy tájékoztató szolgálatunkat megelégítették, mert hiszen azóta már tudjuk, hogy nem az értesüléseken volt a hiba, hanem a kiértékeléseken és az is bebizonyult, hogy a Szovjetunió nem avatkozhat be olyan szabadon, mint ahogy azt szeretné, mert a mi szövetségeseink, az Egyesült Államok az erősebb és befolyásosabb nagyhatalom.

Más dolgok is kiderültek, mindenekelőtt az a hihetetlen rüsztyesség, amely ennek az országnak és népének a sájtja. Vészes jóslatokot hallottunk és olvastunk, hogy Izrael nemzetgazdasága összeomlik a háboru következtében, nem lesz üzemanyag, nem lesz kenyér, nem lesz hús, nem lesz semmi, megszűnik az export, sőt az import is.

Az igazság azonban az, hogy ahánym Izrael az egyetlen ország a Közel-Keleten, ahol a Hinterland alig érte meg a háborut, és bár faragtak néhány sületlen viccet a tojáshányról, még ez a „katasztrófa” is elviselhető. Ami pedig az üzemanyagot illeti, furcsa módon Izrael, amely egyik őrügvolt a világ energia-válságának, a legkevésbé érte meg az üzemanyag hiányt ugyszólván az egész földkerekségen.

Mind ez azonban csak a lakosság fizikai és pszichológiai körülményeire vonatkozik. Sokkal fontosabb és az állam jövője szempontjából sorsdöntőbb események is történtek, amelyek arra tanítanak, hogy az izraeli polgárnak igazán kevés oka van az elkecsere-désre. Az állam fennállása óta követeljük, hogy az arabok iljenek le velünk tárgyalni. Hiszen egész állami létünk laza fegyverszüneti megegyezéseken alapul, amelyeket 1949-ben Rhodosban kötöttünk a szomszéd államokkal. Rhodosnak nem volt folytatása, mert a Békéltető Bizottság, amelyet annak idején a Biztonsági Tanács azzal bízott meg, hogy békekötésre változtassa a fegyverszüneti megállapodásokat, eredménytelen tanácskozákat folytatott. Papíron még ma is létezik mint egy foszladozó maradványa egy történelmi békéltető kísérletnek.

Mindenre hajlandók voltunk, közvetítésekre, közvetett tárgyalásokra, még arra is, hogy az izraeli küldöttség ne legyen egy épületben, sőt egy városban sem az arab békeküldöttségekkel.

Az arabok megtámadtak minket az 1947 november 29-iki felosztási határozat után, amikor nem lehetett minket azzal gyanusítani, hogy területeket hódítottunk el a szomszéd arab államoktól. A fegyverszüneti egyezmények megekötése után Egyiptom zárlat alá helyezte előlünk az éjláti öblöt és a Szezicsatornát és aztán minket kiáltott ki agresszoroknak 1956-ban, amikor a szuezi hadjárat győztes befejezése révén legalább az éjláti öblöt felszabadítottuk a blokádlól. Szináj és a Golán-fennsík nem volt a kezükben. Jeruzsálemet sem szabadítottuk fel 1967 előtt, de három arab állam mégis elindította ellenünk hadseregét. Csaknem hét éve, hogy ennek a háborúnak a következtében megzavarta tartjuk egész Erec Jisráélt, a Golán és Szináj, és hiába kísérleteztek a nagyhatalmak, zsidó személyiségek, vagy szervezettek, s hiába hirdette Izrael unostalan, hogy hajlandó tárgyalásokra akár közvetlen, akár közvetett módon, hogy békét kössünk az arab szomszédokkal. Hányszor tették fel kormányaink vezetői a kérdést, hogy kinek adniuk vissza területeket, hiszen nem ilnek le velünk tárgyalni.

Sjött ez a szörnyű jom-kipur háboru a maga borzalmas vérvesztésével, s az utána következő tömeges lelki depresszióval. S éppen ez a háboru, amelynek első három napjában valóban visszavonítottuk bennünket, és csak óriási erőfeszítéssel sikerült a magunk javára fordítani a háboru kimenetelét, pontosan e véres, tragikus és keserves háboru után csillant fel előlünk annak a reménye, hogy békét köthetünk az arab államokkal. Olykor a szemünk káprázik, amikor a genfi béketárgyalásokról szóló cikkek címeit olvassuk reggelente: há-lehetséges ez? Akármilyen levesen a kimenetelének a genfi konferenciának, már maga az a tény, hogy az izraeli küldöttség egy teremben, az UNO főtitkára és két nagyhatalom külügyminisztere jelenlétében tárgyal két arab állammal a békéről, olyan forradalmi jelentőségű, hogy arról alighanem nincs is fogalma még az izraeli népnek, hiszen annyira közel van az eseményhez.

Ilyen körülmények között készült az izraeli polgár a választásokra. S a jelek szerint, bizonytalankodik. A véleményváltások nem mindig megbízható eredményei azt mutatják, hogy nagyon sokan még ma sem tudják, milyen betűre fognak szavazni hétfőn. Csak az olyan izraeliek, akik biztosak világ-nézetükben, és nem pillanatnyi események, hanem kifejecesedett ideológia tükrében akorják kiformalni az ország jövőjét, csak azok biztosak benne, hogy milyen kormányt akarnak látni Jeruzsálemben.

Rendkívül sajnálatos ez a tünet. Mert soha annyira, mint most nem volt szükség Izraelnek cselekedeteikben megmondott, diplomáciai tárgyalásokban gyakorolt, nagy kormányzati tapasztalatokkal rendelkező vezetőkre, mint most. Olyan kormányt kell Jeruzsálembe küldeni, amely elég rugalmas, de elég erőlyes is tud lenni ahhoz, hogy megmérkőzzön nagyhatalmi és közleletli érdekekkel, és megszállt területek ellenében békét tud kicsikarni az araboktól.

Nem kell félni a békétől még akkor sem, ha olyan megbízhatatlan partnerek irják alá, mint az arab kormányok. A békeszerződés minden körülmények között nemzetközileg elismert okmány és tudja meg az izraeli polgár, hogy a több mint 25 éve fennálló Izrael állama nem rendelkezik ilyen nemzetközi elismeréssel. Nagy történelmi sansz előlt állunk tehát, amelyet nem szabad elzavasztanunk. Olyan kormányt kell választani december 31-ikén, amely ezt a történelmi feladatot teljesíteni tudja.

A BÉKEKONFERENCIA VÁROSA

Egy hét óta Genf városa — amióta falai között a Nemzetek Palotájában ülészik a közleletli békekonferencia — a világ érdeklődésének központjában áll. A világ azt figyeli, hogy mi történik Genfben. És nemcsak a közvetlenül érdekeltek: a pici Izrael és a nagy arab világ, nemcsak az a néhány száz ember, akik közvetlenül, vagy közvetve a békekonferencia miatt tartózkodnak Genfben, hanem az arab olajszarolás által felajzott modern és főleg nagy iparral rendelkező országok is.

Ez a világraszóló érdeklődés régi emléket idéz fel bennem a Genfi tó partján elterülő liliputi világváros kapcsolathán.

Ugyanis Genfben töltöttem családommal együtt csaknem másfél évet, mint menekült, mielőtt mekaptuk a palesztinai bevándorló engedélyt. 1946 nyarán és az azt követő ősz folyamán a 150 ezer lelket számláló városla a világváros jellegét öltötte magára. A svájci város a francia határon az örök béke és nyugalom hatását keltette. Egy város, amelyen nem érződött a háboru nyoma, mint a többi európai városban.

Míg London és Párizs alig ócsudtak fel a második világháboru szenvedéseiből, Genfben már dololt az élet. Sehol az ismeret látvány: lerombolt házak, kiégett erdő, felrobbantott hidak... De kedves, tiszta kávéházak, jó vendéglők, szórakozóhelyek.

A határ: odasereglett a világ — de legalábbis Európa — sok megpróbáltatást elszenvedett népe. És nemcsak azok, akik jól akartak enni és szórakozni, hanem azok is, akik szellemi életre vágytak. Akik adni vagy kapni akartak ebből az isteni nedűből.

Ezekben a hónapokban csak győzni kellett a falragasztok elővasát, amelyekből megtudtuk, milyen teremben milyen nagy külföldi hírességet lehet látni: filozófust, író, szüvészeket, zeneti nagyvágokat meghallgatni. Ez volt ugyszólván az egyetlen élő fórum, ahol abban az időben ezek megmutathatták magukat.

Hogy csak néhányat említsék: Itt látam és hallottam — először és utoljára — az akkori idők viláhbírói és divatos angol filozófusát, Lord Russellt, a vékonydognán, halkszavú, nemes külsejű öregurat. Egyik új filozófiai tételéről beszélt a szufolt színházteremben, de sajnos, nem emlékszem már, hogy mi volt az.

Ha Ehrenburg is megjelent az egyik előadóterem dobogóján, mint a Szoviet ki-küldöttje európai előadó turnéra. Ha jól emlékszem, franciául beszélt a Balkán-félsziget jövőjéről. Erős szovjet-imperialista

Irta: Dr. MARTON GIZELLA

nézete nagy vihart keltett, sokan közbeki-áltottak, zavarták és vitába szálltak vele. Érdekes arcu, nagydarab ember volt, de már akkor roskadozó, lomha tartású.

André Maurois francia-zsidó író beszélt egyik regénye megjelenése alkalmából az angol és a francia irodalmi korszakok kapcsolatáról. Ünöm megjelenésével, uri magatartásával, nagyon jó benyomást keltett.

Itt láttam először a komor képű Jean Pierre Sartre-ot, az akkor nagyban dühöngő egzisztencializmus atyját és koronázatlan királyát. Tanítványai vették körül egyik tér közepén, s ő halkán, mély hangján válaszolt kérdéseikre.

Az azóta is életárs, Simone de Beauvoir író és filozófusnő egy igen érdekes, főleg nőknök tartott előadását hallottam egy kis teremben, az éppen megjelent „Minden ember halandó” című regényéről. Az akkor még felt arcu, molett alakú Simone de Beauvoir kitűnő előadó volt.

Magyarajrú menekült és emigráns genfi barátainktól hallottuk egy szép napon, hogy Békeffy László, a híres magyar-zsidó konferenciát, útutazóban van és Genfben előadást tart. Természetesen nem hagytuk ki. Meg is állapítottuk, hogy hosszú évek óta ennyit nem neveltünk. Utána még kávéházba is együtt mentünk. Roppant barátságos emberek voltak, ő és felesége is.

Egy szép délelőtti napon meglátom, hogy nagy csődület van az utcán, éljen-zés, tapsolás, autók szögüdoznak, aztán lelassítanak. Közlelebb megyek és különös látványban volt részem: az egyik nyitott autóban áll valaki és az akkor divatos „V” betűt (a győzelem jelét) formálja magásra tartott kezével, szájában hosszú, vastag szivar: Churchill volt, az angol miniszterelnök, az akkori világ innepelt hőse.

Egy másik alkalommal pedig, délutáni sétánkon elhaladunk egy templom előtt. A téren óriási tömeg, elegáns nők, férfiak, menyasszony habos, földig ér ruhában, s mögötte egy két fejű a tömegből kimagasló, tábornoki ruhát és eskőt viselő alak: Charles de Gaulle volt, a későbbi francia köztársasági elnök, akkor még csak a francia harát felszabadító hős.

Valami jótékonycélu koncerten (mindig mindenütt kell valamire jótékonykodni) egy fiatal, széparcu, szőke, negyszerű hegedűművész előadását hallottuk. A közönség szünni nem akará tappsal hálálta meg: Jehudi Menuhin volt.

Ezeket és hasonlókat nyújtott az akkori genfi nyár. Hosszu sétákat is tettünk a városban és környékén. Egyik gyakran látoga-

tott helyünk a város —-én épült gyönyörű Palais des Nations — Népszövetségi Palota volt, az óriási épült park közepén. Valahányszor nitva találtuk az épületet, mindig megcsodáltuk termét, s az építkezés nyugodt, s mégis grandiózus stílusát. Abban az időben a Palais des Nations már ugyszólván „nyugalomba vonult”, nem az eredeti célt szolgálta. A nemzetek közötti békekövéselőls fő központja a New Yorkban felépült UNO-palota lett, s a genfi Népszövetségi Palota csak külböböz nemzetközi szervezetek üléseit szolgálta.

Most, hogy Izrael érdekeit is az általam ismert gyönyörű palota van hivatva megvédeni, különös melegséget érek a szívem körül.

És vajljam be, hogy bizalmat is? Talán nem is olyan alapatlan ez az én ösztönös bizalom érzésem. Hiszen látunk, hogy a ma egy hete megvívott konferenciával — bár ott még a világon semmi érdemleges nem történt — az összes résztvevők meg vannak elégedve.

Aba Even külügyminiszter kijelentette, hogy máris több bizalma van a konferenciában, mint az első nap volt. Meg van elégedve azzal is, hogy Gromikóval találkozt. A szoviet külügyminiszter kijelentette: Akí azt állítja, hogy ő valaha Izrael életére tört, az elferdíti az igazságot és egyszerűen hazudik (és ez nagy szó).

Gromiko szintén örül ennek a találkozásnak. Hogy miről tárgyaltak négyesem-köz, azt senki se tudja, de fontos, hogy mindkettő meg van elégedve. Sőt, Kissinger is örül, hogy összehozta ezt a találkozót, ami szerinte hasznos alaja lehet a későbbi fejleményeknek.

Azt is jó jelnek tartják, hogy az egyiptomiak javaslatára újra összehívták a tisztek közötti tárgyalást, a 101-es kilométerkönel tartott megbeszélések mintájára, szintén Sillavuo UNO-tiszti vezetés alatt.

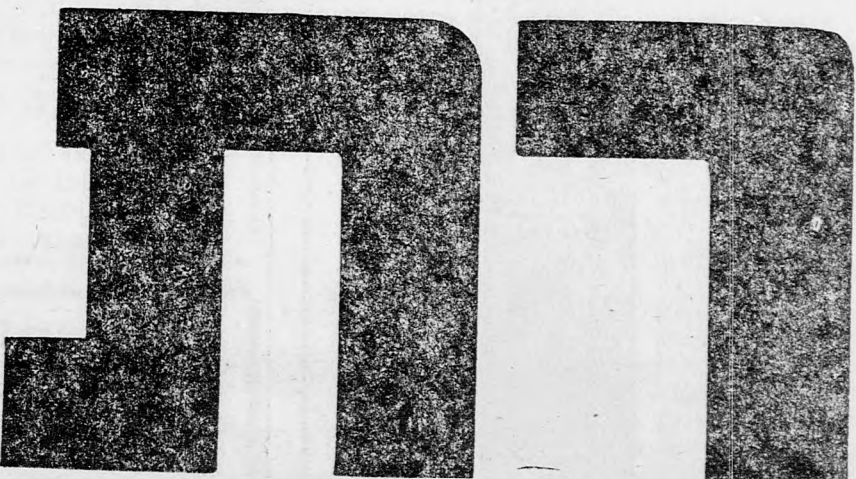
Dájan külügyminiszter is kijelentette, hogy már több bizalma van, „több mint ötven százalék”, hogy a dolgok bár lassan, de szépen fognak haladni.

Waldheim UNO-főtitkár szerint is nagyon lassan haladnak majd a dolgok, s az 1974-es esztendő talán rá is megy, de bizalommal van a tárgyalások kánt. Ezek után már csak mosolyoghatunk azon a gyermekes igényen, amire a tárgyalászatok felállítása az arab delegátusok ragaszkodtak: Hé, ovatis formában felállított asztal körül ilnek a tárgyalófelek. Minden országnak egy asztala van, de az arabok azt kívánják, hogy az asztalok között legyen egy-egy 40 centiméternyi távolság, nehogy — Isten ments — a felállítás „kerekasztal konferenciának” tűnjön.

BOYAR HELYT- ÁLLT...

TEGYE LEHETŐVÉ, HOGY FOLYTASSA FELADATÁT

Avrahám Boyar, T.A. városánál folytatott hosszúéves szolgálata alatt bebizonyította a rátermettségét, becsületességét és odaadását a város, és annak minden polgára előtt. A hozzá forduló ezek tanúsítják áldásos tevékenységét az egyesek és a sokak érdekében.

רשימת בוואר למען העיר ותושביה

BOYAR A TELAVIVI VÁROSHÁZÁRA

LÁHÁT

Tel-Aviv — Jaffa

város élére

MOSI MEG INKABB,

MINI VALAHA

HÁLIKUD

הלימוד הדבש

ÖTVENEZER

Irtá: KÁRMEL JOCHÁNAN

Ez a cikk emlékezés szeretne lenni ötven ezer emberre, akikre általában nem emlékeznek. Az első világháború végén a világ csaknem minden fővárosában jelképes siert emeltek az ismeretlen katonáknak, a háború olyan hősi halottainak, akiknek kilitét soha nem sikerült megállapítani.

Ennél az ötven ezer embernél, akikre emlékezni akarok, éppen a fordítottjáról van szó. Nagyon is jól tudják, hogy kik voltak, az is világos, hogy mikor és milyen körülmények között estek el. Emléküket azonban nem hirtelen emlékmű, és a világ minden megtesz, hogy egyáltalán ne emlékezzen rájuk.

Volt egyszer, hosszú évtizedekkel ezelőtt egy film, vagy talán könyv, már nem vagyok biztos benne, amelynek a címe: „A megemlékezők csillaga” volt. A mi világunkban ugyanis az a különös és álszent logika uralkodik, hogy aminek nem szabad lennie, az nincs. Akiknek tehát a logika szerint nem szabadott elcsúszni, azok nem halhattak meg. És amennyiben mégsem élnek, akkor meg kell elégednünk azzal a magyarázattal, hogy nyilván meg sem születtek.

Az az ötven ezer, akiknek hivatalosan nem volt szabad meghalniuk, de mégiscsak köztünk ez a világ, ötven ezer vietnami polgár, vagy katoná, akik a harcokban elesettek a Párizsban egy évvel ezelőtt ünnepélyesen megkötött béke óta.

Ötven ezer ember. Annai mint egy közepes vidéki város. Ennyien estek el a harcokban az első békeévben. Most képzeljük el, hogy mi lenne a számuk, ha nem béke lenne, hanem háború? Összintén szólna nem tudom, de érzésem szerint valószínűleg jó néhány ezerrel kevesebb. A tények legalább is azt bizonyítják, hogy a Vietnámban eltelt évtizedes háború során alig volt olyan esztendő, amelyben az áldozatok száma meghaladta volna az ötvenezret.

Akkor rengeteget beszéltek a vietnami háború áldozatairól. Az újságok, a televízió, minden tele volt a háború rémségeinek az ismertetésével. Most ötven ezer ember halála csak egy kétszáz napos, amelyről egyáltalán nem érdemes és szabad tulajdonképpen beszélni. Hogyan is lehetne foglalkozni a vietnami háborúval, amikor Vietnámban, mint köztudomású, egyáltalán nincs háború, hanem béke van. Erre a legfényesebb bizonyíték az a béke-Nobel-díj, amelyet a dr. Henry Kissinger kapott a vietnami béke megkötéséért. Márpedig ha ezért a dr. Kissingernek Nobel békedíj jár, akkor Vietnámban nyilván béke van, és ezen semmi szükség sincsen vitatkozni. Olyan csekélység mint ötven ezer áldozat a békekötés óta, igazán nem érdemes figyelmbe venni.

Kissinger társa a párizsi békekötésben, Le Duc Tho, az északvietnami kommunista párt politikai bizottságának tagja, persze nem fogadta el a békedíjat, amelyet a dr. Kissingerrel együtt kapott, mivel az ő felfogása szerint sincsen béke Vietnámban. És az igazság kedvéért meg kell vallanunk, hogy Le Duc Tho információi ezek a téren elsősorban.

Ugyanis az egyik tényezője annak, hogy ne legyen igazán béke Vietnámban. Az ő szemében ebben a dél-vietnami Nguyen Van Thieu elnök katonái a felelősek, akik a legszembetűnőbb módon visszalönek ha a kommunisták támadják őket. Kommunista felfogás szerint csak akkor áll helyre a béke Vietnámban, ha az egész ország az ő kezükben lesz. És valóban akkor béke lesz. A temető békéje.

Addig azonban a világ mindent megtesz nem tudomásul venni, hogy Vietnámban ötven ezer ember elesett. Ez egyszerűen nem illik abba a képhez, amelyet ma a világ helyzetéről az emberek alkotni akarnak. Hiszen a „détente” korában élünk. A Kelet és Nyugat közötti megegyezés korában, minek is kellene megzavarni ezt a csalfa ábrándot olyan csekélységgel, mint ötven ezer halott.

Az amerikaiak nem akarnak beszélni róla. Egyrészt nekik e percben teljesen elegendő, hogy az ötven ezer halott között nem voltak amerikaiak. Az ő számukra valóban befejeződött a háború Vietnámban és ez boldogítja őket. Mit érdekel az átlag amerikai most már a vietnami sorsa? A kormány pedig igazán nem akar a vietnami halottakkal törődni. Hiszen a Watergate-ügy botrányában fulladó kormányzatnak az egyetlen fénypontja állítólag sikeres külpolitikája, vagyis a vietnami béke, és a kommunistákkal való megegyezés. Mire hivatkozhatnak Nixon és Kissinger, ha kiderül, hogy ezek az eredmények nem érnek semmit?

Moszkva után igazán nem boldog a vietnami halottakkal foglalkozni. Miért zavarja meg egy állapotot, amely olyan jó és kellemes a számára? Nap, mint nap bebizonyosodik, hogy a megegyezés politikája egyes egyedül a szovjet érdekeket szolgálja. Két érdek ezek után ötven ezer ember sorsa a Kremelen? Ötven ezer anyai áldozatnál sem rebben meg a szempillájuk, ha persze hasznuk volna belőle.

Az ünnepélyesen aláírt szerződés papírja pedig lassan kezd sárgulni, együtt a nagy férfiak aláírásával és a díszes pecsétekkel. Kíváncsi volnék, hogy mennyire nyugtatja meg azt a vietnami anyát, akinek a fia elesett, hogy ez nem a gonosz háború, hanem az áldott béke korában történt. Nem tudom, hogy azon a napon, amikor az oslói amerikai nagykövetség, mint a dr. Kissinger megbízottjának átadták a Nobel békedíjat, hányan estek el Vietnámban. Gondolom néhány száz ember. Azt sem tudom, hogy tudták-e arról a békedíjról, amelyet a dr. Kissinger kapott. Azt azonban elképzelem, hogy amennyiben tudták, mit gondoltak volna erről. Ugyanezt, amit én gondolok.

Maradt tehát a mérlegben ötven ezer áldozat, akikről nem illik beszélni. Akiket feláldoztak mások kényelméért, és a közeledés illuziójára.

Attól tartok, hogy ezek az illúziók folyton újabb és újabb áldozatokat követelnek. Nagyon szeretném, ha mi izráliek nem lennénk ezek az áldozatok között. A magam részéről arra kérem azokat az izráeli személyiségeket, akik a mi ügyünkben döntéskor, hogy ők képezzenek kivételt. És állandóan, elmentően a mai divattal, legyen gondoljanak arra az ötven ezer vietnami, aki egy békeévben esett el. Akkor, ha ezt megteszik, talán mi nem részesülünk olyan békeben, mint a szerencsétlen vietnami nép.

ZENEÉLETT

A FILHARMONIKUSOK VILLÁM-TURNÉJA EURÓPÁBAN

Kiváló politikai érzéssel kell, hogy bírjanak a Keren Kájemet vezetői, hogy éppen ebben a válságos időpontban küldték ki zenekari nagykövetségként az Izráeli Filharmonikusok négy országba egy rövid propaganda-körtúra, hogy ragyogóan bizonyítsák országunk, népünk és zenekarunk kulturális erejét. Egy hét leforgása alatt — péntek este kivételével — öt koncertet adott a zenekar.

Elsőnek a londoni Albert Hallban lépett fel, melynek 6000 ülőhelyét a 25.50 és 100 fontsterlinges (250—1000 izr. font) belépődíjak ellenére szintúgy megtöltötte a rendkívül lelkes, hozzáértő közönség. Daniel Barenboim vezényelt és a 88 éves Artur Schnabel Beethoven 5-ik zongoraversenyével volt az est lebilincselő frissességgel, eleganciával és felülmulhatatlan művészettel játszó szólistája. A műsort Paul Ben Chajim „Zsoltárai”-val (1. szimfóniájának lassú tételével) nyitották meg, s Brahms 1. szimfóniájával fejezték be. A vezető angol lapok, a Times és a Manchester Guardian legmagasabb dícsérettel illették a vendégeket.

Amszterdamban a Congress Hallban, Haarlemben az ottani Concertgebouw termében koncertezett a zenekar. Brüsszelben a Palais des Beaux-Arts nagyteremében, s végül Bonnban a Beethoven-Saalban, mindennél Mose Acmon vezényelésevel. Acmon, mint a hamburgi Norddeutscher Rundfunk és a bairói zenekari karmestere Európában nagy megbecsülésnek örvend.

Haarlemben az összes helyeken szólistaként közreműködő Jicchák Perlman mellett Jehudi Menuhin is fellépett és a két prominens hegedűs Bach kettősversenyét játszotta. Bár mindezt a maga felfogásában, de kitűnő összjátékban. Mindenütt hatalmas, viharos siker! A zenekar tagjai mélyen meghatótta az a tüntető szeretet, amely Izráel irányában a közönség részéről megnyilvánult. Minden helyen vezetői politikai személyiségek és diplomata is látogatták a koncerteket.

Bonn kivételével, minden koncert előtt a Hátkvát játszotta a zenekar, ezzel is kihangsúlyozva, hogy nem csupán művészeti feladattal jött, hanem mint ország, népe — méltó — reprezentánsa is. Bonnban televízióra vették fel a műsort, de a Brahms-szimfónia helyett a koncert előtt délután, közönség nélkül Dvorszák „Új világ” szimfóniáját, Acmon vezényelésevel.

A ragyogó művészi, erkölcsi és anyagi sikerrel járó turné után a zenekar tagjai a jólvezetett munka érzésével, de holtfáradtan érkeztek haza.

A FILHARMONIKUSOK — NÉPSZERŰ ESTJE BERTINIVEL — A francia műsorban Milka Laks zongorista működött közre —

Az u. n. könnyű klasszikus sorozat első bérlési hangversenyét a csak néhány nappal a koncert előtti határozott zenekarral, Gary Bertinivel vezényelte. Nagyon méltánytalan volna éppen fentiek után a kirívó módon keveset próbált műsor zenekarunktól szokatlannal pongyolán kidolgozott kivitelt boncolgatni. Legfrissebben az első szám, Bizet örökifjú, derűs, operadallamokkal átszőtt C-dúr-szimfóniájára hangzott el, melyben Gary kiváló karmesteri képességei a legszebben nyilvánultak meg. A többi műsorszám kivétel: Ravel andalító szépségű „Pavane egy infánsz halálára”-c. zenekari poéma, — Debussy életből „Kis szvit”-je, egy miniatűr zenei képcarnok, — majd Berlioz rendkívül vastagon beállított „Benvenuto Cellini”-nyitánya, melyből később úgy Verdi, mint Wagner oly sokat merített, — a megszokott színvonalon alatt mozgott. Kisebbségi műsorral a Párizsi Operaháznak időközben elhunyt intendánsa, Gentile bízta meg egy opera megírásával. Ligeti Oedipusra gondolt, mint előtte Stravinsky és Orff, de egy nemlétező nyelvű szövegre, keverve azt valódi szavakkal. Nem az öreg Oedipus állítja szinpadára, hanem időtlen személyt. Miután Gentile a newyorki Metropolitanhoz szerződött, Ligeti operájának ott lett volna bemutatója. De az ő f-ja után új librettó váltásról, a belga Ghelderone „Ballada a nagy haláltáncról” c. művét, egy népi mesén alapuló bábjátékot, valamint változatát Don Quijotnak, akinek lova Sancho Panza. A történet a világ végén játszódik.

BORIS BERMAN CSEMBALÓ-ESTJE A MUZEUMBAN

A kettős minőségében, mint csembalista és zongorista nemrégiben bemutatkozó u-jorszó olé-művész, nagy érdeklődést keltett első fellépésével. Oroszországban a barokk-hangszerele aratott nagyobb sikert, de a hallottak után most mi a zongoristát előnyben részesítjük a másik hangszer művelőjével szemben. Kifűző technikai adottságai, könnyed és gördülékeny futamai, a regiszterek és manólok biztos kezelése nagy zenei kultúrája mellett a csembalónál is megnyilvánultak. De a bevezetőül játszott Bach-művek: az o-las hangverseny, a Kromatikus Fantázia, vagy a Vivaldiótt átvett C-dúr-koncert inkább gépielen, minden érzelem nélkül pergett le. Felülmódon ez a distancia a művektől leg-

többi zongorajátékában nem mutatkozott, de úgy látszik, ezen a hangszeren tárgyalogabban nyilatkozik meg. Kissé egy sikló mozgó Haydn és Rameau s nem árukt el több egyéni vonást az előkelő izléssel, kifinomult játszott Scarlattí-sorozat sem. Ezek után Boris Berman zongora-cséjre vagyunk kíváncsiak.

LIGETI GYÖRGY OPERÁT IR

A dícsőszentmártoni születésű, most 50 éves zeneszerző, a nemzetközi sajtó egyik dőlégetett kedvence. Bár a korszerű zene egyik — semmiféle irányba a sajátján kívül el-nem-kötelezett — vezető személyisége, műveit a közönség mindenütt nagy érdeklődéssel fogadja. Alig van hét, hol ne halatna magáról: legutóbb a Musical America között vele többszörösen interjú, amelyben egész életétörténetét elmondja, többek között, hogy első, még Kolozsvárt írt szerzeményét „Kineret”-nek hívják s hogy legnagyobb él-ményei közé a vonalas-Magyarország elhagyása tartozik, 1956-ban... Amerikában népszerűsége, mint a cíkből megtudjuk, egy Hollywoodban készült filmhez: „2001. A Space Odyssey”- (egy világűr-odisszea) írott zenéjének köszönhető.

„Senki sem kért fel a megírására” — mondja a szerző. — Egyszerűen, megkérdezésem nélkül állították össze hanglemezeimből. Mikor tiltakoztam ellene a producerrel, azt felelte: „Örüljön, hogy ezáltal megismerték a nevét Amerikában!” „Egyáltalán nem vagyok boldog, — válaszolta Ligeti, — maguk előztek zenémet és még nem is fizettek érte”. De aztán nagyon szerényen 3.500 dollárban mégis kiegyeztek...

Mint az interjúból megtudjuk, eredetileg a stockholmi Operaházban időközben elhunyt intendánsa, Gentile bízta meg egy opera megírásával. Ligeti Oedipusra gondolt, mint előtte Stravinsky és Orff, de egy nemlétező nyelvű szövegre, keverve azt valódi szavakkal. Nem az öreg Oedipus állítja szinpadára, hanem időtlen személyt. Miután Gentile a newyorki Metropolitanhoz szerződött, Ligeti operájának ott lett volna bemutatója. De az ő f-ja után új librettó váltásról, a belga Ghelderone „Ballada a nagy haláltáncról” c. művét, egy népi mesén alapuló bábjátékot, valamint változatát Don Quijotnak, akinek lova Sancho Panza. A történet a világ végén játszódik.

Közben azonban befejezi rövidített Oedipus is, — mint Ligeti mondja, Marx Brothers és Charlie Chaplin változatában, a newyorki Mini-Met számára, egy felvonásban. Páratlanul gazdag munkarendjében még a gráci fesztivál részére írt „Harangok és felhők” c. műve, valamint a híres Kontárszky-fivérekné számára egy kétfelvonásos versenyi szerepelt, amely legközelebb Donaueschingenben kerül bemutatásra.

Nálunk Zubin Mehta mutatja be ebben az évben „Lontano” című zenekari művét. Sajnos, a szerző távollétében, aki régi vágyát, hogy személyesen megismerje Izráelt, tulzsfolt programja miatt ezuttal sem tudja megvalósítani.

PATAKI LÁSZLÓ

Dr. ZIPSER ALEXANDER (SANYI) 571

— A SLOSM ALKALMÁBÓL —

Dr. Zipser Sanyi korai halála nagy veszteséget jelent első-sorban Chedera lakosságának, ahol az utóbbi évtizedben orvosként működött. A harmadik nap előtti temetés, amelyen több mint ezer ember vett részt, valóban tüntetés volt a kitűnő orvos és a páratlan, nemes kvalitásokkal megáldott ember mellett, akit a város lakossága a szívbe zárt. Ugy beszélték róla, mint „a szegények orvosáról”, és ő rászolgált erre az elnevezésre: ha betegről volt szó, soha nem ismert fáradtságot. A szó szoros értelmében pazarolta magát, télen, nyáron, a nap 24 órájában a betegek rendelkezésére állt.

Dr. Zipser 63 évvel ezelőtt született a Máramaros megyei Körösmészén. A szülői házból szivta magába a hagyomány-hű szellemet, a chasidikus légkört és azt a páratlan tulajdonságot, amelynek „áthívát Jisz-ráél” a neve. Ifjúkorában alapos zsidó tudásra tett szert és emellett a prágai német egyetem promovált. Belgógyógyász szakorvos lett. Az első években a beregszászi vármegyei kórház orvosa, majd később a huszti kórház főorvosa lett. Itt érte a második világháború kitörése.

1943-ban tagja lett a föld-alatti náci-ellenes mozgalomnak, és egy szovjet—csehszlovák közös partizánapatnak. Bátor magatartásáért és aktív fegyveres tevékenységéért a náci-ellenes küzdelemben, Izráel állama két kitüntetéssel jutalmazta meg. 1971-ben megkapta az „Itur Hálochém Bónácím” és az „Itur Lochámé Hámediná” kitüntetések.

1944-ben végigjárta a kínok útját, előbb a máramarosszéti kémelhárítóhoz került, onnan Kassára vitték a Bástya-utcai katonai fogházba. Később denortáltak, Dachauba és végül Buchenwaldba került, ahol 1945 áprilisában felszabadult. A háború után előbb Prágában praktizált, majd Ústí nad Labem-ben telepedett le. Eb-

ben az Elba menti városban 1945 őszétől 1960-ban történt alijjázásáig hitközségi elnök volt és ebben a minőségben a csehszlovákiai hitközségek központi képviselői tagja lett.

A Slansky-ügy idején mint exponált zsidó közéleti férfit börtönbe vetették, és nyolc hónap után szabadult. A véletlen folytán épp akkor érkezett le Moszkvából részére a magasszovjet kitüntetés, a „Za pobotu nad Germanií”.

Alijjázása után dr. Zipser Sanyi előbb egy szövetkezeti falu orvosa lett, majd a Kupát Cholimhoz került Chedera-ra. Mindvégig megmaradt hagyományhű zsidónak: megírta a szombatot, és minden nap tá-

lit-filín-nel imádkozott. Chedera lakosai őszinte részvételt vettek körül özvegységét, a munkács szarmazása dr. Zipserné Goldberger Böszit.

Dr. Zipser emlékeit megőrzik mindazok, akik ezt a hűség zsidót, nagyszerű embert és kitűnő orvost ismerték, tisztelték és szerették.

(sch. d.)

BÖRRUÁZAT „SZALON BIGDÉ CHEN” D. BLÜTHNER
 TEL-AVIV • Allenby 99 • emelet
 A nagytemplommal szemben, tel: 621693
 * KIFÜGŐ MINŐSÉG * KÜLONBÖZŐ SZINEK * KORREKT KISZOLGÁLAS
 Nyitva 7—7-ig.

BRODEBSOHN
 divat kötöttáru-gyár
 KÜLÖNLEGES ALKALOM!
 Exportfeleleslegből eladó
NŐI RUHÁK ÉS KOSZTUMOK
 minden méretben, gyapjú, diolen és jerseyből.
 Elsőrendű minőség, kifűgő varrás.
 Allenby 76 • Tel-Aviv (főtelep).
 Nyitva 9—18-ig, megskatizás nélkül (pénteken zárva).
 Ne szalassza el az alkalmat!

KÜLFÖLDRE KÉSZÜL?
 Bármilyen utazási ügyével forduljon bizalommal
CITOUR
 UTAZÁSI IRODÁHOZ,
 TEL-AVIV, BRENNER-Ú. 2
 (Allenby sarok)
 Tel. 28—17—55 • 28—59—59
 BESZÉLÜNK MAGYARUL!

VAMOS ORLOPED ORVOSI MUSZERKESZ
 MODERN BÉTEIEK MINDEN CIPOBEN HORDHATÓK • EJJEL-NAPPAL VISELHETŐ SERKVÓK • ORLOPED FÜZO HASKOIO • GUMIHARISNYA •
 Tel-Aviv, Passage, DIZENGOFF St. 155 • Tel. 227-284

Hölgyeim!
 Kilógástalan szabású elegáns szoknya
BINDER KONFEKCIÓ
 Tel-Aviv, Náchlát Benjamin u. 21, tel. 623081
 • Rendeléseket méret után vállalunk •

BOR-ES ANTILOP-KABATOK KESZEN ES MERIEK UTAN KAPHATOK
„TRANSILVANIA SZALON”-ban
 Tel-Aviv, Fir. utca 8/6 • Telefon: 34103.
 TACHANA MERKAZIT

Jó nedvességpótló krém, nem kell, hogy többé kerüljön, mint 7.05 IL.
 a 30 agorával együtt plusz adóként (73.11.5-től)

DEEP MOISTURE CREAM
 A blessing to every skin, every hour, every day.

DEEP MOISTURIZING SKIN FOOD
 Moisturizes and restores your skin, every day.

DEEP MOISTURE CREAM DEEP MOISTURIZING SKIN FOOD

UJ KELET 1973. XII. 28

Az események margójára

TÜZSZUNET GENF-BEN

Írta: ARAD GIDEON

Izrael afrikai állásai körül még itt-ott szólnak a fegyverek, csetepaték folynak a tűzszünet jelentéktelen megszegései miatt — de az arab—izraeli háború hadszíntere áthelyeződött Genf-be. Csak egy hete, hogy megnyílt a közelkeleti békekonferencia, elhangzottak a nagygyakori bevezető szövegei és most — a diplomáciai küzdelem ünnepe tűzszünete alatt — máris megindultak a katonai tárgyalások az Egyiptommal kötött tűzszüneti egyezmény teljes végrehajtásáról.

A békekonferencia ünnepélyes megnyitására elhangzott beszédekkel kicsendült a résztvevők álláspontja, avagy legalább is taktikája. A Szovjetunió külügyminisztere Izrael teljes visszavonulását követelte az 1967 előtti határokra, de aránylag mérsékelt hangon nyilatkozatában kiemelte Izrael jogát a függetlenségre és biztos határokra. Henry Kissinger ugyanezen a BT 242. számú határozatának végrehajtását vette alapul, de csak „visszavonulást” és nem a területek teljes kiürítéséről beszélt, kihangsúlyozva, hogy a visszavonulást szorosan egybe kell kapcsolni a határok elismerésével és biztosításával. Demilitarizált zónák és határ-garanciák képezik szerinte a megfelelő eszközt. Jeruzsálemmel kapcsolatban csupán a felek jogainak tekintetbe vételét említette, de nem Jeruzsálem újbóli kettéosztását.

Aha Even külügyminiszter ragyogó beszéde mesteri módon tartotta az egyensúlyt Izrael békeszándékainak és engedményekre való hajlandóságának hangsúlyozása, valamint jogainak és történelmi kapcsolatainak esetelése között, nem feledkezve meg az arab agressziók és gaztettek leírásáról sem.

Vele szemben Iszmáil Fahmi igyekezett mérsékelt nyelvezetbe öltöztetni ismert, erőteljes követeléseit. Nem is hajlandó másról tárgyalni, mint Izrael teljes visszavonulásáról és későbbi garanciákról, anélkül, hogy ennek felében teljes elismerést és formális békeszerződést ajánlana. Még ennek a harcias nyilatkozatnak a békés álarca is levetette Aha Even beszédére adott igazgott, durva válaszában.

Jordánia miniszterelnöke másodrangú szerepét azzal kívánta emelni, hogy még az egyiptomi külügyminiszternél is makacsabb álláspontra helyezkedett „mindent vissza” alapon — de burkolatlan utalva arra, hogy Huszejn hajlandó békeszerződésre.

A szónoklatok és a valóság között azonban igen nagy a távolság. Így Gromiko és az arabok hangoztatták a „palesztinai nép jogainak elismerését”, míg Aha Even világosan megmondta, hogy Izrael nem járul hozzá Izrael és Jordánia közti békekelt palesztinai államhoz. Csak hogy a palesztinai képviselőket kérdését gondosan kerültk, mint a forró kását, pedig előbb-utóbb erről is kell majd dönteni. A január 26-ra kitűzött következő külügyminiszteri szintű tárgyaláson, az új izraeli kormány megalakulása után, alighanem felmerül a kérdés. Küldetésünk helyesen tenné, ha cevelőre hagyná, hogy az arabok egymás között marakodjanak a palesztinai kérdésben. A súlyos palesztinai problémát a

békekonferencia későbbi szakaszára kell használni. Az Egyiptom és Izrael közötti meg egyezés utánra.

Az arabok egyébként nem csupán a harc-téren veszik át az orosz módszereket. El-sajátították Moszkvától a történelemhamisítás tudományát is. Már az októberi háború előtt beiktatták propagandájukba azt a merész hazugságot, hogy Izrael 1948-ban megtámadta az arab államokat (alighanem a jaffai fronton!) Most pedig megtudtuk azt, hogy „a cionisták 1947-ben erőszakkal behatoltak Palesztinába”. Nem világos, hogy ezzel az UNO-közgyűlés 1947. novemberi felosztási határozatára utalnak-e, amelynek megvalósítását 1948-ban a 600 ezer főnyi zsidó jiu-suv lerohanásával akarták megakadályozni, persze, sikertelenül, vagy pedig az arab bandák akkori támadásait békés zsidó telenül-sek ellen nevezték-e ki cionista agresszióvá?

De ne ítéljük el az arabokat, amikor nálunk néhány nappal Aha Even szavazatok által hallgatott beszéde után feláll az ellenzék jobbszárnyának a vezetője a Kneszetben és a külügyminiszter szemére veti, hogy „egy szóval sem említette a zsidó nép történelmi jogát Erec Iszraélre”. Ilyenkor önkéntelenül is eszünkbe jut, hogy a nagyközönség tudat-lanságára és feledékenységére számító ellen-zéki szónok annak idején a megboldogult Kaszner Rezső elleni alaptalan rágalmak ré-vén akarta növelni népszerűségét.

A HADEROK SZÉTVÁLASZTÁSA

Térjünk vissza Genf-be, ahol a megnyitá-skor hangoztatott, egymástól lényegesen el-térő nézetek ellenére máris megkezdődött a katonai bizottság működése. A Henry Kissin-ger által kezdeményezett, 6 pontból álló „egyezmény a tűzszünet megerősítéséről”, amely Aharon Jávri és Gámázi tábornok a híressé vált 101-es kilométerkőnél írt alá, 2. szakaszában előírja „az október 22-iki vo-nalakra való visszatérést a haderők szétvá-lasztása keretében”. Erről folyik most a vi-ta Genfben, Mota Gur és Dov Szion részvé-telével.

Izrael már a 101-es kilométerkőnél javasol-ta, hogy a 2. egyiptomi hadtest térjen vissza a Csatorna nyugati partjára. Izrael csapatai a keleti partra, majd Izrael kiürítene egy 15—30 km széles sávot Szinájban, amelyben UNO csapatok helyezkednének el és megkezdőd-ne a Szezi csatorna megtisztítása. Ez megfe-lel a két év előtt ajánlott átmeneti egyez-ménynek. Jávri ahhoz is hozzájárult, hogy Egyiptom nehéz fegyverzet nélküli csapato-kat helyezzen el a keleti parton, ahol felju-taná szuverenitását.

Ezzel szemben az egyiptomiak szerint a csapatok szétválasztása úgy történik, hogy az izraeli haderő fokozatosan visszavonul a régi határ mögé, az egyiptomiak pedig meg-szállják Szináj egy részét, de megengedik, hogy UNO csapatok helyezkedjenek el a két haderő között és Sárn el-Sejkbén.

Mindaddig a genfi konferencia nem állt arab sikerek jegyében. Nem sikerült Izraelt formálisan is „elszigetelni” egy külön tár-gyalóasztalnál, nem hoznak az UNO mód-jára Izrael-ellenes többségi határozatokat, ha-nem egyhangulag döntenek, tehát Izraelnek valójában vétőjoga van. A katonai bizottság-ba nem sikerült behozni az arabok orosz védnökét is és az egyiptomi tiltakozás el-lenére ez „a 101-es kilométerkő lefolyt tár-gyalások” folytatása és annak formájában történik.

Mindaz az izraeli diplomácia szívós és kö-vetkezetes kiállásának tudható be, amelyet a konferencia amerikai delegátusa támoga-tott.

A nagy szavak ellenére ezek a részletek, az egyes gyakorlati lépések, szabják meg a ge-nfi konferencia utját. Hosszu, kitaró, szívós diplomáciai küzdelem kell vívni, nem törőd-ve az arab sürgetessel és az orosz nyomás-sal — amely érezhetően enyhült.

Világos, hogy a haderők szétválasztásá-

partról, mint a mi részünkre tartalékos ka-tonáink leszerelése. Távolról sem vagyunk tehát alárendelt helyzetben.

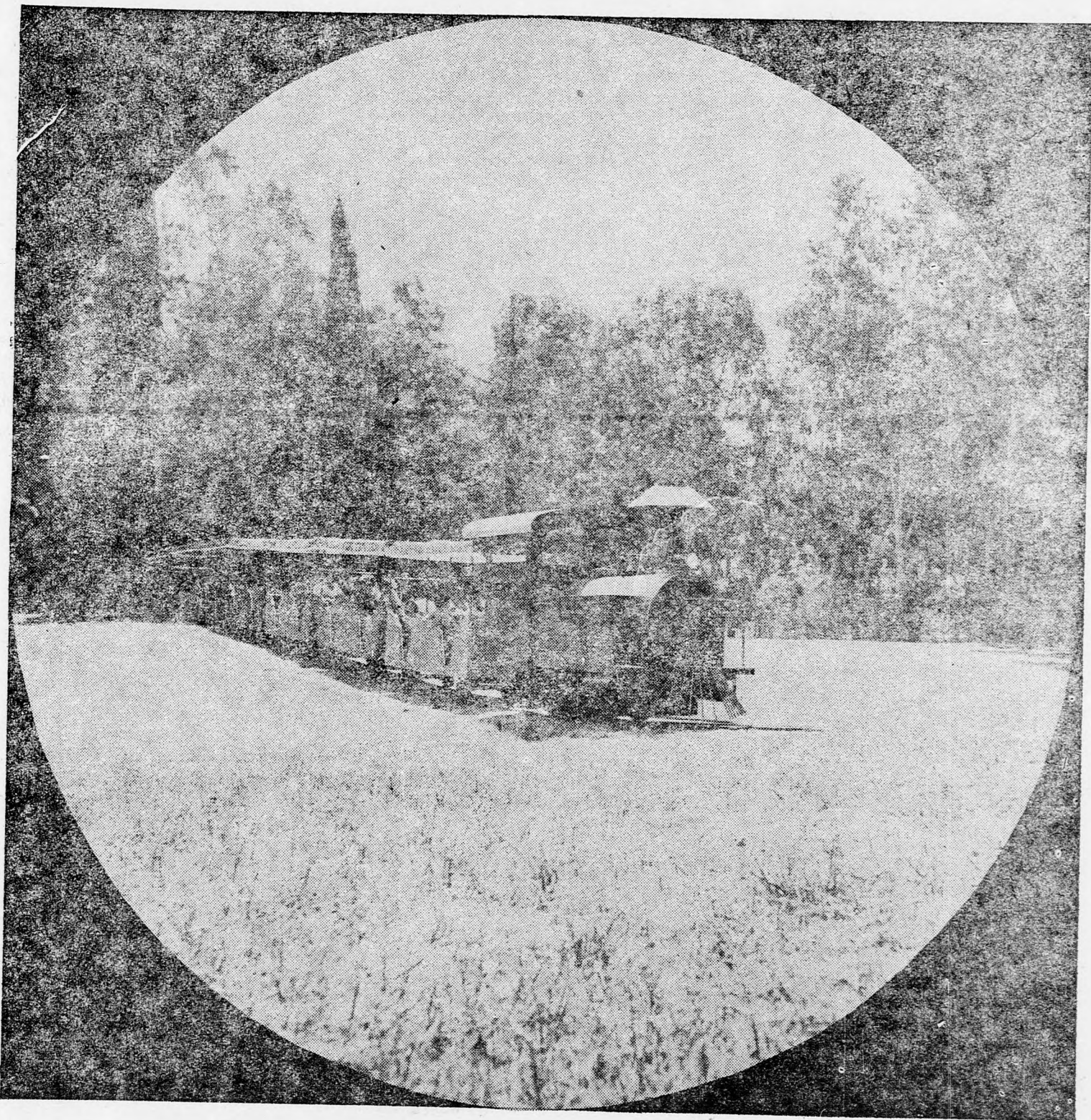
Még messze vagyunk az aránylag könnyen megoldható izraeli—egyiptomi viszály ren-dezésétől, pedig csak ez teszi majd lehető-vé a további kérdések kezelését. Szíria még el sem jött a konferenciára, pedig már Husz-sein is kérleli, nehogy végül magára ma-radjon Izraellel — és Aráfiával szemben.

Mialatt a katonai tárgyalások folynak, erőteljesen neki kell látni a palesztinai meg-oldási kísérlet előkészítésének. Az arab pe-tróleum-zsarolás a végét járja, az arab tá-borban ismét ellentéték és viszályok mutat-koznak. A római terrortámadás és két ma-

rokkói miniszter meggyilkolása megrendít-te Aráfiáé pozícióját, a nemzetközi politikai légkörben pedig enyhül az Izrael-ellenes irány-zat.

A jom-kipuri háború tanulsága, hogy nem lehet mindig fényes villám-győzelmet arat-ni és alkalmazkodni kell a lényegesen meg-változott nemzetközi helyzethez. Végeredmény-ben azonban ismét saját erőnknek és had-seregünk hősiességének köszönhető, hogy ma az egyiptomiak minden előfeltétl nél-kül tárgyalnak velünk a háboruszkodás be-szüntetéséről. Ha ezt sikerül elérnünk — engedmények és kitarás által — úgy el-mondhatjuk, hogy az 1973-as esztendő mér-lege nem zárul deficitel.

A polgármester a tettek, nem pedig a légbőlkapott mesék embere

A meséket hadd meséljék mások, mig a tettek Tel-Avivban önmagukért beszélnek.

A JÁRKON PARK
Tel-Avivban
163 kert és liget

MÁÁRÁCH
A TEL-AVIVI VAROSHÁZARA

UJ KELET
USA-ban
Felvilágosítással szolgál
előfizetési, hirdetési és
szerkesztőségi ügyekben
COLEMAN (KALMAN)
KAHAN
619 E. 2nd Street
BROOKLYN N.Y. 11218
Phone:
633-0564, 633-0543

FÜGGETLENSÉG Jelentősége: mértékletes és bölcs politikai felelősé-g, őszinte békétörekvés a biztonságunk szempontjából létfontosságú ügyek ér-lyes szemmel tartása mellett.

LIBERALIZMUS Jelentősége: szabad gazdasági és társadalmi poli-tika, vallási és lelkiismereti szabadság, körültekintő gondoskodás a gyengék megsegítésére és állami szociális biztosítás mindenki számára, elsősorban egészségügyi és nyugdíjbiztosítási téren.

FÜGGETLENSÉG + LIBERALIZMUS = FÜGGETLEN LIBERÁLISOK

A régi állapotnak köszönhetjük az előző háborút.

A Likud-nak köszönhetjük majd a következő háborút.

Szavazzon

A szentatya ismét aggódik...

Írta: DÁN OFRY

Az idő: 1967. július 5.

A színhely, — a Vatikán. VI. Pál pápa, több mint 600 millió római katolikus szellemi atyjának hivatalos székhelye. A Szentatya mintha prédikációt tartana, szétvárt karjait, aztán összekulcsolta kezét és lassan ejtett ki egy szót: „Internationalisation... „Öh, kicsoda szó? — jegyezte meg, kissé felsóhajva.

Velem szemben ült Ehud Avriél, Izrael római nagykövete. Avriél csendesen fordult VI. Pálhoz:

„Szent Atya! Még csak kijteni is nehéz Önnek ezt a szót. (Internationalisation) Ajánlom, vegyük le a napirendről!”

A PAPA: „A zsidók és a keresztényekről sok mindent mondtak. Részben való, részben helytelen, téves dolgokat. De egymás között, amikor szavakra van szükség, mindketten bajnokok vagyunk. Ha erőfeszítést teszünk, megtaláljuk az utat!”

„Lehet beszélni Jeruzsálem univerzalizációjáról, örök jellegéről” — mondotta a nagykövet, mire VI. Pál felhízta az ajkát és így egészítette ki az izraeli diplomata mondatát: „És lehet beszélni Jeruzsálem tisztaságáról, Jeruzsálem szentségéről!”

A találkozó kellemes meglepetést jelentett az izraeli nagykövetség számára. Ehud Avriél, a tapasztalt diplomata, új tónust, új barátságosabb, reálisabb hangszereletét velt feldegni a pápa szavaiban. Jeruzsálembe küldött jelentésében ezt annak tulajdonította, hogy a hatnapos háború révén Izrael kezébe kerültek az összes szenthelyek Jeruzsálemben. Ebben a beszámolóban Avriél idézte a követkét: „Nem mondtam, hogy a papánál lefolyt párbeszédűl: „Ön bizonyára észrevette, hogy kifejezetten Izrael nevére emlegettem, jóllehet de jure nem ismerjük el az önk államát.”

A nagykövetség nem készlekedett a pápai kijelentés azonnali kiértékelésével: „Szentatya! Ha On de facto elismer, akkor...”

VI. Pál nem tiltakozott az izraeli meghívástól, hanem a következőképpen fogadtatásban részesült a Vatikánvárosban.

zött ilyen értelmű megállapítása ellen. Ez annál is inkább figyelemreméltó, mert addig a Vatikán tartózkodott Izrael bármilyen elismeréséről.

A hatnapos háború tehát nyilvánvalóan fordulatot, kijózanító jelentést Jeruzsálem és Róma kapcsolatában is. Mint ahogy forradalmi módon megváltoztatta Izrael és az arab világ egész viszonyait is, ugyanúgy mélyreható változásokat indított a keresztény világ hivatott képviselői és a zsidók állama között.

Ezt bizonyította a pápa és Avriél nagykövete eszmecsereje is, amelynek kontextusában természetesen a jeruzsálemi keresztény szenthelyek ügye szerepelt.

Azóta sok minden történt. Más izraeli megbízott is meglelt Krisztus földi helytartója előtt. Négy évvel ezelőtt, egész pontosan 1969 október 6-án, VI. Pál magánkönyvtárában fogadta Aba Event.

Első eset a történelemben, hogy izraeli külügyminiszter hivatalos fogadtatásban részesült a Vatikánvárosban.

„Köszönöm Önnek, hogy hajlandó volt felkeresni. Megtiszteltetés ez az én számomra” — mondotta a pápa franciául.

A. EVEN: „Köszönöm Önnek! A multhban már találkoztunk egyszer. Megidőnül én fogdattam Önszentségét, amikor látogatást tett a Szentföldön.”

Azóta érdembeli tárgyalásokra került a sor. Az eszmecsere során elutottunk egy ponthoz, amikor Aba Even szükségesnek találta kerekén kijelenteni:

„Jeruzsálem ügyében meg kell mondanom, nincs semmiféle lehetőség internacionalizálásra, de van lehetőség gyakorlati elrendezéseket létrehozni a szent helyeken.”

VI. Pál pápa is világosan beszélt: „Az internacionalizálás a város szentségét kell biztosítsa. Ha azonban az egyik ut el van torlaszolva, más formulákat kell keresni a cél érdekében. Ez nem könnyű, de erőfeszítést kell tenni. (Nevetve) Ha ez sikerül Önöknek,

Önöké lesz a világ legnagyobb turisztika' álama”.

A Vatikán és Izrael kapcsolatának feljavulása Golda Meír miniszterelnök meghívásában és ez év január 15-én történt látogatásában csúcspontot ki. Mind a pápa, mind Izrael miniszterelnöke, történelmi eseménynek minősítették a találkozót.

Valóban az volt. Annál is inkább, mert a találkozó során VI. Pál többször hangzottat Golda Meír előtt, hogy a jövőben tartózkodni fog minden olyan nyilvános megnyilatkozástól, amely a Jeruzsálem internacionalizálására vonatkozó követelést tartalmazná. A kihágás során a pápa két alkalommal is köszönetet mondott Izrael miniszterelnökének azért a dicséretreméltó módotért, ahogyan Izrael a keresztény szent helyeket őrzi és kezeli.

Mindez, közel egy esztendeje történt.

Azóta ismét változott a világ. Megváltozott a nagyhatalmak kapcsolata és erőviszonya. De ami ennél is fontosabb, a jom-kipur-i arab invázió részleges sikere — mindenképp eléggé világosan körvonalozott kép tárul elénk. A Likud lassacskán magára ölti a maximalista párt jellegét, világos szélé jobboldali sovinszia csekkizéssel, míg a Määrách realistiként akarja beállítani magát, olyan pártként, amely hozzá tud idomulni a változó körülményeknek, miközben állandóan erőfeszítéseket tesz a főcél, az arabokkal való elrendezés elérése érdekében, állandó-

ben szenvedő 76 éves pápa a találkozó után szükségesnek tartotta szövegje utján a világ tudomására hozni, hogy az afrikai küldöttséggel lefolytatott megbeszélés eredményeként a Szentek követeli, biztosítsanak „különleges státust” Jeruzsálemnek, mert törvényszerű, hogy az ottani szent helyek „csak” egy vallás kizárólagos ellenőrzése alatt álljanak”.

A pápa nem említette kifejezetten, hogy Jeruzsálem internacionalizálását követeli. Minthogy azonban ezt a nyilatkozatot éppen a genfi konferencia megnyitása idején tette közzé, nyilvánvaló, hogy a nyilatkozatból kiindulva „aggodalom” a szenthelyek sorsával kapcsolatban, nem annyira vallási, mint inkább politikai motivációkból ered.

Joggal kérdezhetnénk: Mi ez a hirtelen változás a Vatikánban? Miért fedezte fel hirtelen a pápa, hogy változtatni kell a helyzeten? Talán van a világban esetleg egyetlen olyan ország, aki azt állíthatná, hogy amióta Izrael fennhatóság alatt egyesítették Jeruzsálemet, valakit is megakadályoztak a szenthelyek zavartalan látogatásában? Hogy mennyire liberális az izraeli hatóságok politikája, azt bizonyítja az is, hogy még a velünk ténylegesen és formálisan hadiállapot-

ban lévő arab államok lakosainak is engedélyzzük a jeruzsálemi muzulmán szent helyekre való szabad zarándoklást.

És feltehetnénk más kérdést is. Joggal érdeklődhetnénk például, hol volt a Vatikán 1948—1967 között, amikor szintén „kizárólag egy vallás”, nevezetesen a muzulmán Jordánia önkényes uralma alatt állott Kelet-Jeruzsálem az ott lévő számos keresztény szenthelyek? Miért nem aggódott akkor a pápa? És miért nem emelte fel egyetlen alkalommal sem a szavat 19 esztendő alatt az ellen, hogy Jordánia csökönyösen és embertelen módon megakadályozta zsidók elzarándoklását az óvárosi szent helyekhez, elsősorban a Nyugati Falhoz, a Második Szentély, egykori állami önállóságunk megszentelt maradványához?

Egy olyan világban, amelyben energiával küzd az ezért kőölnje szomjas ipari államok szegényteljes kapitulációja révén új Krózus született az arab olajat tartalmazó hordók millióiban, — nincs értelme kérdezni a jogot, igazságot keresni. A jom-ki-puri háború egyik mellékhatásaként tudomásul kell vennünk azt is, hogy a Szent atya aggódik...

Milyen kár, hogy nem áll módunkban résztvenni aggodalmában...

EGYSZERŰ ALTERNATÍVÁK

Írta: JICCHAK BEN-JECHEZKEL

Ezekben a napokban a szövegek és frázisok egész zuhataga zudul ránk a választási propagandában, de mégis, eléggé világosan körvonalozott kép tárul elénk. A Likud lassacskán magára ölti a maximalista párt jellegét, világos szélé jobboldali sovinszia csekkizéssel, míg a Määrách realistiként akarja beállítani magát, olyan pártként, amely hozzá tud idomulni a változó körülményeknek, miközben állandóan erőfeszítéseket tesz a főcél, az arabokkal való elrendezés elérése érdekében, állandó-

an kapcsolatokat tart fenn az amerikaiakkal és belpolitikai vonatkozásban fenntartja valahogyan belső társadalmi egyensúlyt.

A kis pártok többsége nem egyéb variáció, ilyen, vagy olyan irányú kihangszóvalással. Véleményem szerint, minden szavazatot, amelyet ezek a pártok kapnak, úgyszólván minden esetben a tiltakozás kifejezése, bal-, vagy jobboldali elhajlás. Kivételt képez a Vallásos Nemzeti Párt, amely ma nacionalista politikai megmozdulás keretében elhajlás. Ez a párt vonzóerőt képez egy korlátozott számú és bizonyos kategóriához tartozó szavazók számára. A jelek arra vallanak, hogy ez a párt szavazatokat fog vezetni, amelyeken a két nagy párt fog osztozkodni. A kis pártok szerepe a választási kampányban pusztán az, hogy később megerősítsék a kormányzatot. Aloni asszony, Meír Pájl és Avriél, mindössze csak annyit akarnak, hogy „egy kis vétőjük” legyen.

A kis pártoktól eltekintve, az igazi harc a szavazatokért a Määrách és a Likud között folyik. Tulságosan egyszerű és kényelmes volna ezt a két tábor olyképpen definiálni, hogy az egyik a béke, a másik a háború harcosa. A legnagyobb választó sem hiszi, hogy Begin kizárólag a háborút követeli, Golda Meír pedig minden áron a békéért küzd. Ez nem több, mint karikatura. Begin nyilván hozzájárul a békéhez az arabokkal, azzal a feltétellel, hogy az egy-két generációval ezelőtt divatos revizionista koncepciókon alapuljon, amelyek lényege Erec Jisraél teljessége és egymillió arab hozzájárulása, hogy a zsidó állam polgáraként Izrael fennhatósága alatt éljen. Jóllehet az „egyetlen tapodtat sem” kifejezés e pillanatban nem divatos a Likud propagandistáinak körében sem, viláos, hogy Begin és társai egyetlen centimétert sem hajlandók visszahúzni a nyugati partvidékből Husz szeinek, vagy bármely más

landó farszódás és a maximális erőfeszítés annak érdekében, hogy ne romoljon le viszonyunk az Egyesült Államokkal, amely ma úgyszólván egyetlen fegyverforrásunk és hűség politikai szövetségünk a számunkra életbe vágó kérdésekben.

Gazdasági és társadalmi téren is olyan eredményekkel dicsekedhet a Määrách, amelyek miatt nem kell szegyenkednie. Ebben a vonatkozásban is van mit felajánlania a választónak. Nem titok, hogy a Määrách jom kipur előtt megfogalmazott programjában igen nagy figyelmet szentel ezeknek a kérdéseknek. Közben természetesen megváltozott a helyzet és nincs már pénz mindezeknek a terveknek a megvalósítására. Ennek ellenére, joggal feltételezhető, hogy fennmarad a prioritási jog és a fontossági sorrend az ifjú párokat és a leszerelt katonákat illetően, a lakás, a munka és az oktatás terén.

Mindent összegezve, választásunk eléggé egyszerű a nem szélsőséges alternatívák között, ahogyan a pártok kívánják, hogy higyük — de mégis minden világos. Területet adunk békét — mondja a Määrách. A biztonság feltétele a terület — mondja a Likud, vagy a biztonság feltétele a védhető határ és kevesebb „stratégiai mélység”, garanciákkal és amerikai fegyverrel kísérve — mondja a „Määrách. Mindenkinek egyelőre kell eldöntenie, hogy a két politikai alternatíva közül melyik a célravezetőbb a béke szempontjából.

En ezen a turfon a Määrách lovára fogadok. Nem hiszem, hogy a multbeli hibák kijavításának helyes utja a bosszúállás. Az angolok ezt úgy hívják, hogy „az orr lenyisszantása az arc bosszantása céljából”. Ha helyes is a bosszúállás koncepciója, akkor is ennek egyes emberek és nem egy egész népet ellen kell irányulnia. Véleményem szerint, előre kell nézni és figyelembe kell venni a valószínűsítés számítását, amelynek nyilvánvaló következtetése az, hogy a Määrách „politikai legénysége” a legmegfelelőbb, ha rendezést akarunk elérni az arabokkal és az amerikaiakkal.

FELHÍVÁS A MAGYAR-ZSIDÓ VÁLASZTÓKHOZ! KEDVES MAGYAR-ZSIDÓ SZAVAZÓ!

A választások előtti napokban áttekintettük az utóbbi évek és a legutóbbi hetek eseményeit. A legfontosabb jelenségek alapján Izrael kormányának megerősítése és támogatása mellett döntöttünk. Elhatározásunk indoklását 6 pontban foglaltuk össze.

- 1. BIZTONSÁG**
Izrael kormányának nagy érdeme, hogy olyan hadseregünk van, amely jom-kipur napján a sokszoros túlerő ellenére nem roppant össze, hanem két nap alatt feltartoztatva az ellenséget, majd ellentámadásba ment át és — győzött. Ennek a győzelemnek a részleteit és jelentőségét még tanítani fogják a világ nagy katonai iskoláiban.
- 2. DIPLOMACIA**
Ez a kormány építette ki Amerikával a jó diplomáciai kapcsolatot, amelynek révén volt egy erős, megbízható barátunk a legnehezebb órákban is. Amerika még az atomkészsültség elrendelésétől sem riadt vissza, hogy érvényt szerezzen a számunkra is kedvező külpolitikai irányvonalának.
- 3. GAZDASÁGI ÉLET**
A kormány milliárdokat mozgósított, szinte órák alatt, belföldön és külföldön a háború kitörése után és átgondolt gazdaságpolitika érvényesítésével elejét vette az anyagi összeomlásnak.
- 4. ALIJA**
Az ország zsidó lakossága 25 év előtt 600.000 főnyi volt. Most 3 millió zsidó él Izraelben. Az alijja még a háború napjaiban sem szünetelt. A zsidó nép történelmének hősi époszát teremtette meg a kormány eredményes alijja-politikája.
- 5. SZOCIÁLPOLITIKA**
Izrael kormánya a hatalmas kiadások ellenére jóléti állapotot épített fel, olyan jóléti állapotot, amelyhez fogható kevés van a világon, nemcsak viszonylagos értelemben, de abszolút értelemben is.
- 6. TÖRZSEK EGYBEOLVASZTÁSA**
Izrael kormánya eredményes erőfeszítéseket tett és tesz a törzsek egybeolvasztására. MICHA CHARIS, a fiatal generáció magyarajku képviselőjelöltje, akit szíves-leléssel támogatunk, ennek a vonalvezetésnek a szímbóluma.

KEDVES VÁLASZTÓ!
Ennek a politikának az eredménye, hogy az arab államok, először a történelem során, hajlandók békéről tárgyalni Izraellel!

A MAARÁCH-ra szavazunk — az EMET-re! — és ezzel lehetővé tesszük, hogy Izrael kormánya újabb sikerekkel gazdagítsa 25 esztendő nagyszerű eredményeit.

- ACS EVA,** okl. ápolónő, Cholon
Dr. ANTAL LÁSZLÓ városi tisztviselő, Bát-Jám
ARAD GIDEON újságíró, Petách-Tikva
BECK JÓZSEF El-Al tisztviselő, Rámát-Gán
BEN-CVI SMUEL, árvaház-igazgató, Tel-Aviv
Dr. BERG JÓZSEF főrabbi, Natania
BOROS GYÖRGY újságíró, Beér-Séva
BRULA JÓZSEF postai dolgozó, Cholon
DANCZIGER KAROLY városi főtisztviselő, Cholon
EHRENFELD JENŐ mérnök, Jeruzsálem
FERENCZ MÁRTON mérnök, Áskelon
FRIEDMANN JÁKOV bankigazgató, Ludd
HARIS (HIRSCH) JÓZSEF tisztviselő, Rámát-Gán
- Dr. HELLER IMRE** mérnök, K. Tivon
HELLMANN JÓZSEF tisztviselő, Jeruzsálem
Dr. HERMANN DEZSÓ, Tel-Aviv
Dr. HOROVIC TIVADAR újságíró, Tel-Aviv
HIRSCHFELD DÁLIA háziasszony, Petách-Tikva
IZRAEL ELEMÉR nyugdíjas főtisztviselő, Jeruzsálem
IZRAEL JENŐ tisztviselő, Jeruzsálem
KLEIN S-MON nyugdíjas tisztviselő, R. Gán
LEBOVITS BERNÁT nyomdász, Cholon
LÖWENBERG JENŐ, az Aranykor Klub ü. v. elnöke
MANDEL ZEÉV, a Bét Háám adm. igazgatója, Beér-Séva
MANOR AMOSZ vállalati igazgató, Tel-Aviv
- Dr. NEEMAN ÁBRAHÁM,** az Iparfejlesztési Bank vezérigazgatója, Tel-Aviv
RICHTER JÁKOV, a petách-tikvai írja munkástanácsa titkára
SAHAR JÓZSEF, a tisztviselő-szakszervezet titkára, Beér-Séva
Dr. SCHEER MOSE, a Dóvár adm. igazgatója, Haifa
SCHÜCK IREN háziasszony, Rámát-Joszéf
SZÁDE ELIEZER, a szakszervezeti osztály igazgatója, Beér-Séva
- SZEKÉLY SÁNDOR,** a „Páz-Mívek” osztályvezetője, Haifa
Dr. TUVÁL MEIR, Izrael v. budapesti követe, Tel-Aviv
VAJDA SZIMCHA, a Szórlé Boné mérnöke, Chedera
Dr. WEINMANN VILMOS ügyvéd, Rechovot

הצבעות

המערך/מפלגת העבודה הישראלית

HAIFAI HADIJEM

KERES:
AUTÓMECHANIKUSOKAT ÉS VILLANSZERELŐKET
LAKATOSOKAT — HEGESZTŐKET
KARBANTARTÓ VILLANSZERELŐKET ÉS LAKATOSOKAT
MARÓKAT, FEGYVERMESTEREKET, BÁDOGOSOKAT
GYÁRI MUNKÁSOKAT

BIZTOSITVA: fizetés szakmai név szerint, széleskörű előmeneteli lehetőség, állandósítás, teljes szociális feltételek, szakmai kiképzés a szakma nélkülieknek. Biztosítva minden irányban a környéken lakóknak, — továbbá utazási idő fizetve az alanti helyeken vagy környékükön lakóknak: Názáret Ilt, Migdál Háémek, Kármíel, Náhária, Akkó, Chedera.

JELENTKEZÉS: Haifa, Chot Hákármel (a városi temetővel szemben) — Mácháne Bét/258, személyzeti osztály. Vasárnaptól csütörtökig 7—18 óráig, pénteken 7—13 óráig. 45-ös autóbusz a Sapira utcából, Haifa. Telefon: 04 - 691682.

UTAZÁS:

NAPOK:

INTE
 N
 sz
 A
 E
 19
 L
 a
 k
 —
 célító
 akarna
 laszó
 landó
 az ar
 le vel
 kel ak
 elvsz
 ban k
 kat a
 rael e
 kezte
 ges.
 váltó
 általa
 kerül
 a fejl
 an al
 irány
 béke
 sem.
 namik
 leges
 kezdő
 nitár
 —
 val f
 jutott
 N
 probl
 csolat
 tosáb
 kel. E
 azokk
 mint
 hogy
 teime
 hogy
 tarták
 lenseg
 nem i
 kat n
 PÁR
 Pár
 leváró
 impoz
 szék
 pont.
 et de
 Paris
 végigy
 ju cs
 ken.
 —
 13-án
 egyete
 rü ku
 Valósz
 a zsidó
 ten ve
 umok
 hallg
 res e
 zetése
 Az
 derne
 és rez
 gitás,
 moket
 su ve
 ebédit
 azt b

INTERJU SAUL FRIEDLAENDER PROFESSZORRAL:

»Izrael 4 genfi ütőkártyája«

Nem tudom elképzelni, hogy zsidók ne imádkozhassanak Chevronban, de az nem okvetlen szükséges, hogy politikailag is a mi kezünkben legyen — A területek kérdése csak egyetlen összetevője a biztonság problémájának, és nem is biztos, hogy a legfontosabb

Írta: RAFAEL BÁSÁN

Az alábbi interjú a genfi konferencia megnyitása előtt készült. Azért kerestem fel Saul Friedlaender professzort, a jeruzsálemi Héber Egyetem nemzetközi jogi kérdésekkel foglalkozó tudós tanárát, hogy néhány alapvető kérdés tekintetében véleményét kérjem. A professor 1932-ben született Prágában. Könyveit 16 nyelvre fordították le eddig. Leghíresebb kötete magyarul is megjelent. Ez a könyv XII. Pius pápa és a német Harmadik Birodalom közötti kapcsolatokat vizsgálja levéltári kutatások alapján.

— Hogyan látja professor úr az arabok célkitűzéseit a jom-kipur-i háború után?

— Ez természetesen az alapkérdés. Mit akarnak az arabok? A kérdésre adandó válaszról függ, milyen lépésekre leszünk hajlandók. Azt szokták mondani nálunk, hogy az arabok csak taktikai okokból ünek most le velünk tárgyalni, mert politikai eszközökkel akarják visszazsarnezni tőlünk az 1967-ben elvesztett területeket, s ha majd a börtökükben lesznek ezek a területek, megteszik azokat a lépéseket, amelyeknek végső célja Izrael elpusztítása. Szeriatem ez túlzott következtetés. Az arabok álláspontja nem egységes, országok és vallási árnnyalatok szerint változik. Tekintetbe kell vennünk, hogy az általános fejlődés az arab országokat sem kerüli el, s nemcsak technológiai jellegű ez a fejlődés, de az emberek tudata is állandóan alakul. Miért nem gondoljuk arra, hogy jó irányba alakul? Talán felismerik, hogy a béke nekik is érdekük. Aztán ne feledjük azt sem, hogy a békének is megvan a maga dinamikája. Lehet, hogy eredetileg csak időlegesen tekintik a békét, de ha majd megkezdődik a békés korszak, annak hatása benyomhat az arab országok háborús erőire.

— Egyes tudósok, akik az arab problémával foglalkoznak, ellenkező következtetésre jutottak. Mivel magyarázhatja ezt?

NINCS MEGINGATHATLATLAN KONCEPCIÓ

— Én magam nem foglalkozom arab problémákkal speciálisan. A nemzetközi kapcsolatok problematikája általában — pontosabban általános összefüggéseiben — érdekel. Ezért nem szándékoztam vitába szállni azokkal a tudósokkal, akik más mondanak, mint én, de fenntartom magamnak a jogot, hogy tőlük függetlenül én is kifejtsem nézeteimet. Csak azt szeretném megjegyezni, hogy ezek a tudósok olyan kijátásztalannak tartják a helyzetet, hogy amikor egy-egy jelenség ennek az ellenkezőjére mutat, azt nem is veszik figyelembe, mert koncepciójukat megingathatatlannak érzik. Ezt én su-

lyos hibának tartom, mert manapság nincsenek megingathatatlan koncepciók.

— Az eddig elmondottak alapján úgy tűnik, hogy ön a „galambok”-hoz húz. Mi a véleménye, miért van olyan sok galamb a mi szellemi életünk tagjai körében?

— Nem nélkülözi a logikát, hogy az intellektuális területen dolgozó ember a galambokhoz áll közelebb. Hogy miért? Az értelmiségi munka lényegéhez tartozik, hogy az ember minden oldalról megvizsgálja az eléje kerülő problémát. A szellemi ember legfőbb célja, hogy megtalálja a kiegyenlítődséget a szélsőségek erői között. Ez a törekvés jellemzi, véleményem szerint, a galambokat, tehát nem véletlen, hogy az egyetemeken dolgozók jelentős része galambnak valija magát.

— Nem gondolja, hogy a galamb-szemlélet alkalmas az általános morál színvonalának lesüllyesztésére?

A BEKE ÁLLANDÓAN ALAKULÓ FOLYAMAT

— Erről szó sincs. Hogy megértjük egymást, kifejttem az én galamb-szemléletem alapjait. Először — a területeket csak a biztonságunk címén tartjuk megszállva és ha biztosítják Izrael létét, a területekről nyugodt szívvel lemondhatunk. Nem az a legfontosabb, hogy a területek a kezünkben maradjanak. Másodsor — ha bármilyen kevés az esély a béke megteremtésére, mindent meg kell kísérlelnünk mégis annak érdekében. Harmadsor — nincs abszolút biztonság, csak viszonylagos. A tárgyalások során a biztonság valamennyi tényezőjét alapos vizsgálat tárgyává kell tenni. Végül negyedsor — a békét nem statikus, hanem egy állandóan alakuló folyamatnak képzeljük el. Ennek jegyében állandóan javítani kell azokat a feltételeket, amelyek közepette alakul a béke folyamata és egyre melyebbek lesznek a gyökerei.

— Hogyan tudná megmagyarázni álláspontját a területekkel kapcsolatban azoknak az izraeli polgároknak, akik atyáink föld-

jét látják a területekben?

— A Szinájjal kapcsolatban nincs magyarázat szükség, mert a főlziget soha nem volt atyáink földje. Ami a Jordán nyugati partvidékét illeti — azt hiszem, erről van szó — szeretném megvilágítani a véleményemet. Különböség van a jog között, amely lehetőséget ad a zsidó embernek, hogy felkeresse az ősatyák sírját, s ott imádkozzon, illetve hogy azon a területen a politikai hatalmat is a kezében tartsa. Elképzelhetetlenek tartom, hogy zsidó emberek ne imádkozhassanak Chevronban — esetleg le is telepedhetnek ott —, de a politikai hatalom nem lesz a kezükben mégsem.

— Ha aláírjuk a békeszerződést Jordániával, akkor mi lesz, az ön véleménye szerint. Kirját Arbá — Chevron zsidó negyedének lakóival?

— Az előbb mondottakból következik a véleményem. Bele kell venni a békeszerződés szövegébe, hogy a chevroni zsidó települések a helyükön maradhatnak — ha ezt ők így akarják.

— Van egy olyan vélemény az izraeli közvéleményben, hogy bennünket minden oldalról erőszakkal befolyásolnak és nem fejthetjük ki szabadon a véleményünket. Mi erről a véleménye?

— Magam is érzem, hogy sokan így gondolkoznak ezekben a napokban nálunk, s meg kell mondanom, valóban kevés kombinációs lehetőségünk van Genfben. Ugyanakkor hozzáfűzöm, hogy négy erős ütőkártya van a kezünkben.

— Espéki?

ELENTETEK AZ ARAB TABORON BELÜL

— Az első, hogy Izrael egyoldalúan kivonulhat a genfi értekezletről. Felállhatunk az asztaltól és hazajöhetünk. Vagyis jelenlétünket

re: „Van-e erős önvédelmi csoport, ha netalán a terroristák megtámadnák ezt a ragyogó kulturközpontot?”

„Mindenre fel vagyunk készülve — mondja nevéve, — mellesleg jövő héten nyílik meg a „karaté” központ. A diákok nem csak tanulni fognak, hanem megtanulnak okosan verekedni is, ha erre netalán sor kerülne ...

Forrai Eszter

A TOLVAJ KUTYA

ANTWILLE amerikai város rendőrségi nyilvántartásában szerepel egy bernáthegyi kutya is. Kartonjában a fényképe mellett feltüntettek az adatokat, mit vett a szerencsétlen eb.

Eszter betöréssel, lopással és bizonyító anyagok megsemmisítésével vádolják. A kutya ugyanis valamiképpen bejutott egy étterem konyhájába és megevett egy jókora darab ser-téshust.

Az étterem tulajdonosa kérte a rendőrséget, hogy a kutyát mindaddig tartásuk elzárva, amíg meg nem érkezik gazdája, és ki nem fizeti a kárt.

Az ebtulajdonos azonban mindaddig nem jelentkezett. Az állatbarátok egyesülete közben kifizette akárt, és elhatározta, hogy gondoskodni fog a tolvaj bernáthegyiről.

bizonyos feltételekhez köthetjük. Ha nem — kiújul a háború. Ez sem Amerikának, sem a Szovjetuniónak nem érdeke. Nos, rajtunk mulik, vagy rajtunk is mulik, hogy folytatódik, vagy megszűnik-e a genfi értekezés. Ezi ugy kell felfogni, mint egy erős ütőkártyát, amely a kezünkben van. Ezen kívül további három kártyával is rendelkezünk.

— Mi a második?

— Az a körülmény, hogy befolyásolni tudjuk az amerikai belpolitika eseményeit. Ez a lehetőségünk közismert, nincs szükség a

részletezésére. Ami a harmadik ütőkártyát illeti, az a legreálisabb. Ki tudjuk használni az arab táboron belüli ellentéteket. Például kezdeményezhetünk különbözőkét valamelyik tárgyaló féllel.

— Melyikkel?

— Például a jordániaiakkal.

— Végül melyik a negyedik ütőkártyánk?

— A zsidó világ mérhetetlen gazdasági ereje, amelynek felhasználására eddig még nem került sor. Majd megfelelő időben erre is sor kerül.

Közlemény a szabad választások titkosságáról és tisztaságáról

A választási törvény (a propaganda módozatai) 1959 [תשנ"ט]

Közlemény a 16-ik cikkely alapján

A választási törvény (a propaganda módozatai) 1959 — תשנ"ט — kötelezi a Kneszet-választás központi bizottsága elnökét, hogy közleményt tegyen közzé, amely világosan a választók tudomására hozza, miszerint jogosultak szabadon és lelkiismeretüknek megfelelően választani, és köteles részletezni a törvény azon utasításait is, amelyek biztosítják a választások szabadságát, titkosságát és tisztaságát.

1. Minden választópolgár szabad választása alapján választhatja ki a neki tetsző jelölt-listát, amennyiben annak programja és tervai elfogadhatónak tűnnek a szemében, és amennyiben annak jelöltjei, megítélése szerint, alkalmasak arra, hogy megbízottai legyenek a Kneszetben.

2. A választási propaganda tulajdonképpen kísérlet arra, hogy a választóra kibárással legyen, és megkedveltesse vele a propagandát folytató párt programját és jelöltjeit, — de semmiféle propaganda sem mentesítheti a választót azon kötelezettsége alól, és nem vonhatja meg tőle a jogát, hogy önmaga mérlelje, vajon a párt és jelöltjei méltók-e bizalmára. Ezen mérlegelés szempontjából a választó képes lesz megfelelő módon különbséget tenni a tényleges tervek és programokat bemutató propaganda, valamint a minden pozitív tartalomtól üres propaganda között.

3. A törvény különbséget tesz a megengedett választási propaganda, valamint a jogtalan és büntnyű jellegű propaganda között. A jogos pártpropaganda érdembeli és az nyilván folyik, vagy van publikálva (a többi között szűk körökön belül, hébertől Chugé Bajji) míg a tiltott propaganda titokban folyik. Az a párt, amely kísérletet tesz olyan választási propagandát kifejteni, hogy megbízottai útján például bizonyos választópolgárnak munkát, vagy pénzt, vagy lakást, vagy más előnyt ígér, amennyiben rá és nem más pártira szavaz, ezen párt és megbízottai büntényt követnek el. Nem csak arról van szó, hogy ezek üres ígéretek, és azt a szavazót, aki azokra számát, becsapják, de azon párt kiküldöttjei, akik ezen propaganda-eszközöket alkalmazzák, a törvényhozó szemében ötévi börtönbüntetést érdemelnek, és nem azt, hogy a nép választottjai legyenek.

Ugyanez vonatkozik olyan pártira, amely megbízottait azzal bízza meg, hogy bizonyos szavazópolgárt megfélemben, hogy amennyiben nem szavaz pártjára, hanem más pártira, úgy elbocsátják munkahelyéről, vagy kiteszik lakásából, vagy másfajta kárt okoznak neki, vagy megvonják tőle bármilyen előnyt. Ezek is büntözök, akiknek kijár a börtönbüntetés, és nem méltók arra, hogy tudatos és lelkiismeretes szavazó rájuk szavazzon.

4. Senkitől sem lehet követelni, hogy bárkinek felfedje, melyik listára készül, vagy kíván szavazni, vagy melyek azon listák amelyek nem támogat. A választások titkosak, és minden szavazópolgárnak jogában áll titokban tartani választását, mind a választók előtt, mind a szavazás idején, mind pedig azután.

A törvény részletes utasításokat tartalmaz a választások ezen titkosságának biztosítására. A boríték, amelybe a szavazópolgár a választócédlulát elhelyezi, nem átlátszó, és a szavazópolgár jogosult azt leragasztani. A szavazófülké, ahol a választópolgár a kivánt szavazócédlulát kiválasztja, úgy van megépítve és felszerelve, hogy kívülről senki sem láthatja, sem a szavazócédlula kiválasztása idején, sem pedig a szavazócédlulának a borítékba való elhelyezése idején, miként cselekszik a szavazópolgár. Senki sem jogosult jelen lenni a szavazófülkében a választópolgár kivételével. (Csakis olyan szavazópolgár jogosult a szavazófülkébe valakit magával vinni, aki betegség, vagy testi korlátosság miatt képtelen eljutni a szavazófülkébe saját erejéből, vagy nem képes azokat a szükséges mozdulatokat megtenni, hogy a szavazócédlulát elvegye és behelyezze a borítékba. Ilven személy jogosult az általa kiválasztott személyt magával vinni a szavazófülkébe.) A lezárt borítékot maga a szavazópolgár helyezi az urnába, ahol az a többi borítékkal elkeveredik, anélkül, hogy felismerhető lenne, ki helyezte azt el.

5. Minden erre jogosult polgár csakis egyszer választhat a Kneszetbe (és amennyiben jogosult a helyhatósági választáson is részt venni, úgy egy és ugyanazon időben, a szavazóurna közelében, a helyhatósági tanácsra is leadhatja szavazatát). Senki se illojn fel csábításoknak, hogy amennyiben már élt Kneszet-szavazati jogával, egy másik szavazóurnához járuljon, és másodszor válasszon, akár hamisított személyazonosságú igazolvánnyal, akár különleges katonai igazolványok igénybevételével, vagy más, nem az ő tulajdonát képező igazolvány felhasználásával.

6. Olyan szavazópolgár, aki a választás napján a választói névjegyzékben számára feltüntetett helytől távol tartózkodik, — aktív szolgálatot teljesítő katonának és a hadsereg dolgozó kivételével —, az állam költségén elutazhat arra a helyre, ahol választania kell. Megtörténte az összes szükséges intézkedések ezen választópolgárok utazásának lebonyolítására, a szavazóurnához és vissza. Mindez pedig azért, hogy minden választópolgár, aki jogosult választani, fizikai szempontból is és anélkül, hogy saját zsebből felesleges kiadásokra kényszerülne, éhessen szavazati jogával. A szavazóurnához való elszállítás az Egged, vagy az államvasutak rendes járatán történik, a szavazópolgár választása szerint.

Ezen intézkedések nem zárják ki azt, hogy a pártok, vagy kiküldöttjeik, felajánlják a szavazópolgárok elszállítását lakhelyükről szavazóurnáik helyére, vagy pedig a szavazópolgár elfogadja valamely párt ilyen elszállítási javaslatát. A szavazópolgárnak azonban tudnia kell, hogy ha el is fogadja a párt meghívását és lehetővé teszi számára, hogy az szállítsa járművén a szavazóurnához, ez nem kötelezi arra, hogy ugyanarra a pártira szavazzon, hanem szabadon választhat az összes pártok közül, szabad akaratá szerint.

7. A Kneszet-választási jog — csupán jog és nem kötelesség. Az a polgár azonban, aki nem használja ki a számára megadott választási jogot, nem teljesíti azt a feladatot, amelyet az alkotmány szánt neki demokratikus rendszerünkben. Ha méltók akarunk lenni a demokráciához, és növelni, erősebbé akarjuk tenni, senki se hiányozzon Izrael polgárai közül a Kneszet választói között.

GHAJIM KOHEN,

A FELSOBIRÓSÁG BIRAJA,

A 8-IK KNESZET KÖZPONTI VÁLASZTÁSI BIZOTTSAGANAK ELNOKE

Erősítse meg a békét és a biztonságot

חנות הצבע

סניף/מפקדת העבודה הישראלית מכים
SZAVAZZON A MAARACHRA, Ighell Miksaipari — Miksaipari

PATKÁNYMÉRÉG A RAGULEVESBEN

Írta: BENEDEK PÁL

Sokféle módon ízesíthető a raguleves, nem kell abba föltétlenül patkánymérget keverni. Ha mégis — nagyon vigyázzunk az adagolásra. Az is baj, ha eltolozzuk a mérget mennyiségét, de nem kisebb hiba, amikor olyan csínján bánunk vele, hogy végül csak az illetővel való jó kapcsolatunkat mérgezzük meg, nem őt magát.

Ez persze csak tréfa, amelynek egyetlen célja, hogy bevezesse az olvasót az alább következő történet furcsa hangulatába.

Rendhagyó a történet, már azért is, mert levestel bálni az asszony dolga, tehát ha meglatjuk a képletet — patkánymérget kevertek valakinek a levesébe, — nyilvánvalóan egy szerencsétlen, kiszolgáltatott férjét képzelünk el és hozzá egy életnivaló feleséget, aki bosszúból, rut anyagiak miatt — mert meg akarja kaparintani férjürum pénzét —, vagy más okból elhatározza, hogy megrovidítja az élete párjának földi pályafutását és előbbre hozza annak a várua várt napnak a dátumát, amikor végre talpig feketét ölthet és a neve mellé odakanyarint-hatja, hogy: özv.

Ugye, nehéz elképzelni a képlet fordítottját. Pedig erről van szó.

A férj elment egy kiváló tel-avívi ügyvédhez és a fiskális ur nem kis meglepetésére így szólt:

— Szeretném, ha a doktor ur beadná a válópert, mert ugy látszik, képtelen vagyok a feleségemmel élni.

— Miből gondolja, hogy képtelen?

— Abból, hogy már háromszor megmérgeztem. Patkánymérget kevertem a ragulevesébe.

— Mikor lesz a temetés? Vagy mindig túlélte az asszonyt?

— Szívós természetű a jelkem, meg aztán óvatos is. Ha én találom neki a főzőből, inkább csak csipet, mint valami madár. A mérgeknél is van azért némi hatása — napokig tartó gyomorgörés, meg ilyesmi —, de aztán mindig élve marad.

— Milyen a hangulata az asszonynak egy-egy ilyen patkánymérgezés-kura után?

— Kezdetben lehangelja a dolog, mert azt veszi ki belőle, hogy biztos már nem szerethetem ugy, mint valaha, de aztán lassan-lassan megbékül.

— Ő szereti magát?

— De még mennyire szeret. Azért is reméli, hogy részéről csak átmenetnek tekinthető az ő elpusztítására irányuló törekvés és majd minden szereti fogom. Ennek a reményében minden este megbocsát. Eddig háromszor mérgeztem meg, s ő háromszor volt irántam megértéssel.

— És mi lesz ezután?

— Azt nem tudom. Ki lát a jövőbe? Én minden esetre szeretném, ha ügyvéd ur megindítaná a válópert, mert nem állok jól magamért.

— Hogy érti ezt?

— Könnyen lehet, hogy rövidesen újra mérgezésre kerül majd sor. Patkánymérget van otthon bőven, levest főzni nagyon szeretek és ahhoz nem ragaszkodom körömszakadtáig, hogy az asszony megírja nálam a nyugdíjkorhatárt. Ha nem sikerül a válás, szerettem előbb-utóbb mégis csak a fűbe harap ...

— Az ügyvéd látta, hogy meglehetősen zavaros a helyzet, szeretett volna tiszta képet kapni a férfi bensőjét feszítő erőkről, ezért elküldte őt egy pszichiáterhez.

Miközben a vizsgálat eredményére várt, addig sem ült tétlenül. Nagyon udvarias levelet írt az asszonynak és meghívta egy barátságos beszélgetésre.

— Mi lenne — tette fel a kérdést az ügyvéd —, ha közös megegyezéssel elválnának?

— Eszembe sincs! Miért válnék el? Én szeretem a férjemet! — válaszolta az asszony.

— De hiszen meg akarta mérgezni magát!

— Nem tudom, mit akart. Tény az, hogy élek, ami abból is kiderül, hogy én most egy válóperes ügyet intéz, nem hagyaték eljárást. Van egy férjem, olyannak fogadom el, amilyen. A hiba nélküli férjet még nem találták fel. Az egyik szoknyák után koslat, a másik iszik, mint a Hisztradrut kefekötőtagozatának országos titkára, a harmadik lajhár, nem dolgozik és elvárja, hogy az asszony tartsa el. Az én férjemnek csak egy hibája van. Az, hogy néha rájön a hópárá és olyankor meg akar mérgezni. Megsugom, ez nem fog neki sikerülni. Én is ott leszek, s nemcsak jól megfogom a levest, mielőtt kanalazni kezdeném, de meg is szagolom. Tudja, a patkánymérgek olyan átható illata van, akár a fokhagymának. Csak

még szúrósabb. Mit csinálnak? Ezt is kitanultam a férjem mellett ...

A pszichiátriai vizsgálat meglepő eredménnyel végződött. Azt állapította meg a szakorvos, hogy a férjet tökéletesen megbolondította a felesége. Képtelen elviselni a jelenlétét és az a szándék, hogy következetesen meg akarja őt mérgezni, tulajdonképpen önvédelem a részéről.

A szakorvos nemcsak írásban fejtette ki véleményét, de előszóval is elmondta az ügyvédnek, milyen végkövetkeztetésre jutott:

— Szerintem el kell őket választani, mert a férfi állapota csak egyre rosszabb lesz és ki tudja, végül milyen módszerrel tesz kísérletet, hogy az asszonyt átbukfenczeztesse a mávilágra. Jobb a békeség. Ezek nem maradhatnak együtt. Az asszony örjítő hatással van a férfire.

Ebben az értelemben kezdte meg tehát az ügyvéd a munkát.

— Magának tökéletesen igaza van — mondta a férjnek —, most már én is amondó vagyok, hogy el kell válniuk.

— Ugye megmondta, doktor ur.

— Maga megmondta, de az asszony mást mondott. Illetve mást akar. Ő szereti magát, s ragaszkodik a házassági keretek fenntartásához.

— Pedig én már nem szeretem őt ugy, mint valaha. Elhiszi nekem, doktor ur?

Az ügyvéd nagyon komolyan vette kézbe a dolgot. Azt nem közölte az asszonynál, hogy mit mondott a pszichiáter, de szívoan fejtette a mondanivalóját:

— Hígyje el nekem, hogy ez a házasság véglegesen zátonyra futott, s ne is álmoldjon kettőjük kapcsolatának rendeződéséről, asszonyom. En az első találkozásunkkor még nem foglaltam állást, mert nem tudtam pontosan, hogy hányadán állunk, de most már világos. Kettőjük kapcsolatának véglegesen befellezett. Fogadja el a tanácsomat.

— Mit tanácsol, ügyvéd ur? Ha okos tanácsot kapok, azt meghallgatom.

Az ügyvéd nem fukarkodott ügyfele pénzével. Mindenek előtt egy szép lakást helyeztet kilitásba és olyan tartásdíjat, amelyből az asszony ugy élhet, mint Marci Cur Sálomban — parcellázás után.

— Hiába rendezi el a dolgomat anvgilag ügyvéd ur, mihez kezdjek én egyedül? — tételődött az asszony.

Az ügyvédnek már a nyelve hegyén volt, hogy ha anyagi bajok nincsenek, akkor nagy problémákról nem lehet szó, s miután havonta megérkezik a tartásdíj, abból futja majd ragulevesre, s azt az asszony maga dönti el, hogy mit aprít bele — metéltésziát, vagy patkánymérget. Amihez éppen kedve van. Aztán megmondta magát és csak ennyit mondott:

— Hígyje el asszonyom, maga jár jól, ha elfogadja az ajánlatomat. Válgjanak el, maguk ugy látszik, nem egymásnak születtek ...

Pár hétig töprengett az ajánlaton az asszony, de végül elfogadta.

Az eszébe sem jutott, hogy a rendőrségen is feljelenthető a férjét gyilkossági kísérlet címén, s akkor nagyon nehéz volna neki megmagyarázni, miért került elő a patkánymérgezés a pici, csavarszeftű fiólából. Nem tudott arról senki más, csak az ügyvéd, de rá nem vonatkozott a feljelentési kötelezettség, mert a bírszelekmény elkövetője megbízta őt — más ügyben — joi képviselével. És annál kevésbé érezte kötelezettségének akár csak végleg gondolni is az ügy bíntetőjogi vonatkozásait, mert hiszen a kezében volt a pszichiáter orvos szakvéleménye. Már pedig beteg embert gyógyítani kell, a megbűntetése semmit sem ér.

A gyógymód világosnak látszott. Eredményes és gyors válóper. Le is bizonylódott.

Azóta eltelt már néhány hónap. A férj tökéletesen meggyógyult. Ismét házasságra lépett, de ezuttal történetesen olyan élettársat talált, aki nincs rá megbolondító hatással. Tény, hogy már hónapok óta élnek együtt, de még egyszer sem nyult a patkánymérget után. Szépen lassan meggyógyul teljesen. Ha néha dühös a feleségére, legfeljebb arra gondol, hogy meg kéne fojtani ezt az asszonyt.

Az elvált felesége még nem talált magának második férjet. Igaz, hogy elég válogatós, mert azt mondják, aki egyszer megégette a száját, az csak óvatosan nyul a tányér után. Akkor is, ha nem raguleves vár benne arra, hogy kikanelazzák.

GERALD DURRELL

Rokonom, Rosy

13.

Végre elkészült a mesébe illő jelmez. Öldrdsága ragaszkodott hozzá, hogy maga tervezze meg a kosztümöt, s mivel ugyancsak ködöz elképzelései voltak a maharadzák viseletéről, az eredmény talán nem elégtette volna ki egy jól öltözött keleti kényúrinyeit. Az öltözék a következő elemekből állt: hosszú, buggyos, karmazsivörös bugyogó, bokában összefogva, hosszú orru perzsa papucs, arannyal-ezüsttel kivarva, pompázatos, lábszárközépig érő, jáspszöld és borostyánsárga kabát. Az együtt-tést hófehér turbán koronázta, amelyen négy pávatoll lengett. A toll ötlete Adriantól származott, és a kertészet ifjabb tagjai napokig azzal idöztek, hogy a parkban kószáló jobb sorsa érdemes madarak tollát fosztogatták. Adrian, mint elefánthajcsár természetesen nem homályosíthatta el a maharadzsa ragyogását, be kellett hát érnie kurta, aranyhímcs, biborszín mellényvel, fehér bugyogóval és fehér turbánnal.

Mikor a jelmezek végre elkészültek, öldrdsága hálósobájának rejtékén tartották meg a próbát, s Adrian akarva-akaratlan beismerte, hogy mindketten felettébb figyelemreméltó látványt nyújtanak. Hanem öldrdsága mégsem volt megelégedve. Ahogy szemlélte magát a tükörben, látszott, hogy zavarja valami; elgondolkodva simogatta pofaszakállát.

— Tudja, édes fiam — szólt meg nagy sokára —, valami nekem sehogy sem tetszik. Nem gondolja, hogy maharadzsa létemre kissé fehér a bőröm?

— Valóban — bólintott Adrian.

— Megvan! — kiáltott öldrdsága, mint akinek sugallata támadt. — Bekormozott dugó!

Adrian még csak tiltakozásra sem nyithatta száját, már el is szalajtották a komornyikok a borpicébe, ahonnan csakhamar előbukkant egy tálcával, s azon mindenféle rendű és rangú dugóval. Két lakáj és egy gyertyatartó segítségével hamarosan kellő mennyiségű bekormozott dugót állítottak elő, és öldrdsága nagy ügybuzgalommal nekilátott, hogy kikészítse magát.

— Kész! — kiáltott végül a lord, s diadalittasan fordult hátra a tükörből? — Nos? Hogy tetszik?

Adrian rámeredt. Lord Fenneltree arca mely kormefeketében pompázott, s óriási ibolyaszín szemcsé és lángvörös haja társaságában az enyhén szólvá döbbenetes látványt nyújtott.

— Fenséges ... — mondta kissé bizonytalanul Adrian.

— A végős simítás a legfontosabb — jelentette ki öldrdsága. — Most magán a sor.

Már befeketítette Adrian fél arcát, amikor újra megjelent a komornyik.

— Elnézését kérem, mylord — szólt a gömbölyded férfi.

— Mi az, Raymond, mi az? — kérdezte ingerültlen öldrdsága, és kezében megállt a kormos dugó.

— Ugy gondoltam, tudatnom kell lördságoddal, hogy Lady Fenneltree megérkezett.

— Jóságos ég! — kiáltott fel elszörnyedve a főúr. — Nem szabad meglátnia ... Gyorsan, Raymond, gyorsan, menjén és mondja meg, hogy éppen fürdüünk, vagy valamit. Ne engedje feljönni ... és főként ne említse az elefántot!

— Igenis, mylord — bólintott a komornyik, és visszavonult.

— Nem értem, miért jöttek már haza — mondta öldrdsága, miközben vadul csavarta le a turbánját. — Csak holnaputánra vártuk őket. Ide figyeljen, Rookwhistle, a feleségemnek semmi körülmények között nem szabad megtudnia, mire készülünk! Ném nemigen bővelkedik humorérzékekben, s minden bizonnyal berekesztené az előkészületeket. Ugyhogy, drága fiam, néma legyen, mint a sár, igen? Néma, miként a kriptá, helyes?

7.

SZEM-SZÁJNAK INGERE

Elegendő volt egy pillantást vetni Lady Fenneltree-re és Narcisse lányára, hogy Adrian lelkében komor balsejtelem támadjon az estélyl, s kivált Rosy szereplésével kapcsolatban.

Lady Fenneltree királynői termető hölgy volt, dús hajának egyetlen arany-

szála sem őszült, arcéle nemes, szemcsé akár egy különlegesen elégedetlen óriási-kigyóé. Tisztán, világosan ejtette a szót, hogy mindenki pontosan megértse parancsait, s a hangja, mintha több száz főnyi testőrgárdához szólna. Hatalmas, finommívú lornyonyja felnagyította szürös szemét, miközben parancsait osztogatta, s hideg tekintete valósággal megbénította Adrian hangszálait. Narcisse ellenben atyjára ütött. Karsú volt, perzsze imitt-amott kellemes domborulatokkal, óriási ibolyaszín szemcsé volt és hosszú vörös haja. Légics szépsége jóformán ugyanolyan dermesztő hatást gyakorolt Adrian hangszálaira, mint Lady Fenneltree vizsgálta tekintete.

Amikor a férfiak beléptek a sziesztaszobába, kissé ziláltan s arcukon a sebteben letörölt korom nyomaival, öladysége felemelte lornyonyját, s olyan vad pillantást lövellt rájuk, hogy Adrian el-fehéredett.

— Drágaságom, be örülök, hogy megjött — rebegte elhaló hangon a lord.

— Az ember nem is gondolná, azok után, hogy le se jött a fogadásunkra — mondta ridegen Lady Fenneltree — Ki ez?

— Ah, igen! — kiáltott öldrdsága. — Had mutassam be, szerelmem. Ez az úr Adrian Rookwhistle, régi kedves iskolatársam fia. Epp ... khm ... épp erre járt, úgyhogy meghívtam maradjon itt az estélyre. Adrian, a feleségem, Narcisse leányom.

— Örvendek — mondta öladysége, ám a hangjából arra lehetett következtetni, hogy Adriant felőle akár azonnal megüthetné a guta.

— Nos — kérdezte kezét dörszölgetve a lord —, jól érezték magukat a városban, hm? Sok szép csecsebecsét vásároltak, hm?

— Rupert — szólt metsző hangon öladysége —, sziveskedjék abbahagyni ezt a hangot; ön úgy beszél, mintha két szellemileg fogyatékos iskolás gyermekkel állna szemben. Mondhatom, igen fárasztó napokat töltöttünk a városban. No de térjünk csak a tárgyra — ön hogy halad az estély előkészületeivel?

Öldrdsága nagyot nyelt. Adriannak megremegett a térde. Ez a rövid néhány szó meggyőzte: Lady Fenneltree egyáltalán nem az az asszony, akit boldoggá tenne, hogy egy elefánt toppan be az estélyre, legyen az bár a világ legegységesebb elefántja. Hanem most már kész a bánat; mást nem tehetett, csak ült némán, és átengedte a magyarakodást a házigazdának.

— Előkészületek?! — mondta Lord Fenneltree. Belesimpaszkodott kabátja hajtókájába, és igyekezett furfangos képet vágni. — Khm ... az előkészületek, nos, igazán nem szeretnék mindent kife-csegni, szerelmem. Érjük be annyival, hogy az előkészületek megfelelő iramban folynak, annak rendje és módja szerint. Melegletést tartogatok, szerelmem. Ajkamon pecsét. Hat lóval sem húzhatjátok ki belőlem a nagy titkot!

Ami a körülmények ismeretében fellettébb ajánlatos, gondolta Adrian.

— Hm! — mondta a lady, s e kurta szócskába több gyanakvást és rosszszeműséget sürített, mint egy verszomjas bíró. — Nos, ha már ilyen gyerekes dolgokban illik kedvét, ám legyen. Min-

denesetre kellemes meglepetés, hogy nem ült öibe tett kézzel a távéletünkben.

— Hová gondol, szerelmem — protestált felháborodva a lord. — Hisz dolgoztunk, mint a gúzü ... mint két gúzü! Szavamra mondom, drágaságom, biztos siker lesz az estély!

Az elkövetzők két napot Adrian szörnyű lelki háborgás közepette töltötte. Semmiféle igyekezettel nem tudta rábíri öldrdságát, hogy felfedje tervüket Lady Fenneltree előtt. A lordnak életében először támadt eredeti ötlete, s körömszakadtáig ragaszkodott hozzá, azt pedig tudván, hogy ha öiady-sége megneszeli a dolgot, csírájában fojtja el a kezdeményezést. De ha a tervet fényes siker koronázza majd, meg öladységének sem lehet oka panaszra.

Ilyen mindentudó személyiség elől meglehetősen nehéz volt eltitkolni a tényt, hogy az istállóban elefánt lakik. A lady tüstént észrevette, hogy az ebéd-öladysátna nem kerül gyümölcs, ezt azonban Lord Fenneltree — egy különlegesen ihletett pillanatában — azzal magyarázta, hogy a gyümölcsösben új, és kiváltképpen mohó csótányfajta ütötte fel a fejét, s ezzel a magyarázattal öladysége — mivel édeskeveset értett a természetrajzhoz — kénytelen volt beérni. Egyszerűen kirugta a főkéntést, és ezzel a dolog el volt intézve. Ezután azonban rádöbbsent, hogy a park pávaállománya elhullatta legszebb ékességét. Lord Fenneltree magyarázatát — hogy ugyanis a pávak vedlenek — gúnyos megvetéssel utasította el, mert ennyire azért még a lady is értett a természetrajzhoz. Egybe-hívták a vadöröket, s öladysége fenséges dörgelemben részesítette, majd azzal a parancsal bocsátotta el őket, hogy éjt nappallá téve járják a parkot, míg le nem fülelik a pávatollakat dészmaló vadöröket, s akkor aztán felszólítás nélkül löjjenek.

Ez idő alatt Adrian roskatag idegállapotán édeskeveset lendítet az a tény, hogy éjfélkor kellett kelnie, hogy egy kicsit megjárassa Rosyt — ezt a sportot ugyanis meglehetősen kockázatosá tette az éberen örökössé feyverves vadörök jelenléte. Rosy maga sem volt túlságosan kezcs. A dús étrend elkényeztette, úgyhogy valahányszor kifogyott az öszibarackkészlet, minduntalan harsány és éles trombitást hallatott. A lord is, Adrian is, állandó rémületben élt, hogy Lady Fenneltree felfigyel a zajra, és a végre jár. Az estély előtti nap délutánján egy hajszál híja volt csak, hogy rajta nem vesztettek. A társaság barát-ságos krikettmérkőzést játszott a ház mögötti puha pázsitzöngyegen, amikor az istállók irányából éles és méltatlan-kódó trombitaszó hozott feléjük a szél. Öladysége épp meglendítette ütőjét, de most megdermedt, és Lord Fenneltree-re bámult, aki kétségbeesett igyekezetében, hogy elfojtsa Rosy hangját, harsány és élenk ékeszóra fakadt.

— Mi ez a látma? — kérdezte baljós hangon öladysége.

— Látma? — kérdezte a lord, s merőben fölösleges hévvel vágott bele egy labdába. — Látma? Tán az éneklésemre utal, szerelmem?

— Nem arra utalok — mondta zordonul a lady.

— Én nem hallottam semmit — mondta öldrdsága. — Hát te, Adrian?

— Én sem ... — hebegte Adrian, és legszívesebben a föld alá sülyedt volna. — Egy árva hangot sem.

— Ugy hangzott — mondta öladysége —, mintha trombita volna, vagy kúrt, vagy egyéb afféle közönséges zene szerszám, amit rezesbandákban használnak.

(Folytatjuk)

CONTRE LA VIE CHALE
POUR LE POUVOIR D'ACHAT ET L'EMPLOI

Franciországhban állandóan drágulnak az élelmiszerek, ami kivította az alkalmazottak magyarányú tüntetését. — Képvonk a tüntetők a parlament épülete előtt gyülekeznek.

KI ÖLTE MEG SHEILAT? (Limor mozi, Tel Aviv)

Herbert Ross („Good by Mr. Chips“... „Játssza ismét, Sam“ és sok más nagysikerű produkció rendezője) ezúttal olyan sztár-gárdát toborzott össze, amilyenről legtöbbször még álmodni sem mer. A nagyjáték sora — James Coburn, Richard Benjamin, Dyan Canon, Joan Hackett, James Mason, Ian McShane és Raquel Welch vonul fel ebben az eredeti koncepciójú, pszichológiai-bűnügyi drámában, amelynek feszültsége a munkaórákon túl is megvisele egyes szereplők idegeit. Emlékeztet, hogy a felvételek során olyan súlyos konfliktus támadt Ross rendező és Raquel Welch között, hogy a művésznő eszerbent hagyta a Nizában forgató társulatot és napokon át Londonban dureszkodott, míg végül is, sűrű bocsánatkérések közepette, sikerült őt visszacsalogatni a helyszínre.

Maga a film — film a filmben — Sheila (Yvonne Romyen) rejtelmes haláláról szól. Sheila Clinton Green filmproducer (James Coburn) felesége, akit egy éjszaka egy ismeretlen autóvezető halálra gázol. A producer egy évvel később „Ki ölte meg Sheilat?” című filmet készít felesége rejtelmes haláláról, és a forgatások megkezdése előtt egyhetes Földközi-tengeri jacht-kirándulásra hívja meg hat barátját — a film főszereplőit — „Sheila” nevű jachtján. A vidám társaság éjszakánként egy komoly társasjátékkal szórakozik, amelynek keretében mindenki szabadon tárja fel bűnös titkait. A társasjáték

neve — mi lenne más? — „Ki ölte meg Sheilat?” — Egy bizonyos ponton túl a játékhálósok a komollyá válik: Sheilat saját férje ölte meg.

A KELET EMBERE (Mograbi mozi, Tel Aviv)

A „Trinity” sorozat nagy sikere után, Terrence Hill egy újabb vadnyugati komédiában tűnik fel, mint „A Kelet embere”. Ezúttal egy fiatal angol arisztokrátát alakít, aki csatlakozik egy második ligabeli gengszterbandához, amelynek néhai édesapja valamikor alapító tagja volt. A sztori a múlt század végén, Arizonában játszódik.

Hill nagyszerű az oxfordi kiejtés affektálás, klasszikus verseket olvasó angol fiatalember szerében, aki szenzációt kelt amikor nem léhátot, hanem az újonnan feltalált kerékpáron robog be az arizonai kisvárosba és a kocsmai verekedéseket nem a hagyományos pisztolylövéssel, hanem — angol módra — inkább ökölharcra teszi el. Jóllehet a bizarr szembesítés a vadnyugati banda furafantán modora és a hős civilizált viselkedése között, időnként igen mulatságos, a komédia humora alacsony fokon mozog és helyenként ostobává fajul.

Mindéz korántsem zavarja a lejárású fiatalokból álló közönséget, akik nyilván — és zúsan — élvezik ennek az ízevtelen filmnek minden mozzanatát s akiknek szemében Terrence Hill már a szupersztár státuszára emelkedett.

HOROSZKOP

VIZONTÓ — (Január 21-től február 19-ig) Csak akkor válik kellemetlené az ön számára egy hír, ha nem közli azt azonnal a többi illetékesekkel. Ön egy kicsit elhanyagolta az utóbbi időben a kücskjét. Törődjön vele többet.

BALAK (Február 20-tól március 20-ig) Más ember kárán is megtanulhatja a leckét, mert a sajátján ez jóval drágább, bár lehetséges. Ha úgy érzi, hogy az ismereteit érdemes lenne kiegészíteni, erre most itt a nagyszerű lehetőség.

K O S — (Március 21-től április 20-ig) Ne hagyja magát beugrasztani egy olyan akcióba, amelyhez végső fokon semmi köze. Még olyan értelemben sem, hogy az esetleges siker másoknak hoz anyagi és erkölcsi nyereséget.

B I K A — (Április 21-től május 20-ig) Szakítson magának időt arra, hogy egy régen esedékes és mindig későbbre halasztott ügyet tétő alá hozzon, pontosan maradjék tálanul elrendezzen. Ha közben valakinek a segítségére kell majd, azt is minden további nélkül megkaphatja.

K R E K — (Május 21-től június 21-ig) Egyetlen problémára koncentrálja most minden erejét, mert ha sikeresen megoldja, utána sokáig pihenhet a bábérjain. Ön azt hiszi, hogy közben annak a látszatát kell keltenie, miszerint a dolog nem olyan életbevágó önnek. Ebben téved.

K A K — (Június 22-től július 22-ig) Igyekezzon kikerülni abból a hangulati hullámvölgyből, amelybe hetekkel ezelőtt — egyébként indokoltan — belekerült. Azóta már megváltoztak a körülmények, vagy legalábbis részben módosultak. Ön is cselekedjék ennek megfelelően.

OROSZLAN — (Július 23-től augusztus 23-ig) Szokjon le arról, hogy másokat hibáztatson a saját kis kudarcaiért. Ha szembe néz a hibáival, ez már azt jelenti, hogy félig-meddig fel is számolta azokat.

S Z Ű Z — (Augusztus 24-től szeptember 22-ig) Sokkal jobban tenné, ha most két vagy három hétig pihenne és tökéletesen rendbe hozná magát. A jelenlegi fizikai állapota teljes mértékben indokolja a maximális kikapcsolódást.

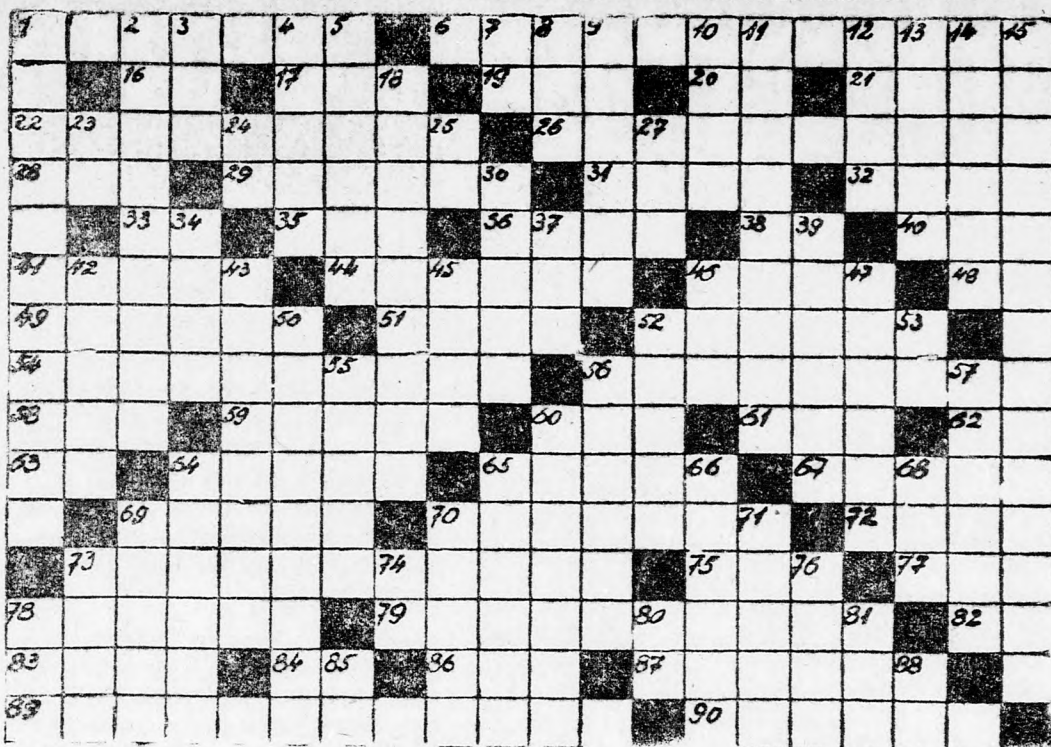
MERLEG — (Szeptember 23-től október 22-ig) Szeressen magának egy helyfolyós támogatót, aki valóban önzetlenül egyenlőtlen kiscsit az előmenetelét. Nem könnyű ilyen embert találni, de nem is lehetetlen.

SKORPIÓ — (Október 23-től november 21-ig) Sikereivel ne kérkedjen, mert azt mások nem szeretik. Vegye úgy, hogy ami történt, az természetesen következett be, ön még csak erőfeszítéseket sem tett a siker érdekében. Viselkedjék mindenkiel szemben sokkal barátságosabban.

NYIL — (November 22-től december 21-ig) Drágán fizeti meg, ha valakivel szemben nem volt eléggé elővigyázatos és az illető viszált az ön jóhiszeműségével. Legalább a jövőre nézve tanuljon a leckéből.

BAK — (December 22-től január 20-ig) Lehet, hogy ön nem tud elég nyelvet, de egy újabb nyelv elsajátítása helyett jobb volna, ha tökéletesítene a meglévő nyelvtudását. Erre egyszerű alkalma is adódik ezekben a hónapokban. Eljen vele.

KERESZTREJTVENY 664

Vízintés: 1. Málló kristály felületi rétege. 6. Lengyel-zsidó író, nevelő, 1942-ben a németek Treblinkában meggyilkolták, teljes név. 16. Kis rácsálló fele. 17. Pillanet szinonimáinak eleje. 19. A sav teszi. 20. N. R. 21. Magyar reány- és színműfű. „A föld fia”. „Nincs iralom” stb. (Lajos). 22. Kodály Zoltán népi dallamok. 26. Svájci származású természetkutató 1493—1571. Kora legkímesebb alkímistái. Baselben 1525-ben az orvoston tanár. 28. Széles 1—2 betű felecsérle. 29. Bibliai fejtetések gyűjteménye. 31. Magyar költő 1886—1928 (Arpád). 32. Vissza: három személyes, az alsóra emlékeztető kártyajáték. 33. Fordított csapadék. 35. ... Angeles. 36. Kezel. 38. Vissza: személyes névadás. 40. Kintosít eleje. 41. Hátrétek. 44. Az egyetem és néhány más főiskola vezetője. 46. A statisztikus gyűjti. 48. Kereskedelmi rövidítés. 49. Sővéreás. 51. Négy magánhangzó. 52. Alaskához tartozó szigetor (150 sziget) Észak-Amerika és Ázsia közötti kapocs. 54. Két szó: 1) Eke zettel biblia kommentátor; 2) Könyű vágta. üetés. 56. Énilet és gyenge védelem a sportpályán. 58. Férfinev. 59. Vissza: német roham. 60. Császári és királvi rövidítve. 61. Kuglóf fele. 62. Héber szó. 63. Fordított cin. 64. Párizs földalattja (A=E). 65. Az átlatok egybentartására szolgáló, fedél nélküli kerítés. 67. Héber törzs. 69. Vissza: viselkedés. 70. Selyem vagy műselyem ruhananyag. 72. Sin a fegyverre a pályán. 73. Két szó: 1. A német kémelhárító főnöke a második világháborúban; 2. Meeser Jeruzsálemben. 75. Fordított hazra. 77. Ribillió eleje. 78. Vulkanikus eredetű szigetcsoport Szicíliától északra. Nevezetes szigetei: Stromboli, Salina, Alicudi stb. 79. Garantálás. 82. Magánhangzó. 83. A könyvkötészetben: képeknek az izek közé való beragasztására használt keskeny papírsík. 84. Járunk rajta. 86. Időmutató. 87. Egyes árucsoportok árainak eltolódása egymáshoz képest. 89. Két szó: 1. Angol író, Ir történetei a legjobbak. (Oliver); 2. Város Ticino svájci kantonban, a hasonló nevű tertián. 90. A régészeti emlékek módszeres feltárása.

A 661 SZ. KERESZTREJTVENY MEGFEJTÉSE

Vízintés: 1. HOMEROS — 6. ANTON DENIKIN — 22. MESTROVIC — 26. DANKO PISTA — 52. MAMMUT — 56. SATURNUSZ — 70. PARADOX — 73. 1) MORATIN, 2) INAS — 78. UTOPIA — 79. PAAVO NIIRMI — 89. 1) MARIKA, 2) GUBERÁL.

Függőleges: 1. HUMPHREY DAVY — 2. MESSALINA — 11. EGOTIZMUS — 15. 1) NIAGARA, 2) ZARLINO — 39. HERMES — 43. PIRKADAT — 50. MAO CE TUNG — 60. MORAVIA — 65. RIANAS.

Nyereménykönyv: Hunyady; Aranyfűjű

BRIDZS

Egy példa (193) Különböző kártya-kombinációkat illetően alább adjuk az egyik legjellemzőbb példát:

Table showing bridge hands for North (Nyugat) and South (Kelet) with suits and card counts.

Szanadu a kontrakt. Nyugat a treff 4-gyel indul. Az „asztal” részéről a korrekt játék a treff 2. A fenti lappal 12 ütést realizálhatunk, amennyiben az impaszokat helyesen adjuk.

(Folytatjuk)

Husz év után Az alábbi rejtvény húsz évig megfejtetlen maradt. Most, egy alapos felkészültséggel rendelkező bridsz-szakértőnek elegendő volt egy fél óra, hogy a rejtvenyt megfejtse:

- ♠ KD 7 5 4
♥ — — —
♦ 8 7 6 5 4 3
♣ K 4

Bridge hand diagram with cards E, Ny, K, D and suit symbols.

- ♠ A 9 6 3 2
♥ A 5 4 3 2
♦ — — —
♣ A 3 2

A játék: Nyugat indul a treff dámvával. Hogyan kell Délnek folytatnia a játékot, hogy minden vedemmel szemben teljesítse a hat pikket? (10m)

A Nyolcadik Kneszet Központi Választási Bizottsága Közlemény a választópolgárok utaztatása tárgyában

A választási törvény értelmében mindazon választópolgárok, akik a választás napján távol vannak a lakhelyükön lévő választási körlettől, jogosultak a központi választási bizottság számlájára hazautazni, feltéve, ha szavazórajuk több mint 20 kilométernyi távolságra van tartózkodási helyüktől.

Az utaztatás a városközi autóbúszjáratokkal és a vonatokkal történik, a menetrendszerű járatok keretében.

Az utazásra jogosultak a menetjegyeket az alább felsorolt helyeken és időpontokban kaphatják meg:

- A) VÁROSOKBAN: 1. A választási bizottság információs szolgálatainál, amelyek 1973 december 29/30-ikán lesznek nyitva 18.00 — 22.00 órák között. 1973. december 31-ikén — reggel 7.00 órától este 23.00 óráig. 2. A vasútállomásokon — a vonaton való utazásra. 3. A városokban az egy alkalomra szóló jegyelosztó helyeken, amelyek a központi autóbúszállomások mellett működnek majd. B) FALVAKBAN — A helyi szavazókörlet vezetőségénél, 1973. december 31-ikén, reggel 7 óra és este 21 óra között.

Mind a jegyelosztó, mind az információs irodák névsorát a kerületi választó bizottságok a városi hirdetőszlopokon teszik közzé.

A háborús helyzetre való tekintettel és amiatt, hogy az autóbúsz- és a vonatközlekedés jelentős mértékben csökken, kérjük a közönséget, hogy tanulmányozza idejében a menetrendet, s hozza előbbre utazásának időpontját.

UJ KELET SZELVENY 664 REJZVENYPAZAI Név: ..... Cím: .....

Adjon mandátumot a békének, Adjon erőt a biztonságának. Logo and text in Hebrew and English.

LÖRINCZ SLOMÓ KNESZET-KÉPVISELŐ:

«A TÓRA TÁBORÁNAK ERŐSÖDÉSE — AZ EGÉSZ NÉP ÉRDEKE!»

Huszonhárom éve tagja a Kneszetnek Lörincz képviselő — A hétfői választások előtt azoknak a bizalmát is kéri, akik nem tagjai a szigorúan hagyományhű tábornak

— Az első kérdésem a genfi tárgyalásokkal kapcsolatos. Milyen összefüggést lát képviselő ur a választások és Genf között?

— A legszorosabb összefüggésre szeretnék rámutatni. Nemcsak abban az értelemben, hogy a genfi tárgyalásokon okos, rugalmas magatartást kell tanúsítanunk, tehát itthon, a választásokon ennek megfelelően viselkedni, illetve magatartásunk alkalmas politikusként kell adnunk mandátumot, de van egy ennél mélyebb összefüggés is. Soha nem volt ilyen nagy szükség arra, hogy erősek legyünk, ami a zsidó öntudatot illeti. Már pedig igazi zsidó öntudat elképzelhetetlen a zsidó hagyományokhoz való visszatérés nélkül. Jól tudom, hogy ilyen nagyjelentőségű esemény nem következhet be az egyén életében egyik napról a másikra. De fontoságának felismerése gyorsan megtörténhet, ha logikus gondolkodással eljutunk ehhez a végkövetkeztetéshez. Mi a teendő? Arra a pártra szavazunk, amelyik a legkövetkeztetésben reprezentálja az igazi zsidó hagyományokat. Amelyik minden határozat elfogadása előtt az ősi gyökereikig hatol és az isteni törvényeket applikálja az élet minden területére.

— Ezek szerint képviselő ur választási felhívása a magyar jisiv nem-vallásos rétegeihez is szól?

— Az izraeli magyar jisiv józéréssli és gondolkodó rétegeihez fordulok. Tekintet nélkül

arra, hogy szigorú értelemben magukéva teszik-e a mi életvitelünk minden törvényét. Az a körülmény, hogy magyar-zsidók vagyunk, tehát nemcsak nyelvi alapon, de azonos mentalitásunk révén is könnyen értünk szót egymással, egy táborba parancsol bennünket.

— Azt akarja mondani képviselő ur, hogy választási felhívásával a szabad felfogású magyar-zsidó rétegekhez is fordul?

— Vegyük a politikai realitásokat. Nekünk most hat képviselőnk van. Ha megerősödünk, amit nagyon szeretnénk, az izraeli politikai élet realitáit figyelembe véve kaphatunk egy, vagy maximum két további mandátumot. Ennél jelentősebb erősödésemre mi magunk sem gondolunk. Nézzük most már az esélyeket a nem-vallásos, vagy ha úgy tetszik, a szabad felfogású választó szempontjából. Ha attól kellene tartania, hogy az Aguda kormányt alakít, megértésem az aggodalmát és azt, hogy nem szavaz a listánkra, mert félne, hogy szigorú törvényekkel büntőznének körül a vallásos életforma vallóinak érdekeit. De erről nincs szó. A szabad felfogású, ám józéréssli választónak szívesen más természetű az aggodalma.

— És azt?

— Azt aggódik, mert látja a példátlan erkölcsi lazulást, amely már-már nemzeti létünket is fenyegeti. Mert a szeme előtt jár az a szörnyű folyamat, a zsidóságtól való teljes eltávolodás folyamata. Ezt meggyőződésem szerint, nem nézi jó szemmel a józéréssli szabad-felfogású zsidó választó. Ő maga nem tartja be talán szigorúan a vallási parancsokat, de büszke arra, hogy zsidó és nem akarja, hogy a fia, vagy az unokája elszakadjon a zsidóságtól. A szívtörő zsidóságot körülében nagyobb pusztítást okoznak a vevesházasságok, mint annak idején a véskorszak. Minden harmadik házasság — vegvesházasság. Nemrég Golda Meir fejtette ezt ki őszinte

aggódommal a Kneszet szószékén. Utána én beszéltem és kérdést intéztem a miniszterelnökhez, hogy ha így látja a bajt, tud-e orvoságot ajánlani a népek? Felelet hiába vártam. Orvoságot csak mi ajánlhatunk. Csak mi tudjuk megfékezni a folyamatot, amelynek kimenetele nemzeti tragédiához vezet. Gondoljunk csak el. Hol lesz a zsidóság 20—40 év múlva. Ha ezt a perspektívát figyelembe vesszük, akkor minden józéréssli, a nép sorsáért aggó zsidó osztozik velem a felismerésben: mindent el kell követnünk a folyamat lefékezéséért. Mi vagyunk a legjobb fék. Mi, a megmaradt ortodoxia.

— Nem gondolja képviselő ur, hogy azok, akik eltávolodtak már a hagyományoktól, kicsit időszerűtlennek tekintik az Aguda irányvonalát. Időszerűtlen és tulhaladottak?

— A Tóra törvényei és annak szelleme utján feleletet kaphatunk a modern kor által felvetett kérdések bármelyikére. És ha megerősítjük a Tóra szellemének érvényesülését folyamatait, akkor az egész nép erejét képesek vagyunk megszorozni szellemi és lelki értelemben. Ez annyit ér, mint ha rendelkezésünkre bocsátanánk Amerika hadseregének egész fegyverraktárát. Mi egress van most szükségünk ezekben a nehéz órákban, mint hogy erősek legyünk? Ezért hiszem azt teljes szívvvel, hogy a Tóra táborának erősödése az egész nép érdeke. Hatalmas kincs van a kezünkben, csak élni kell vele. Mi tudjuk, hogyan kell sáfárkodni a zsidó nép hagyományával. Nekünk ebben évszázados gyakorlatunk van. Mi tudjuk, hogyan kell igazi erkölcsi értékeket plántálni gyermekeink lelkébe. Mi tudjuk, hogyan kell megőrizni a családi élet tisztaságát. Mi tudjuk, hogyan kell biztosítani a szülők iránti tiszteletet.

— Milyen értelemben?

— Mai értelemben a modern kor szavai szerint mindezt szociálpolitikának hívják. Mi nem félünk a modern kifejezésektől sem. De arra hivatkozunk, hogy szent törvényeink teljesítése a legkövetkeztetésben szociálpolitikai elvek érvényesítését jelenti. Jómagam az első voltam a Kneszetben annak idején — talán 15 év előtt —, aki törvényjavaslatot nyújtottam be a sokgyermekes családok különleges érdekeinek védelmére. Hol voltak még akkor a „fekete párdúcok”? Nem kevesebb, mint tizenkét ezer dobta vissza a Kneszet a javaslatomat, míg végre komolyan foglalkozni kezdtek a problémával. Mi volt a javaslatom tartalma? Nevezhetjük szociálpolitikának is. En egy szent vallási parancs teljesítésének fogtam fel. Ma is vallom, hogy ezen az alapon meg lehetne

javítani az izraeli társadalmat. Mi, szigorúan vallásos alapon rendezzük be a saját életünket, de felelősek vagyunk az egész társadalomért. Nos, azt kérem a társadalomtól — az Uj Kelet hasábjain a magyar-zsidó választóktól, akiknek nem közböcs, hogy társadalmi válságunk szakadék szélére vitt bennünket, s nagyon kell vigyáznunk, mert belezuhanni könnyű! — szavazzanak a mi listánkra, a „Tóra tábor” meg erősítése ugyanis eredményes ellenszer a ma észlelhető társadalmi bajokkal szemben.

— Nem gondolja képviselő ur, hogy lesznek olyan választók a magyar jisivban, akik — ha meg is értik az Ön által elmondottakat és jórészt egyet értenek szempontjaival —, tul szélsőségesnek találják majd az Agudát Jiszráél?

— Mi az, hogy szélsőséges? Szövegezzük le kérem, hogy ez nem abszolút értékű, csak relativ kategorizálás. Mi nem félünk egyébként a „szélsőséges” megjelöléstől sem, ha azt azt jelenti, hogy szélsőséges elzántsággal harcolunk eszméinkért, az igazi zsidó értékek megőrzéséért. De mi magunk nem érezzük, hogy szélsőségesek vagyunk, mert állandóan arra gondolunk, hogy apáink, nagyapáink idején még a mi utunk, a mi életformánk volt a természetes zsidó ut és életforma. Azóta a szabad-felfogásnak elkanyarodtak arról az utról, mi azon menetelünk tovább. Miért lennének akkor mi a szélsőségesek?

— Befelezésül egy további Genffel kapcsolatos kérdés. Mit vár a tárgyalásoktól, képviselő ur?

— Aki hisz az Istenben, aki magává teszi a tételt Izrael népeknél elhivatottságáról, az nem lehet pesszimista. Csak azt szeretném megjegyezni, hogy a nagytehetségű Aha Eben többre menne, ha politikai irányvonalát, illetve magatartását a zsidó büszkeség jobban jellemezné. Arra gondolok, hogy amikor az elmúlt hetekben, a nyitólésben nem volt hajlandó bemenni az ülés-terembe, mert egy üres asztal mellé akarták ültetni, ugyanilyen gerincesen kellett volna kiellenéznie, hogy már pedig mi, izraeliek szombatban, népünk ünnepnapján, nem tárgyalunk. Jól tudom, hogy Aha Eben személy szerint nem szombattartó. Ő azonban nem a saját személyét, hanem az egész zsidó népet képviseli. Azt várjuk el tőle, hogy büszkén képviselje. Legyen büszke a zsidó törvényekre, legalább olyan mértékben, mint ahogy az utóbbi időben büszkén idézi saját pártja határozatát, amely a „galambok” nagy győzelmét hozta meg a Munkapárton belül.

— És mit vár a választásoktól?

— Azt várom, hogy erősödjön az izraeli demokrácia és a mi pártunk, az Aduat Jiszráél — Poalé Agudat Jiszráél is erősödjön fog, mert a nép megérti, hogy ez most a legszigorubb értelemben vett nemzeti érdek. A választások előestéjén üdvözölöm a magyar-zsidó szavazólégárt és azt kérem, hogy gondolkozzék népünk sorsának alakulásán, hopenzon bele a történelmekönyvbe, mert aból legalább annyit tanulhatunk választás előtt, mint a felvilágosított cikkekben. Népünk története ugyanis arra tanít, hogy a zsidó vallás törvényei tartották fenn nemzetünket. Szavazzunk arra a pártra, amelyik e törvények vitán felül álló létreményese. Szavazzunk így:

Aki a magyar jisiv képviselője lesz Jeruzsálemben, a városházán:

SZIMCHA BUNEM KLEIN RABBI,

az Águdat Jiszráél—Poalé Águdat Jiszráél közös választási listájának jelöltje

A jeruzsálemi magyar jisiv egyik tehetséges, nagy jövő előtt álló tagja Szimcha Bunem Klein rabbi, aki erdélyi születésű — származását tekintve világhírű rabbi-teljesítők szerepelnek felmenői között —, de ha azokat az érdekeket vesszük figyelembe, amelyek már az ő egyéni munkásságát jellemzik, akkor sem kell szegyenek.

Fiatalkorában felismerték a tehetséget a mozgalomban. Az Aguda egyik romániai vezető tagja volt, aki komoly feladatok megoldásával bizonyította, hogy nagyra hivatott.

Itt, az országban beváltotta képességeit fűzött reményeket. Eredményei felsorolására nincs lehetőség az egy cikk keretei között, de említjük meg, hogy ő volt az egyik kezdeményezője Kirját Mattersdorfnak. Ez a negyed az egyre épülő-szépülő Jeruzsálem egyik gyöngyszeme. Aki csak megfordul benne, akár csak egy órára, az emelkedett lélekkel távozik.

Ennek a negyednek a vezetője, éltető lelke, Szimcha Bunem Klein rabbi, aki az utóbbi években tagja volt a jeruzsálemi városi tanácsnak is. Akik annak idején jelölése mellett kardoskodtak, hamar felismerték, hogy jó volt a választás. Megfelelő embert jelöltek erre a feladatra.

Fiatalos energiával látott

Szimcha Bunem Klein rabbi munkához és olyan szép eredmények sorakoznak mögötte, hogy nem is jutott eszébe az illetékeseknek — Talán mást kellene a helyére állítani.

A javaslat így szólt: — Szimcha Bunem Klein rabbi megálta helyét, tehát jelöljük őt újra. Folytassa munkáját a jeruzsálemi városházán. Annál is inkább, mert ezt a munkát küldetésének tekinti.

Isteni parancs teljesítését látja a közösség szolgálatában. És aki kapcsolatba kerül vele, az másodpercek alatt felismeri, hogy jó kezébe került az ügy.

Mondanunk sem kell, hogy Szimcha Bunem Klein rabbi nem ismer különöseget ember és ember között azon az alapon, hogy ki melyik párthoz tartozik. Igaz, őt az Agudat Jiszráél—Poalé-Agudat Jiszráél vezetői delegálták a városházára, de azzal a megbízással, hogy az egész város polgárainak álljon rendelkezésére.

Ezen a közösségen belül a magyar-zsidók szívügyét jelenítik. Minden magyar-zsidó teli bizalommal fordulhat hozzá, úgy, mint a multban. A második kadencia előtt tele van újabb tervekkel. Nem is érdeklí lényegében semmi egyéb, csak az, hogy minél többet tessen a város további fejlesztéséért, a szolgáltatások

színterületének emeléséért. Azért, hogy a jeruzsálemi polgárok egyre boldogabbak legyenek Izrael örök fővárosában.

Jól szavazunk, ha hétfőn Szimcha Bunem Klein rabbira szavazunk. A listájának jelle:

— Azt is hozzá kell fűznünk a fentiekhez, hogy az Agudat Jiszráél—Poalé Agudat Jiszráél országsszerite kiváló személyiségeket jelölt a helyi tanácsi választási listáján.

Cráton Jiszráél Chájim Berkovics, Bné Brákkban Avrahám Chájim Herskovic és Smuel Binjámin Friedmann, Rechovoton Jozsef Jom-Tov Weisz és Akkón Jehuda Klein a magyar-zsidó származású Aguda-jelöltek, akikben teljes mértékben megbízhatunk.

Erősítsük meg a helyi tanácsokban az Aguda—Poalé Aguda — vagyis a Tóra táborának pozícióját! Szavazzunk a listára!

INTERJU GROSSMAN ÖDÖNNEL,

a Nagyváradról Elszárazottak Szervezete elnökével

— Akív tagja Ön valamelyik pártnak?

— Fiaitalkorom óta tagja vagyok az Águdat Jiszráél világszervezetének. Már Nagyváradon én voltam a Ceirá Aguda szervezetnek elnöke, később az erdélyi Aguda alelnöke lettem. Jelenleg az Águdat Jiszráél vezetőségének vagyok a tagja.

— Vállalt szerepet a jelenlegi választásokon?

— Igen. Az Águdat Jiszráél—Poalé Agudat Jiszráél közös tel-avivi választási listáján én vagyok a 3. számú jelölt.

— Ki a listavezető?

— Ábrámovic rabbi, aki Kneszet képviselő és egyben Tel Aviv egyik alpolgármestere.

— Mi a véleménye a város házi munkáidéséről?

— Csak azt mondhatom, hogy a legnagyobb ügyeskedtet dolgozik. Agilis ember, munkaképessége bámulatos. Sokat vállalt magára, de minden feladatát maradéktalanul teljesíti. Különösen a vallási iskolahálózat és a jesivák fejlesztését tekintti szívügyének. Az ő érdeme, hogy Tel Aviv városa ma már évi öt millióval járul hozzá a vallásos nevelési intéz-

mények — köztük ipariskoláink — hálózatának fejlesztéséhez. Ő a szociális ügyosztály vezetője a városházán. Akinek segítségére van szükség, az bátran fordulhat hozzá, minden fenntartás nélkül segít. Nem azt nézi, hogy a segítséget kéri hová tartozik világnézetileg, hanem hogy mennyire szorult a segítségre.

— Igaz-e, hogy az Aguda negatív álláspontot foglal el az állami élet intézményeivel kapcsolatban?

— Ez nem igaz. Az ellenkezője igaz. Az Aguda képviselői mind a Kneszetben, mind a helyi tanácsokban pozitív

munkát végeznek a közösség érdekében. Nem is lehet azt elképzelni, hogy a véskorszak után akadion felelős zsidó, aki ne értékelná nagyra, hogy van állama, saját, független erős országa a zsidó népeknek.

— Mit ízen a magyar-zsidó választóknak?

— Azt kérem a magyar jisivtól, hogy szavazzanak az Águdat Jiszráél—Poalé Agudat Jiszráél közös listájára, a nagyváradon, eh nemcsak az Águdat, és a legjobb ellen-szer a levertség, kishűtséggel szemben. Idézzük emelt fővel a következőt igit:

— MAGYAR ZSIDÓ KETTER —

Egymás között..

— MAGYAR ZSIDÓ KETTER —

Dr. Engel Zeév, az antwerpeni Tachkemoni iskola-hálózat igazgatója és felesége ismét hazatértek néhány napos chanukai látogatásra.

Jókívánásokkal halmozták el a héten Bangó (Szücs) Zsuzsát, Kati lányt és Jechák Záhávi — Tánia Záhávi leánya — egybekelési ünnepségén. A chupá-szertartás a tel-avivi rabbinátus fogadóterében volt.

A megjelentek nagy szeretettel gratuláltak Kálmán Klárának a menyasszony nagymamájának is, aki Budapestről volt jelen a bensőséges családi ünnepségen.

A rechovoti magyar jisiv szerettel gratulált Singer Ilonkának nyolcvanadik születésnapjára.

Jókívánásokkal halmozták el a héten Amir Peri (Fruchter Emil) rendőrezredest, az északi rendőrkörzet egyik parancsnoki beosztásban szolgáló vezetőjét és feleségét, Médit, első unokájukat, Limort — Beni és Pina gyermekének megszületése alkalmából.

Szerencsekívánatokkal és gratulációkkal halmozták el a héten dr. Chotiner (Klein) Mariannát, aki fogorvosi rendelőt nyitott Tel Avívban.

Sokan keresték fel jókívánásokkal Faragó Juditot, az El Al tisztviselőjét, kisebbik fia, Alex házasságkötése alkalmából. A menyasszony neve Epstein Rut. A menyasszony születése Helsinkiből érkezett az esküvőre. A vőlegény nagymamája, Leffkovits Árminné, a budapesti Elsz Chevra női tagozatának elnöknője sajnos nem lehetett jelen.

Szép külsőségek között rendezték meg a héten Fuchs Arje — Fuchs Ferenc, a Somérszervezet tel-avivi csoportja vezetője és felesége, Szára fia — hármicsváját. Fuchs Ferenc szígi származású és a magyar-zsidó közelet érdemes, aktív tagja.

Jókívánásokkal halmozták el a héten dr. Steinerh Zechiel tel-avivi ügyvédet, a HOH petach-ikvái szervezetnek elnökét és feleségét, abból az alkalomból, hogy megrendezték első unokájukat, Tál — Avigdor fiuk és feleségének gyermeke — pidjon háben-szertartását.

Dentsch Imre, a Párisban élő neves magyar társadalomkötő — egy nagy közveléménykutató intézet igazgatója — ismét Izraelbe érkezett, a Bné Brákkban lakó szüleire. (Folytatása az utolsó oldalon)

Dr. FISCH KÁLMÁN HETVEN ÉVES

Egy régi cionista, igaz ember és orvos ünnepli hetven éves születésnapját.

Dr. Fisch Kálmán a régi gárdát jellemző igazi orvosi-pushoz tartozik, aki őszintén magatartásával. Besztercén, ahol működött, a lakosság minden rétegében a legnagyobb közkeveltségnek örvendett.

Miután a deportálásból, ahol egész családját, feleségét és három gyermekét vezette el, visszatért, a besztercei hitközség elnökévé választották. Ebben a minőségében őszintén emberi tulajdonságaival tűnt ki. Mindenkin, aki rá volt szorulva, segíteni igyekezett.

1948-ban Cipruson keresztül Izraelbe érkezett szüleikhez és testvéreikhez Givatájmba, akik még a harmincas években érkeztek az országba. Dr. Fisch Kálmán azóta is mint gyakorló orvos működik Givatájmban, ahol páciensei a legnagyobb alhímeréssel beszélnek róla; magas nivóju szaktudásáról, emberszeretéről, zsidóságáról és Izrael iránti rajongásáról.

Kívánunk neki még további sok dolgot esztendőit, jó egészségben és békében, barátai és tisztelői örömeire.

P. E.

RÁMAT HASÁRON magyarajku lakossága és katonái!

Az egyesült vallásos szervezet azzal a kéréssel fordul Önökhöz, legyenek segítségére, hogy hagyományhű képviselő helyet kaphasson az új községi tanácsban.

Arra kérjük, szavazzon képviselőnkre

HEMLI SALOM-ra

akinek jele a községi választásokon

SEGITSEN SZAVAZATAVAL GÉLUNK ELÉRÉSÉHEZ A VÁLASZTMÁNY

Overlock géppel rendelkező varrónót keresünk

nem szakmai varrási munkákra, otthonában.

Jelentkezés: „LODZIA” B. M.,

CHOLON, POB. 34.

Szókék előnyben Nem a petróleum büzik...

Írta: EFRAJIM KISHON

A szerző „Lyuk a függönyben” című, most megjelent színházi szatyragyűjteményéből.

— Monsieur Boulanger, van öt perce a számomra?
— Parancsoljon, mademoiselle.
— Hallottam a titkárságon, hogy maga engem szeretne Desdemónának.
— Szóba került.
— Nos, nem bűnök, hajlandó vagyok eljátszani. Átfutottam tegnap a darabot és eléggé tetszett. Persze Othello hosszú monológjából itt-ott húzni kell, de ön, mint rendező, ezt nyilván nélkülem is tudja. Most pedig beszéljünk a hajamról!
— Mijéről?
— Nézze, monsieur Boulanger, ön külföldről jött hozzánk, nem ismerheti az izraeli színházat, amelyben még fellelhetők bizonyos elemek. Mi, hogy is mondjam, szolidabbak vagyunk önökénél, ha éri, hogy mire célozok.
— Nem értem, mademoiselle.
— Akkor egész nyíltan fogok beszélni: ha azt gondolta magában, hogy én Desdemona szerepe miatt szókere fogom festetni a hajam, úgy legokosabb, ha rögtön szedi a sátorfáját és visszautazik egyenesen Párisba!
— En? Hát kérem én a mademoiselle-től befestetni...
— Nem kérte, mert még nem beszélte meg a dologról. De én meg vagyok róla győződve, hogy ön meg van róla győződve, mint a többi szerencsétlen a színházban, hogy Desdemónát képtelenség eljátszani szókere fürtök nélkül!
— De ki mondta...
— Vegye tudomásul, tisztelt uram, hogy nem vagyok hajlandó pókjait csinálni magamból!
— De ki mondta, hogy én...
— Semmi kedvem sincs végigkörülni a városot vakító szókere sörénnyel, hogy a forgalom leálljon az utstelen és az összes férfiak körülöttem tolongjanak tátott szájjal! Nem monsieur, lemondok erről a gyönyörről!
— De ki mondta, hogy én azt követtem ön-től, hogy fesse be a haját szókere, mademoiselle?
— Azt akarja mondani, hogy nem követell?
— Abszolút nem. Az ön barna haja éppenséggel tetszik nekem.
— Miket beszél, hiszen rémesen néz ki, semmi színe sincs.
— Az én számomra tökéletesen megfelel.
— Kérdés, hogy vajon Othello is ennyire meg lenne elégedve vele?
— Miért ne?
— Ha emlékeztem nem csal, ő néger, nemde? Nehéz feltételezni, hogy beleessen egy barna pipibe, már megbocsásson.
— Ugyan miért?
— Mert ők meg vannak vesze a szókere-haj fehérről, ez biológiai tény. En mindig északi típusnak képzeltem el Desdemo-

nát. De ezért még nem vagyok hajlandó megalázni magam a művészkollégám előtt...
— Erre semmi szükség nincs, mademoiselle, egyszerűen nincs rá szükség.
— Akkor hát ne?
— Ne.
— En komolyan gondolom.
— En is.
— Nézze, önnek nem kell tekintettel lennie az én személyes érzelmeimre, monsieur Boulanger.
— De én tekintettel vagyok, mademoiselle.
— Nem, nem, végül is ön a rendező, ön egyengeti a darab utját. Ha ön Desdemónát szókere fürtökkel képzelte el, amelyek, mint arany glória övezik formás kis fejét, hát küldjön a fodrászhoz és kész! Amit ezek után hajamról gondolni fogok, az az én privát ügyem.
— Szükségtelen fáradoznia, mademoiselle, a jellembrázolás a fő és nem a hajszin.
— Ez kézenfekvő, magam is úgy vélem. Azonban, ha ön ragaszkodik hozzá, hogy azonosuljak egy hitesele északi típussal, akkor ön köteles élni szuverén rendezői jogaival.
— De...
— Nálunk Izraelben a munkafegyelmünk különösen erős a színházaknál. Mi hozzá vagyunk szokva az ellenmondást nem tűrő utasításokhoz. Amikor például a „Pygmalion” bemutatására készültünk, a rendező arra kényszerítette a társulatot, hogy egy hétig virágot áruljunk az utcán a szereppel való maradéktalan azonosulás érdekében és a „Vencelci kalmár” színre hozatala előtt egyenesen Velencébe utazzunk. Amikor pedig a „Warren mestersége”-re készültünk... ne is kérdezze. A színházi világ kegyetlen. Ezért, ha ön valóban azt gondolja, hogy el kell mennem a fodrászhoz, mondja meg kérem azonnal.
— Miért olyan sürgős, mademoiselle?
— Mert kár minden percért. Ha muszáj, akkor jobb rögtön. Na, igen, vagy nem?
— Talán...
— Hát jó, engedelmeselem. De legalább ne kényszerítsen rá, hogy egész platinaszókere festessem a hajamat.
— Platina?
— Az úgy néz ki, mint egy szalmakazal, igaz? Ha nem északi fekvésű nő típusra lenne szükség, fel se vettem volna a problémát. De ha ön nem lát más kiutat, rendben van, nem számít, befestetem platinára. Hány óra van?
— Tizenegy.
— Köszönöm. Délben már csodálatos szökén fog viszontlátni, monsieur, de a véleményemet, azt jobb ha nem kérdezi. Most pedig, bocsásson meg, száguldanom kell, mert meg vagyok jelentve a Nanettehez és csak ő tud igazán szókíteni, vizslát!
(Héberből fordította Dán Dalmát)

Írta: BARKAY ZEEV

Az ember, bizony néha csak hosszú évtizedek múltán döbben rá: mennyi mély és bölcs igazság rejlik azokban az úgynevezett vaskos népi anekdotákban. Gyermekkoromban hallottam először azt az ősi párbeszédet, amikor Eszvány sógor egy este belép János sógor petróleumlámpa által világított szobájába, hogy aszongya:
— Hinnye, de büdös ez a kend „petróleuma”!
— Nem a „petróleum” a büdös, hanem a sógor — válaszolja paraszti nyugalommal János sógor.
Hogy milyen apóropóból jutott eszembe mindez? Hát az energiaválság alkalmából, különös tekintettel a Perzsa-öböl petróleum-exportáló országainak teheráni konferenciájára, amikoris Mohamed Riza Pehlavi sah bejelentette, hogy a kőolaj hordónkénti árat 5.11 dollárról 11.65 dollárra emelik.
Pedig személy szerint, általában szimpatizálok a sabbal, különösen amióta bebizonyítottam, hogy olyan feleség, mint Fara Diba, nem teher ám, még Teheránban sem; meg azt is bejelentette, hogy nincs szándékában megszakítani velünk diplomáciai kapcsolatát.
De hát ezek valóban személyi dolgok, a kőolaj meg világüzet. Ezenkívül Irán is a fejlődő kőolaj-államok sorába tartozik, amely államokat most egyszerűen valami kéjes kielégülés tölti el, hogy az irigylet-gyűlölet nyugati országok torkát szorongathatják, felkavarhatják egész gazdasági-ipari berendezésüket, de — jellemző módon — nem fejlődő, hanem — visszafelé fejlődő irányban.
Igaz, Perzsa maga ez első petróleum-országok közé tartozik; ott és Kinában már ősidők óta ismerték ezt a folyadékot, habár más néven. („Petroleum” latin eredetű: „petra” — szikla; „oleum” — olaj). Perzse, inkább csak világításra használták. De Európában, a későbbi századok során sem lehetett túl olcsó, legalábbis a szegényebb réteg számára nem, hiszen — visszatérve a magyar népi forrásokhoz — a faluvidéki csárdában „jeceet” égett a lámpában...
Hogy fogalmat alkothassunk arról, mit jelent ma a kőolaj és annak melléktermékei, elég, ha szétnézünk magunk körül.
A kőolaj és annak ipari melléktermékei körülvesznek minden oldalról. Sokan közülünk talán nem is gondolnak arra, hogy a második világháború után széleskörű fejlődésnek indult petrokémiai ipar vívmánya a különböző kőolaj-vegyületekből előállított nylon, perlon, banlon, PVC, mindenfajta „plasztik” anyag, mesterséges glicerin, műbőr, mű-textil, mosószer — megszámlálhatatlan más vegyi készítmény.
A multban is állítottak elő ilyesfajta anyagokat, de összehasonlíthatatlanul költségesebb módon, kőszénből.
Erre célozott a sah, amikor fentebb említett nyilatkozatában, többek között, az egykori nagy gyarmatbirodalomra, Angliára célozva ezeket mondotta: „Nem lehet prosperitást fenntartani ott, ahol csak napi pár órát akarnak dolgozni; emellett sztrájkoknak a munkátlanságra ösztönöznek embereket, oly módon, hogy ugyanannyit juttatnak nekik, mint azoknak, akik dolgoznak. Dolgozni kell új energia-alternatívák kifejlesztésére. Sok-sok ezer tonna kőszén van még a föld alatt, miközben az értékes kőolajat elpazarolták”.
A kőolaj ilyen méretű — s még feltételezhetően fokozódó — drágulása, tehát, minden egyéb kihatása mellett nyilvánvalóan megszüntet számos használati cikket előállító iparágat, amelyek rentabilitása kizárólag az alapanyagok olcsóságán alapul. Vissza kell majd térni a jóval drágább fa- vagy fém készítményekhez; a nem-műanyag textilárakhoz.
Számos, ma tömegcikknek számító ipari termék nem lesz elérhető a szegényebb népréteg számára, azaz, az életnivó világszerte csökkenni fog, ahogyan hangsúlyozta is a sah. „Mindenkinek beljebb kell húzni a nadrágszíjat. A nyugati országok olcsó kőolajon alapuló hatalmas fejlődési korszaka véget ért. A kőolaj nem olcsó többé”.
S habár a sah a mérsékelt, művelt, sőt nyugatbarát elemekhez tartozik a fejlődő országok vezetői között — szavai mögött vitathatatlanul kiscsendül bizonyos primitív káromorom a nyugati világ várható anyagi romlására felelt.
A geológiai adottságok úgy hozták, hogy a világ kőolaj készletének zöme a visszamaradt államokban (62 százalék a Közelkeleten) található. Természetesen lehet azt mondani, hogy a nagy nyugati államok garasokért hozták ki a földből a „fekete aranyat” — de ez csak nagyon részleges igazság. A kőolaj-országok ugyanis a maguk erejéből sohasem lettek volna képesek felszínre hozni a kőolaját — de még ha ez sikerült is volna, akkor se nagyon tudtak volna mit kezdeni vele. Az ugyanis, hogy ez a fekete folyadék aranyá vált — kizárólag a Nyugat érdeme.
Nem kuveitiek, líbiaiak, még csak nem

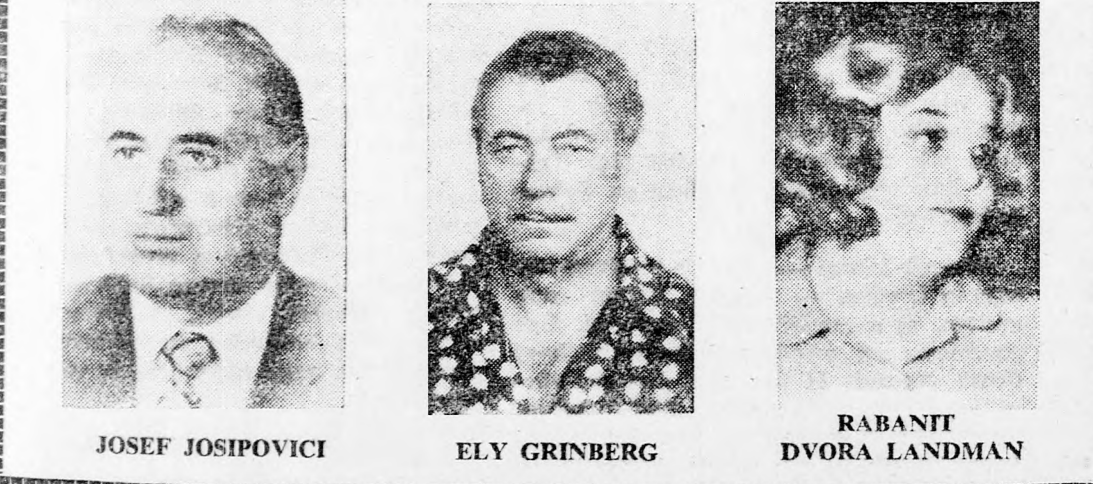
is irániak — hanem európaiak és amerikaiak találták fel, fejlesztették tovább és tették tömegcikké a belsőegés motorokat, melyeknek a benzin a nélkülözhetetlen üzemanyaga; nyugati — és nem közel-vagy-távolkeleti — tudósok, mérnökök teremtették meg a petrokémiai ipart, melynek elengedhetetlen alapanyaga a kőolaj és földgáz.
Ami itt tehát valójában történt: a primitívabb, művelteletlenebb, civilizálatlanabb tömegpolitikai és gazdasági zsarolásban kifejezésre jutó bosszuhadjárata a nyugati civilizáció és műveltség ellen.
Hogy ez a nyugati műveltség és civilizáció miért hozta be ilyen szegénytelen módon ennek a zsarolásnak, ez rendkívül komplikált, politikai, gazdasági, társadalomtudományi és pszichológiai kérdés. A válasz rá sok tekintetben mindaddig megmagyarázhatatlannak tűnik.
Az iráni pénzügyminiszter kijelentette, hogy a kőolaj árának emelése semmiféle kapcsolatban sem áll „bizonyos országok politikai jellegű olaj-bojkottjával. Ez igaz is. De ebben az is bizonyítva, hogy az energiaválságnak semmi valódi, szerves kapcsolata sincs a közelkeleti konfliktussal — ezzel a blöffel csak az Izráellel ellenséges viszonyban lévő arab államoknak sikerült mezegetni a világot, sőt, ugatászik, magát Nixon elnököt is.
Állítólagos kijelentése: „Inkább izráeli visszavonulás, mint energiaválság” — annál is melegen, mert Amerika az energiaválság, illetve az arab kőolaj-bojkott előtt is Izráel energiaválságát követelte a Rogers-tervezetében s ennél többet most sem akar.
Miért kell tehát ezt az álláspontot egyszerűen a kőolajválságra kenni? Miért kell azt a látszólag kelteni, hogy végső fokozaton Izráel terbeli felelősség az egész kőolaj-bojkottért, s ha sikerül visszavonulásra kényszeríteni, ezzel meg lesz mentve az amerikai haza? De hiszen Nixon nagyon jól tudja, melyek az energiaválság igazi okai! Még ha sikerülne is eladni Izráelt az arab kőolaj-bojkott megszüntetéséért — ez csak kis töredékét oldaná meg a problémának, s az arabok azonnal más irányú nyomást kezdenének.
Vagy talán ezen az uton igyekszik menteni Nixon népszerűségének csökkenését, igérve népének, hogy Izráel ellen alkalmazott kényszerítő eszközökkel — melyek feltételezhetőleg birtokában vannak — fel fogja szabadítani Amerikát a kőolaj-bojkott terrorja alól? De hiszen ezzel csak maradék támogatói, az amerikai zsidóság sorai között veszt populáritásából!
A kőolaj, mint a többi felszabadított és felszabadításra váró energiaforrás, az emberiség jövőjeje lehetne. Nem a petróleum büzik, hanem ami mögötte van: akik mögötte vannak.

ROMÁNIAI SZÁRMAZÁSÚ NATANJAI POLGÁROK!

A natanjai városi választásokon, december 31-én szavazzon a román alijja független listájára, amelynek jele γ (rés).

A natanjai olék listavezetői:
JOSEF JOSIPOVICI, rabanit DVORA LANDMAN, Dr. PAUL ROZENFELD, ELY GRINBERG, M. ZALMAN

Szavazzon a romániai bevándorlók γ (rés) listájára!

JOSEF JOSIPOVICI ELY GRINBERG RABANIT DVORA LANDMAN

Külföldi előfizetőink figyelmébe

AZ ÚJ KELET ELŐFIZETÉSI ÁRAI:

LÉGIPOSTÁN		1974 JANUÁR 1-TŐL	
naponta		péntek és ünnepnap	
Európa	3 hónap \$ 21.-	6 hónap	\$ 15.-
USA, Kanada	3 hónap \$ 26.50	6 hónap	\$ 19.-
Mexico	3 hónap \$ 31.-	6 hónap	\$ 22.50
Délamerika	3 hónap \$ 37.-	6 hónap	\$ 27.-
Ausztrália	3 hónap \$ 40.-	6 hónap	\$ 30.-

Kérjük a befizetésnél a fenti árakat figyelembe venni! KIADÓHIVATAL

Az idő kötelez gazdaságos autó használatára, amelyet a »Fiat« már rég megtervezett!

Választására 3 családi autó, amelyek gazdaságosak befektetés, karbantartás s üzemanyag-fogyasztás terén

A „FIAT-124” folytatja diadalútját a nagyvilágban. Ez a kifizető autó áll a nemzetközi kereskedelmi vállalatok autóparkjai élén és népszerű az autókölcsönző cégek körében. Kényelmes, elegáns, erős, biztonságos, gazdaságos és mindenekelőtt értékállóbb minden más autónál.

A „FIAT-128” 4 ajtós, tágas autó, amely hét nemzetközi díjat nyert! Az 1116 köbcentis motor és az első kerék meghajtás nagy kezdeti sebességet és kiváló manőverezési képességet biztosít. A kettős fékrendszer az autó biztonságát és kényelmét is szolgálja. A kettős fékrendszer az autó biztonságát és kényelmét is szolgálja. A kettős fékrendszer az autó biztonságát és kényelmét is szolgálja.

A „FIAT-127” megelőzi minden versenytársát mind tervezés, mind kivitelezés terén. Töltőanyagának 80 százaléka az öt utast és a csomagokat szolgálja. Maximális kényelem és precíz eldőlőzések. A 903 köbcentis motor és az első kerék meghajtás révén fantasztikus eredmények. A biztonsági felszerelések közt a rádiális gumibroncs. Igen gazdaságos a benzinfogyasztás.

Modellek: Salon • Special • Station • Sport-Coupe • Special-Automat. Modellek: Salon • Station • Sport Coupe. Modellek: Salon • Station.

Az olajválság kihatásai Európában

— FOGYASZTÁSI KORLATOZÁSOK ÁREMELKEZÉSEK, GAZDASÁGI ZÜRZÁVAR —

(TIME). — Az ugynevezett jószolgálati küldetés időzítése korántsem volt ideális. Miközben Achmed Zaki Jámáni sejk, Szaud-Arábia mosolygó arcú olajminisztere levizelt a Közös Piac miniszterületében, a szokatlanul hideg őszi időjárás kedvezőtlenül befolyásolta 280 millió európai kedélyállapotát. Párizsba érkezve, Jámáni tolmacsán keresztül „rendkívüli sajnálkozását fejezte ki a kellemetlenségért, amelyeket az üzemanyag korlátozása okozhat. Ugyanakkor Brüsszel városát az elmúlt 25 év legsúlyosabb hóvihara temette be. Kétnapos londoni látogatása alatt, amelynek során nagyellenfél megígérte, hogy feltölti Britanniát lépdaolajkészlettel a szeptemberi szivárványra, a szigetország az évszázad legelső szeptemberi hóviharáját átélte, amelynek során nagyellenfél megígérte, hogy feltölti Britanniát lépdaolajkészlettel a szeptemberi szivárványra, a szigetország az évszázad legelső szeptemberi hóviharáját átélte, amelynek során nagyellenfél megígérte, hogy feltölti Britanniát lépdaolajkészlettel a szeptemberi szivárványra...

POZITIV AKTUSOK

Az arabok cinikusan egyetlen európai stratégiája nagy-szerűen működik. Európa vezetői, akik behódoltak a korábbi arab követeléseknek és cserébe semmit sem nyertek, most gondterhesen várják, mit kell tenniük, hogy az arabok mentesítsék őket januárban az olajkivárástól további leszállításától. Ez utal, mondván az arabok pozitív aktusokra lesz szükségük. Ez idő szerint a sejk még nem kegyeskedtek elárulni, mit értenek ez alatt, de feltételezhető, hogy fegyvereket fognak követelni az arab államok számára és valószínűleg Izráellel való diplomáciai kapcsolat megszakítását a további olajellátás ellenében.

Az arabok tisztában vannak azzal, hogy a Hollandia elleni embargó egyidejűleg Európát is sújtja, miután Rotterdam Európa legfontosabb olajfinomító és elosztó központja. Sem Le Havre, sem Hamburg, sem Antwerpen — a lehetséges alternatívák — nem rendelkeznek a szupertankerek befogadására alkalmas megfelelő mélységű és méretű medencékkel, vagy olyan modern finomító üzemekkel, amelyek a szükséges csúszótérrel rendelkeznek, mint a rotterdami kikötő és Rotterdam kikapcsolása óhatatlanul kihatással lesz az arab-barát európai államok nemzetgazdaságára. Ebben a

bonyolult helyzetben nehezen képzelhető el, hogyan tudják beváltani az arabok a barátaiknak tett ígéreteiket. Még az esetben is, ha Jámáni beaválja ígéretét és Franciaország és Anglia ugyanolyan mennyiségű olajat fog kapni, mint szeptemberben, ki fogja felváltani az angol és francia ipari termékeket, ha Európa többi államában gazdasági válság tör ki?

SÖTÉT KEP

Az európai közgazdasági szakértők többsége sötéteket látja a közvetlen jövőt. A benzinhiány máris érezhető nemcsak Hollandiában és Britanniában, de Belgiumban és Németországban is. A fűtőolaj-tartalék a minimumra apadt és aligha lesz elég az egész télre egyes vidékeken. Februárban, vagy márciusban, a nagy energia-mennyiséget igénylő iparágak, többek között a cukorfinomító, alumínium- és üvegyipar, nehéz helyzetbe kerülhetnek. Ha hasonlóképpen azok az iparágak, amelyek nyersanyagként használják fel a petroleumat — főleg a plasztikot és szintetikus textilanyagokat gyártó vegyiparok. Mindez láncreakciót fog kiváltani Európa gazdasági életében.

Egy másik súlyos probléma: a termelési költségek s ezzel párhuzamosan a késztermékek lényeges megrágulása. Az olajtermelő államok az év folyamán megduzzadták a nyersolaj árát és kitalások vannak további jelentős áremelkedésekre. Még az esetben is, ha a közelkeleti konfliktus rendeződik, nem valószínű, hogy az arabok a szükségesnek megfelelő mértékben fogják fokozni az olajtermelést. Az inflációs kör-forgás tehát folytatódni fog, egyes államok súlyos deficittel fogják zárni költségvetésüket mérlegeiket és minden fél arra vall, hogy a több mint husz éve tartó európai prosperitást a gazdasági visszaesés váltja fel.

Az európai fogyasztók meg-

A pápai hitközségekre emlékeznek...

— EGY JIZKOR-KÖNYV MARGÓJÁRA —

Lélekváruknak való feladat annak megállapítása: vajon mi van a Jizkor-könyvek iránt megnövekedett érdeklődés mögött? Ha az ember 15—20 évvel ezelőt szöbözötte ezt a tervet, süket fülekre talált. Jól-lehet akkor közelebb voltunk az eseményekhez, aránytalanul több volt a tanu, frissebb az emlékezés. Ma pedig olyan köz-ség maradt-zsidósága is gondol megörökítésre, ahol annak idején mindössze 30—40 család lakott.

Igaz, az elmúlt 15—20 év alatt mélyreható változások állottak be népünk életében. Auschwitz után a gőj világ jéllakott zsidó vérrel. A hatmillió és a halálgátrak miatt talán egy kis büntudata is volt. Tény, hogy senki sem gondolt az antiszemitizmussal újabb felángolásra. Mi itt, Izráelben, a Holnapot építettük, tekintetünk a jövőbe meredt, a vélszakra is inkább csak illemből emlékeztünk.

Közben — no igen, közben nagyot fordult a világ, 1973-ban emlékezni kell, mert szükség van a vélszakra tanulásra...

Nemrég jelent meg a Pápai Zsidóság Emlékkönyve Láng Jehuda-Gyula szerkesztésében. Ez a Veszprém-megyei hitközség, amely a vélszakra idején mintegy 2600 lelket számlolt, jó 200 esztendő múlva tekinthet vissza. Megalkulását a gróf Esterházy Pál által

kezelt Pompidou elnökkel folytatott megbeszélés során. „Ha Európa nem foglal el egységes álláspontot az energia kérdésében — értelt Brandt — akkor semmilyen más területen sem lesz képes valami maradandót alkotni”. Pompidou még annyi fáradságot sem vett magának, hogy érdeklődést színeljen. Elvégre, Jámáni sejk érkezése másnapra volt esedékes Párizsba és Pompidou arra várt, hogy a saudi olajminiszter olajjal kenje fel a fejét.

ban. Emlékeznek a rabbikról, a dájánokról, az előimádkozókról, a tanítókról. Olvasunk a pápai templomról, az iskoláról és a jesiváról. Megismerkedik az olvasó a pápai cionista léttel, amelynek alapjait Mose Arje Roth rabbi fektette le. Ő volt egyébként — Glastonbury kolozsvári rabbi mellett — a magyarországi ortodox rabbi-kar egyetlen tagja, aki nyomban Herzl Tivadar felépése után a moziszlomhoz csatlakozott. Az Emlékkönyvben — mind a héber, mind a magyar részben — utalások találhatók azokra a harcokra, amelyeket Roth rabbinak kellett hite és meggyőződése miatt megvívnia.

A pápai zsidóságot maradt nélkül deportáltak. Elpusztult a hitközség, amely a XIX. század elején — Pest és Buda után — a világszerte legnagyobb zsidó települése volt. Az 1839. évi számadatok szerint. Pápan 2645 zsidó élt, vagyis a lakosság 25 százaléka volt zsidó.

A világszerte után kisértel történt a pápai hitközség felújítására, de a kisértel nem sikerült. 1946-ban a környékbeli zsidók együtt 470 zsidó lelket irtak össze Pápan, de 1949-ben ez a szám már 317-re zsugorodott. Utána jöttek az újabb adatok: 1953-ban 289 lélek, 1962-ben 150, míg 1971-ben már alig 50 lelket találtak. Ki tudja, vajon ma, 1973 végén, összeömlne még egy miniatúra való zsidó a nagymultu Pápan...

Elismerés illeti Láng Jehuda-Gyula tanárt, a könyv szerkesztőit, aki végtelen szeretettel gyűjtötte össze a könyv anyagát, s elismerés illeti az Izráelben élő Pápai Zsidók Emlékbizottságát, amely a könyv kiadását lehetővé tette.

A könyv finom papíron, tetszetős kötésben, gazdag képanyaggal jelent meg. Megrendelhető a szerkesztőnél: Láng Gyula, Haifa, rechov Hápar-tizánim 9.

LÖWENKOPF KÁLMÁN

Igy szoktem meg az egyiptomi fogságból

Alon Káplán főhadnagy drámai elbeszélése fogságba kerüléséről és szerencsés szökéséről

Az egyiptomiak most már teljes erővel lóttak bennünket, amikor felfigyeltünk az egyiptomiak által tartott ládáira beszápodó gránátokra. A láthatáron tankok mozogtak, bizonyára izráeliek. A tankok elindultak az erdős felé és Uri kiáltotta: „Ha még pár száz méter előre jönnek, akkor bizonyára észrevesznek bennünket, de mindenesetre remélem, hogy nem fognak tüzet nyitni ránk”. Ezután hozzátette, hogy kénytelenek leszünk egész nap itt lenni és talán az éjszaka lenni. Ha az egyiptomiaknak ezúttal lesz, akkor katonákat küldenek, hogy elfogjanak bennünket.

A KULACSAK A TENDERBEN

Maradtak. Főző délután volt. Az emberök futás után már órák óta állunk erős tűz alatt. Szomszédaink elmentek, csak ekkor döbbentem rá, hogy nincs nálunk kulacs. A tenderben hárszerűen volt víz, viszont nem voltunk megelégedve a megadott kulacsokkal. Eszembe jutott, hogy most főzhettek ez az a könnyelműség. Nem volt nálam kulacs, szomszédaim és még több órai vádomból elűlt álltam a homokvadászokhoz. Miként lesznek képez viz nélkül nagy távolságot gyalogozással megtenni a sivatagban.

Uri megröszé, hogy min gondolkodom. Azt válaszoltam, haragszom magamra, mert ostoba módon ilyen visszaes helyzetbe kerülünk. Uri nevetve válaszolt: „Ne sérd a fedél”. Alon, az Isten segít az a buta emberek. Vele nevettem és leveleztem még jobban beámszomat, hogy segítsek az Istennek segíteni rájuk.

Ahban a pillanatban felváltam elkövettem a Szinai-hadárattól származó ismert kén. Eszembe jutott, hogy ezen a kénen néhány éjfélnél többet látam, amint a fűkőben meg-fesztott évszázadok óta fekvőket tisztogatják. Uev véltam, hogy hasonló helyzetben vagyunk ezekben a sivatagban álló kis gödrökben, viszont nem áll meggyőztünk az a hatalmas katonai erő és gépezet, amely a fűnképen látott katonák mögött felsorakozott.

Azán arra gondoltam, mi történe, ha foszfoha esnék. Hirtelen az is eszembe jutott, otthon hagvtam a tartalékos katonái könyvecskémet. Amikor felszágtam megkérdezte ennek okát. Elámtam neki a nyit titkot: „Ez az utasítás”. Bevonulom előtti napon az egyik barátom ajánlotta, hogy tanulmányozzam a fogságban történő viselkedés ele-

mi szabályait. Lenéztem elvettem az ötle-tét. „Ne törd le a harcikedvem” — mondotam neki, mert ugy véltem, hogy fogságba-esési esélyem egy a millióhoz volt. A magam részéről az egész ügy véget ért volna, ha a barátom nem teszi hozzá mosolyogva: „So-ha nem lehet tudni”. Megtettem neki a szí-veességet és belezapoztam az anyagba.

A FOGOLY TUDNIVALÓI

Felmerült lelki szemem előtt néhány részlet ebből az okmányból. Egyelőre ködösen, viszont mégis nagyon fontosnak tűntek. Megvizsgáltam a zubbonyom zsebet, hogy nincs-e benne felesleges okmány és ugyan-akkor Urinak is javasoltam, hogy hasonlóan viselkedjen. Felfedeztük, hogy a „hadifogoly blankettán” kívül nincs nálunk semmiféle irat.

Urinal volt a körzet térképe s elhatároztuk, hogy megtartjuk, mert szükségünk lesz rá, amikor folytatjuk a visszavonulást. A térkép segítségével pontosan megállapítottuk, hogy hol vagyunk: szemben Kábrittal, vagyis ott, ahol a Kis- és a Nagy Keserű tó érintkezik.

Időközben megváltozott a tüzelés. Uri, aki nagy harci tapasztalattal rendelkező tiszt volt, leckét adott nekem löfgyeermesrethől: ez agyuból kilőtt gránát, ez közepes géppuska, ez pedig bazuka. És ismét bazuka. Hirtelen hozzátette: „Látod, ezek ott a tankelhárító rakéták”. Közvetlen közelünkben laksa méltóságával szelte át a levegőt a rakéta, hosszú tűzfoszóvát hagyva maga után. Mindegyik közel egy méter hosszúságú volt. A rakéták egyike alig 100 méter távolságban fölünk csapódott a földre, de nem robbant fel. A másik rakéta folytatta útját, én elnök figyellem kísértem, amíg eltűnt a szemem elől. Csak akkor hallottam a robbanását, amikor eltalálta az egyik páncélosunkat, amely mintegy két kilométer távolságra a dombgerincen állt.

Pokolian erős tüzet zúdítottak ránk. Se-hogy sem értem, miként lehetséges, hogy a szemközti állásból ilyen őszülzettel lösjenek, csak sokkal később, amikor a történetek után visszatértem egységemhez, mesélték el, hogy a Csatorna nyugati partján lévő egyiptomi ágyúteg lőtt bennünket.

ELFOGJÁK JIZHART

Hirtelen furcsa csend lett. Uri és én fel-emelkedtünk egy pillanatra és feszülten figyeltünk. Ki akartuk használni a szokatlan csendet és tüszünnet, hogy rohamúráskál elérjük a mögöttünk húzódo dombláncolatot. Megdöbbenve láttam, hogy öt egyiptomi katonával a tender mellett és megragadja Jizhart. Visszaugrottam a homokdomb mögé, lövére állítottam be az Uzit és odaki-áltottam Urinak, hogy a „mi irányunkba jönnek”.

Uri előrántotta a revolverét és felhúta. Azt gondoltuk, hogy rálvóink az egyiptomi-akra, amikor közeledni fognak a dombhoz. Néhány másodpernyi feszült csend után Uri kijelentette: „Nincs semmi értelme, hogy löjünk, mert rajtuk kívül még túl sok egyiptomi van a közelünkben. Nincs semmi esélyünk”.

Láttam, hogy igaza van, mert körülfogtak bennünket. Mindenekelőtt meg kell szabadulnunk azoktól a tárgyaktól, amelyek segítségével az egyiptomiak megállapítják, milyen feladat vérehajtásával foglalkozunk. Átkiáltottam Urihoz: „A térkép!” Uri meg-értette, összehajította a térképet, kissé vissza-húzódoit és eltemette a homokba. Tudtuk, hogy a síma terep közepén kiemelkedő ma-gányos homokdomb segítségével (amely most fedezékül szolgál) bármikor visszatérhetünk és megtalálhatjuk a térképet.

Nyomban elhatároztam, hogy megszabadulok az egyiptomi rohamásiktól. Eszembe jutott, hogy az egyiptomiak esetleg valótóra fognak, honnan vettem a rohamásika-t. Titkolni kell előlük, hogy előzőleg a Csatorna nyugati partján jártunk. Uri hoz-zám hasonlóan eldobta a síkatot. Fegyve-rünket a sebtében ácsott fedezékben hagvtuk, előléptünk a domb mögül és elindultunk az egyiptomi katonák felé.

Azért cselekedtük ezt, mert el akartuk az egyiptomiakat távolítani attól a helytől, ahol a térképet eltemettük: és fegyverünket hagy-tuk. Ez a lépésünk sokat segített Mosenak, a sofőrnek, aki nem nagy távolságban fe-lyűdt fölünk és élénken figyelte a történeteket. Az egyiptomiak azt hitték, hogy csak hárm-an vagyunk és nem is folytatták a kere-sért további izráeli katonák után. Ha be-várjuk őket a domhajtlatnál, akkor bizonyá-

ra a lapuló Moset is felfedezik.

FOGSÁGBA ESTÜNK

Ami a következő percekben történt, ugy-tínt, mintha egy olcsó vadnyugati filmből vágták volna ki. Kalasnyikov rohampuskával felfegyverzett egyiptomi katonák fogtak körül, s közben arab nyelven kiáltottak. Az egyik közülük revolvert tartott a kezében. Utasítást adott, hogy emeljük fel a kezinket, s én nyomban engedelmeskedtem. Ebben a pillanatban a náluk lévő összes fegy-verből tüzet nyitottak ránk, s az volt az első gondolatom, hogy ki akarnak végezni. De ez nem volt több, mint az arabok szoká-sos fegyverpogással egybekötött ujjongása. Az egyiptomiak sorozatokkal löttek a lábunk elé, vagy a golyók a homunk alatt és a fej-ünk mellett süvítették el. Mozdulatlanul áll-tunk, míg abbahagyták a lövöldözést. Tud-tam, hogy egy óvatlan mozdulat az életem-be kerülhet.

Az egyik katona — az aki a revolvert tar-totta a kezében — valamit kiáltott arab nyelven, és a rangjelzésünkre mutatott. Ugy-gondolom, azt mondotta katonáinknak, hogy létszék vagyunk, és élve akar fogságba ejte-ni bennünket. Azonnyomban két-két katona lépett hozzánk. Leengedték kezünket. A ka-tonák közrefogták és megragadták a karom és félre nem érthető mozdulatokkal tudom-ra adták, hogy fűsűk velük, a nyomukban. Gondolkodás nélkül, rohamlénésben indult-unk az állás előterében lévő lövészárkok felé. Keskeny ösvényen futottunk, amely való-színűleg aknamezőt szelt át, s ekkor várat-lanul megálltunk.

A futóútról néhány egyiptomi katona ugrott elénk, és rákvetették magukat. Az első pillanatban nem értettem meg, mit akar-nak. Az egyik azonban rámutatott a kar-órámra és rám fogta a puskáját. Megértet-tem a célzást és odaadtam neki az órát. A többi katona ezután „gondozásba vette” a zsebeimet, és magához vett mindent, amit ta-lált: erszényt, szemüveget, zsebkézt, az auto kulcsát és a többi apróságot, ami a kezé-ügyébe akadt. Az egyik lépte a nyakam-ról a kis fém személyazonossági laposkát. Urinak hasonlóan kellemtelen élményben volt része. Néhány egyiptomi katona rávetet-

te magát, erőszakkal le akarta húzni ujjáról a jegygyűrűt, amelyet az esküvő óta vi-selt. A gyűrű már mélyen bevágódott a hu-sba, sehogysz akart lejönni az ujjáról, s az egyiptomiak már kezdtek türelmetlenül veszte-ni. Uri már attól tartott, hogy az egyipto-miak levágják az ujját a jegygyűrű miatt s ezért emberfeletti erőfeszítést tett, sőt a fo-gvaival cibált a gyűrűt, hogy az lejöjjön az ujjáról. Végül is sikerült az „egyméltakciója” és a katonák egymással verekedve kiszaki-tották a gyűrűt a kezéből. Urilól és Jizhar-tól is elvettek a zsebukban lévő holmikat, beleértve az órájukat.

Uri látta, amint két katona a személtávo-nossági lapján civakodtak, végül is kivezettek és elosztották egymás között a láncokat. A la-ncok szerint az egyiptomiak nem voltak meg-elégedve az Urinal talált zsákmánnyal. Is-mét rávetették magukat és levetkőztették. Az egyik katona turka kommandóit do-bott rá, majd nekilökte a szénes drókerítés-nek. Uri mozdulatlanul fektűt a drótkerítés, és már arra gondolt, hogy avonuljék. Per-cetkel később talpra állították. Kiderült, hogy a katonák mindössze alaposan át akar-ták kutatni a zsebeit és azt vették el a ka-tonazubbonyvát is, hogy leszédik róla a rang-jelzéseket. Amikor visszakapta az ingát, az egyik vállról hiányzott a rangjelzés. Az én helyzetem valamivel szerencsésebb volt, mert tábori, vászonból készült, rávarrt rangjel-zésem voltak, amelyeket az egyiptomiaknak nem sikerült, vagy talán nem is volt érde-mes levenni.

KOLLEKTIV FOGOLYVERÉS

Egy katona, aki, ugy látszik, zsákmány nélkül maradt kénytelen volt beérni a zubbonyom gömbjával, amelyet sietve lesza-kitott. Amikor ez a tatarlás befejeződött — valójában mindössze néhány percig tartott — folytattuk a futást a foglyulejtő katonákkal. Most kezdődött csak az igazi Via Dolorosa. Keskeny homokos-páson futottunk, amely a lövészárkok között ucsvarányodott. Az árkokból és a lövészárkokból tucatnyi egyiptomi katona jött elő. Ránkvetették magukat és titlegelni kezdtek bennünket. Nem érték be az öklük-vel, voltak, akik puskatussal vertek bennün-ket. Néhányan szuronyt is rántottak és az-zal fenyegettek. A kisértő-katonák meggyor-sították a futást és igyekeztek az ellenséces tömeg középete utat törni.

(folytatása következik)

A zsidók Amerikában

— Egy figyelemreméltó statisztika —

A Zsidó Közületek és Népiéleti Alapok tanácsának ezévi közgyűlésén nyilvánosságra hozták a tanács megbízásából készített tanulmányt, amelyből az amerikai zsidóság keresztmetszetéről igen figyelemre méltó adatokat tudhatunk meg.

A zsidók létszáma nem emelkedik, ezzel szemben átlagos életkoruk magasabb mint azelőtt. A születések száma stagnál, minden kilencedik zsidó 65 éven felül van és husz év múlva minden hatodik zsidó tartozik majd ebbe a korosztályba a statisztika szerint.

A főiskolákat látogató zsidók száma óriási mértékben emelkedett. 25 éven felüli zsidók fele legalább részlegesen látogatott valamely főiskolát, míg a 25 és 29 év közötti — mindkét nemhez tartozó — zsidók 75 százaléka négy éven keresztül részesült főiskolai oktatásban. Végül a fenti korosztályhoz tartozó férfiak 50 — és a nők 30 százaléka magasabb foku egyetemen folytatta tanulmányait, amelyeket egy diploma elnyerésével fejezett be.

Ugyanígy rohamosan emelkedett a zsidók betörése a magasabb pozíciókba. A zsidó dolgozók egyharmada, ma vállalatok igazgatója, cégvezetője, vagy tulajdonosa. A tanulmány megállapítja, hogy amennyiben ez az irányzat tartós lesz, akkor a zsidóság rövidesen a szakemberek népe lesz. E lehetőségekkel viszont szoros összefüggésben van egy állandóan észlelhető költözési hullám és erősen kétséges, hogy azok, akik egyszer elhagyják közösségüket, vissza fognak-e térni ahhoz — az ország egy másik pontjára.

Míg a jólképzett zsidóknak jól megy a soruk, addig jelentős számban vannak szegények is, elsősorban az idősebb korosztályban. Az idősebb zsidók 44 százalékának jövedelme évi 4000 dollár alatt van (ami a népiéleti hivatal osztályozása szerint a szegény-határon alulnak tekinthető) és 13 százalékuk keres évi négy- és hat-ezer dollár között, amiből szintén nem lehet manapság megélni.

A zsidó családok öt százalékának családi állapota elvált, de a 20 és 29 éves korosztályban ez a százalék arány a háromszorosára emelkedik. A tanulmány figyelmeztet, hogy számolniuk kell ezzel, hogy egyre több női családfeje lesz a zsidó családnak és a zsidó közösségek időben fel kell készülnie az ezzel járó szociális problémákkal.

A zsidó családok 23 százaléka nem az Egyesült Államokban született és az európai óhaza emlekei végig kísérik életüket. A zsidók 58 százaléka bár Amerikában született, de nem amerikai szülőktől és így sokat tudnak az európai kultúráról. A 20 és 30 év közötti zsidók több mint 50 százaléka a második, illetve harmadik amerikai nemzedékhez tartozik, amiből világosan következik, hogy az óhazahoz való kapcsolatok egyre gyengébbek lesznek.

A zsidó családok 23 százaléka semmilyen hitközséghez nem tartozik és ez a százalék arány emelkedőben van. A 30 és 39 év közötti személyek 56 százaléka nem tartozik zsidó hitközséghez, míg a 40 éven aluliak 69 százaléka nem hitközségi tag.

Érdekes, hogy a templomot

látogatók 50 százaléka tartozik az amerikai zsidóság konzervatív tagozatához, 20 százalékuk a reform-zsidókhoz és 19 százalék az ortodoxokhoz. A 30-tól 39 évig terjedő korcsoportban ezek az adatok így módosulnak: 49 százalék konzervatív, 38 százalék reform — és csak 11 százalék jár ortodox templomba. (Az utóbbiak biztosan felháborodással olvassák majd a statisztikának ezt a részét, az ortodoxok ugyanis azt állítják, hogy az amerikai zsidóság többsége az ő tagozatukhoz tartozik.)

A zsidó étkezési törvények betartása is csökkenőben van és jelenleg csak 28 százalék a zsidó családoknak vezet kézer háztartást. Ahol a családfeje külföldön született, ott az arány 55 százalékra emelkedik, de 24 százalékra esik ott, ahol a családfeje Amerikában született, az az első nemzedékhez tartozik és végül a második nemzedék 7 százalékra csökken a kóseretvők száma.

Érdekes, hogy az egész statisztikában semminemű említést nem találunk az amerikai

zsidóság nagy problémájáról, a vegyesházasságokról. Nem beszél a tanulmány a kiilletve áttérésekről sem.

Egy szóval sem említi a tanulmány Izrael államát. Menynyen tartoznak az amerikai zsidóság három csoportja közt acionista mozgalom valamely ágához, mennyire vannak pro-izraeli beállítottságúak, mennyire az asszimilációs irányzat hívei és mennyirek nincs véleménye ebből a szempontból.

Azt hiszem, hogy ilyen adatok nélkül — 1973-ban — nem lehet teljes egy, az amerikai zsidóságról készült statisztika. Köztudomású, hogy milyen feltéttszeretettel és aggodalommal követte az amerikai zsidóság az idei október drámai fejleményeit, hányan töltötték át az éjszakáikat a képernyő, illetve a rádió mellett és lesték a kedvező híreket, ezért a tanácsnak — az amerikai zsidóság szervezetének — semmiestire sem lett volna szabad említés nélkül napirendre térni ilyen fontos szempontok mellett.

ASKENAZI ERVIN

MÜNCHENI LEVEL:

»Mit tettél ezekben a napokban Izrael érdekében«

Írta: Dr. GUTTMANN ROBERT

Izraeli levelet hozott a posta. Régi jóbarát írta. A levélben beszámoló a jóbarát családjáról és közös jóismerőskörről. Egy részük még ma is egyenruhában van, északon és délen, más részük a hátszobában. A levél kicsengése: „Nehéz napokat élünk át, a vezély még távolról sem múlt el... Ki tudja, mit hoz a holnap”.

Ez a levél merőben különbözik minden más írástól, üzenet-től, amelyet a jom-kipuri háború kirobbanása óta Izraelből kaptam. A levél végén ugyanígy barátom felteszi a kérdést: mit tettél Te ezekben a napokban Izrael érdekében?

Lehetséges, hogy barátom csupán azt akarta tudni, mi volt az én szerepem ebben az általános zsidó megmozdulásban, mégis, a sorok közül szemrehányást olvastam ki. Mit csináltak ti, gáluti zsidók? Miért nem halljuk a hangotokat? Egyáltalán tudjátok-e, mi megy végbe minálunk? Tudjátok-e, milyen erőket fogtak össze a harmadik zsidó állam elpusztítására és az itt élő három

millió zsidó kiirtására? Olvasom a szemrehányó mondatot és lepergetem magam előtt az utóbbi hetek emlékeit, a jom kipur utáni metamorfózist. Gondolok azokra a levelekre, amelyeket megírtam, de nem adtam postára. S faggatom önmagam: vajon mi történt velem és a többi gáluti zsidóval ezekben a napokban?

Persze, hogy lestük a híreket, nem mozdultunk el a rádiótól, a televíziótól. Mint a hogy végül egy csepp vízben benne van az egész tenger, a müncheni zsidóság példája alapján megállapíthatom: ezekben a napokban az összes zsidóság minden másirányú érdeklődése a háttérbe szorult. Se munka, se üzlet, se társadalmi élet. A telefonvonalakon csak Izraellel kapcsolatos értesüléseket adunk tovább. És volt pénzváltás és vér-felajánlás és imádkozás. Az ifjak közül sokan csomagoltak és utra kelték Izrael tényleges megsegítésére.

De nem ez a lényeg. Az a tény, hogy egyetlen emberöltő alatt másodszer került halálos veszedelemba a zsidóság. Kíméltette mindannyiunkban a sorsközösség tudatát. A legprezansabb formában szemünk elé vetődött Izrael és a gálut közötti kapcsolat. Most érezzük, hogy ez az állam nemcsak azoké a zsidóké, akik ott élnek, ténylegesen mindannyian polgárai vagyunk.

Jól tudom, hogy a genfi konferencián a gáluti zsidóság nem fog szóhoz jutni, viszont a zsidó nép képviselője a mi nevünkben is beszél ott, mindannyiunk kívánságainak óhajának követelésének ad ott hangot.

Az Izraelnek nyújtott konkrét segítségen túl, a jom kipur utáni napokban kiderült, hogy nincs külföldi német, angol, vagy francia zsidó között. Teljesen mindegy, hogy valaki cionistának vallotta-e magát, vagy anticionistának. Függetlenül attól, hogy vallás-e, vagy vallástalan. Ezekben a napokban mindenki határozottan és világosan érezte, hogy a saját hazája, a saját népe van veszélyben. Érezte, hogy támadást intéztek a hazája ellen, amely az egyetlen szilárd pontot képezi az életében. Megáldadják Izraelt, amely minden zsidó mentővére.

Arra a kérdésre tehát, mit tettél ezekben a napokban Izrael érdekében? — sem azt válaszolom: ilvén és ilyen összeget adtam, ennyi és ennyi embert mozgósítottam, cikkeket írtam és gyűléseken felszóltam, hanem azt mondom: magamra eszméltem. Az Izrael ellen intézett támadás színvallásra kényszerített minden gáluti zsidót. Be kellett vallanunk, hogy nincs kettős lojalitás, mert minden gondolatunk, szívünk minden dobbanása, Izrael államé és az ott élő testvéreké.

Ennek a háborúnak van még egy tanulsága: egyedül vagyunk. Ugyanúgy, ahogy egyedül voltunk az elmúlt kétezer éven át. Aki ennek ellenkezőjét állítja, az nem ismeri a tényeket.

És még valamit: nemcsak hogy egyedül vagyunk, de gyűlölnék is bennünket, — függetlenül attól, hogy barátunk, vagy ellenségnek vallja magát az illető.

A német nép például, amelynek „valamelyes” szerepe volt a múltban a zsidó sors alakulásában, savanyú arccal állapítja meg, hogy áldozatot követelnek tőle. Hét végén is kell mondani az autósztárol, a fillet és guenke, az árak emelkednek, a munkanélküliek száma egyre növekszik.

Németországban nem okolják Izraelt a történekeért. Nem mutatnak Izraelre vádoló ujjal és nem szólták meg az itt élő zsidókat sem.

De vajon meddig bírják türelmetlen magukat...?

SAN MATEO kaliforniai tartományban az egyik fevencnek mezenedték, hogy a kutvája meztáborassa a börtönben. A hüségés eh utovnis gardiának távollétében nem akart enni, s már az a vezély fenyegette, hogyében pusztul.

Max, a két éves német juhász-kutya, mihelyt meglátta gardiát, óvóulni kezdte a farkát, s aronnal megette az elébe tett nagy óráb húst.

Mi büzlik Dániában?

(NEWSWEEK). — Életszínvonaluk egyike a legmagasabbaknak a világon, de éppoly magas az adóztatásuk is — így hát nem csoda, ha igen sok kiábrándult dán jutott arra a konklúzióra, hogy valami büzlik Dánia népiéleti államában.

Elkeseredésüket két héttel ezelőtt az urnák előtt juttatták kifejezésre, súlyos csanást mérve nemcsak szociáldemokrata kormányukra, de az összes ellenzéki pártokra is. A dánok nyilván bizalmatlanságot szavaztak az uralkodó politikai rendszer teljes ségének, amikor a 179 tagú Folketing (parlament) mandátumainak egyharmadát új pártnak adták — és minden kilenc dán közül egy-egy „szabaduszó”, egészen külön uton járó pártra szavazott, amely párt a kormány felosztatására kötelezte el magát. Ennek eredményeként úgy látszik, hogy Dánia, Európa egyik legregőbb és legerősebb demokráciája, a politikai zűrzavar bizonytalanság korszakába lép.

Miközben a Szociáldemokrata Párt az elmúlt 50 év legnagyobb vereségét szenvedte el az urnák előtt (a parlamentben mindössze 46 mandátuma maradt) — a választások legnagyobb győztese egy Mogens Glistrup nevű, élesnyelvű ügyvéd volt. Progresszív Pártja a második helyre szökött fel a parlamentben (28 mandátummal). Programja az évi 10.000 dollárnál kevesebbet kereső polgárok jövedelmi adójának eltör-

lése. Hogyan akarja pótolni az állami jövedelmek csökkenését? A hatalmas állami bürokrácia lefaragása és... a dán hadsereg felosztatásával. „Dániának nincs szüksége hadseregre — szónokolt Glistrup. Ha az oroszok megtámadnak, egyszerűen megadjuk magunkat”.

— A kommunisták — 1957 óta először — ugyancsak néhány üléshez jutottak az új Folketingben, és két más újonnan alakult párt jelentős eredményeket ért el.

De a dán választások eredménye mindenképpen ismét demonstrálja a szociáldemokrata mozgalom egész Európában megyivánuuló válságos helyzetét. A néhány hónappal ezelőtt lefolytatott választásokon Svédországban és Norvégában súlyosan megrendült a „hőcsőtől-sírig” kovácsolt népiéleti államok rendszere — nyilván a hatalmas adóterhek altt roszkodó tömegek lázadása miatt. Jóllehet a két másik skandináv államban a szociáldemokratáknak sikerült hatalmon maradniuk, örvöljük Dániában kevésbé biztos. Anker Jorgensen miniszterelnök aki a múlt héten lemondott, az új kormány megalakulásáig a kormány élén marad. De Jorgensen nem tartja valószínűnek, hogy bármely új kormánykoalíció sokáig fenntarthatja magát és a legutóbb politikai megfigyelő egyet ért abban, hogy hat hónapon belül újabb választásokra kerülhet sor Dániában.

KÜLÖNLEGES ALKALOM INGYEN JUTTATÁSRA 1974 BEN IS

A BANK HÁPOÁLIM B.M.

MATMON 4000 + TERVÉBEN

Minden takarékoskodó, aki a Matmon 400 + tervben pénzt helyez el, **6.000,-** IL összegig, 1973-ban, megduplázhatja a betét összegét a terv lezárása után is, amelynek határidejét a pénzügyminisztérium 74. 3. 31-ben állapította meg.

A betét összegének 10%-a ingyen juttatás.

A tőke és a juttatás kamatoznak és az indexhez vannak rögzítve

A Csendes Forradalom

BANK HÁPOÁLIM B.M.

Ez a felelősség ideje — ez Jehosua Rabinovics ideje

Švavazzon — Emet Tel-Aviv—Jaffa városházi választásán

EAGLETON SENÁTOR:

Kissinger nem tölt be diktátori szerepet

„Amerika nem változtat Izráel iránti politikáján az energiaválság miatt” — „Tapasztalhatók bizonyos antiszemita megnyilvánulások”

„Nem hiszem, hogy dr. Kissinger diktátori szerepét szándékozik betölteni a genfi konferencián... — mondotta Thomas Eagleton szenátor az amerikai demokraták volt alelnök jelöltje, aki a külügyminisztérium vendégeként ötnapos látogatásra az országba érkezett. A szenátor figyelemmel kíséri a választásokat és találkozik a külügyminiszterrel a hadügyminiszterrel, valamint magasrangú katonatisztekkel.

A vendég szerint nem kell amerikai nyomástól tartani a genfi konferencia idején. Azt sem tartja valószínűnek, hogy az Egyesült Államok megváltoztatná hagyományos politikáját Izráellel kapcsolatban az energiaválság miatt és derüljék a genfi meg-

szelésekkel kapcsolatban, noha nem bízik abban, hogy annak nyomában tartós békére kerüljön sor. Valószínű azonban, hogy fokozatos haladás következik majd be ebben az irányban. Véleménye az, hogy maga a találkozó ténye bizonyos fázist jelent a békés elrendezés felé. „Biztos vagyok abban, hogy dr. Kissinger tanácskozást folytat Izráel megbízottjaival a genfi konferenciával kapcsolatban és úgy vélem, hogy jelenléte érezhető lesz a tárgyalások menetében.”

A szenátor, aki első alkalommal jár Izráelben, különös érdeklődést tanúsít a hadsereg páncélos ereje iránt: mert nézete szerint a páncélos erő és a tankhal-

ritó fegyverek fontos szerepet játszottak a jom-kipuri háborúban. Egy kérdésre válaszolva azt mondotta, hogy nem híve amerikai ellenbajoknak az energiaválság terén, mert megtörténhet, hogy olyan ország, mint a Nyugat-barát Száudia, végül is Szovjetunió felé fordul.

Antiszemita megnyilvánulásokkal kapcsolatban úgy nyilatkozott a szenátor, hogy ezt tapasztalja ő is, bizonyos címere érkező levelek formájában. Antiszemita érzelmei már a második világháború idején is rejtőztek az Egyesült Államok lakossága körében, most azonban bizonyos mértékben felszínre jutottak. Ez azonban a szenátor szerint nem jelent „antiszemita kitérést”.

A szenátor nem tartja valószínűnek, hogy Nixon elnököt eltávolítsák a Watergate ügy miatt. „Ha változás történik az elnök személyében, úgy ez lemondás utáni következik be. További lehetőség a szenátus bíráskodása nyomában történő eltávolítás, ez azonban hónapokon keresztül vezet és nem kell hagyni az államot, ami semmiképp sem kívánatos jelenség — mondotta a szenátor.

„A szenátor, aki első alkalommal jár Izráelben, különös érdeklődést tanúsít a hadsereg páncélos ereje iránt: mert nézete szerint a páncélos erő és a tankhal-

Ez a törvényszék, amelynek elnöke a főrabbi, tagjai közt pedig helyet kap Mordecháj Piron rabbinok, a hadsereg főrabbija, valamint helyettese, külön foglalkozik minden egyes esettel, vagy eltűnt katonák ügyeivel foglalkozik.

Ezen a héten lép életbe a hadsereg és a népiéleti minisztérium közötti megállapodás, a bevonult családtagjainak nyújtandó szociális segélyről.

Az arra rászoruló katonák egy-egyéneknek kapható kérdőív utján fordulhatnak az illetékes népiéleti hivatalhoz, amely méltányolt esetben segélyt nyújt a

WEISSBURG CHAJIM UTCAT AKARNAK BÁT-JÁMBAN

Rövidesen teljesül a bát-jámi magyar jisiv régi terve, hogy Weissburg Chajimról utcát nevezzenek el városukban. Evekkel ezelőtt már a megvalósulás siádjában állt a bát-jámi magyar nyelvű lakosoknak az a terve, amikor éppen személyi változások következtek be a város vezetésében és így egy időre elodázkodott annak keresztülvitele.

Spielmann Eliezer, aki igen élénk, önzetlen, közéleti tevékenységet fejt ki Bát-Jámban, nemrégiben újabb felvetette a kérdést és egy bizottság amelyben többek között dr. Antal László, és Gál Smuél is résztvevő, ismerette az ügyet Menáchem Rothschild polgármester előtt.

A polgármester teljes megértést tanúsított a bát-jámi magyar zsidó közösség kérésével szemben, megígérte és ünnepélyesen kijelentette, hogy a tervet magáévá teszi és hathatósan fogja a maga részéről támogatni az illetékes bizottságban. Felkérte a jelenlévőket, hogy terjesszék elő a névadó-bizottságnak a kérés, megfelelő kidolgozás és előkészítés után, hogy érdemben foglalkozhassanak vele.

Biztosítási kedvezmény az autósünnep nyomán

A gépjárművek heti egynapos szüneteltetése kifejezésre jut a biztosítási díjak csökkentésében. Gád Jákobi helyettes közlekedésiügyi miniszter, valamint dr. Piciker, pénzügyminiszteriumi megbízott között létrejött megállapodás értelmében új biztosítási díjakat állapítanak meg a heti szünnep figyelembevételével. Tekintettel arra, hogy a biztosítási kötvényeket általában évente egyszer ujtják meg: amennyiben december 16-tól kezdve kedvezményt is határoznak meg a jelen díjszabással kapcsolatban, ezt csak azok élveznek, akik e dátum után ujtják meg a kötvényeket. Pillanatnyilag még nem ismeretes, mennyi ideig fog tartani a kötelező egynapos szüneteltetés és amennyiben azt egy éven belül hatálytalantítják, úgy újabb elszámolás szükséges a biztosítóársaságok és a gépjárműtulajdonosok között.

RÁJA ÉRSEK: Külön imát mondunk a genfi konferencia sikeréért

Az izráeli görögkatolikus egyház feje a Vatikánban eljárt a Szíriában sínylődő izráeli hadifoglyok érdekében

Juszuf Rájá érsek, az izráeli görögkatolikus egyház feje, aki a napokban tért vissza amerikai és olaszországi utjáról, utasította egyháza papjait, hogy a polgári újév alkalmából minden templomban külön imát mondjanak a genfi békekonferencia sikeréért és a közlekedési békéért.

Azt is elmondotta az érsek, hogy a vatikáni tartózkodása alatt megbeszélést folytatott a Vatikán külügyi államtitkárával, akitől ígéretet kapott, hogy a Vatikán mindent elkövet a Szíriában lévő izráeli hadifoglyok szabadonbocsátása érdekében.

Rájá érsek nyilatkozatát abból az alkalomból tette, hogy Jozsef Almogi munkügyi miniszter karácsony alkalmából látogatást tett a haifai keresztény egyházak vezetőinél, akiknek kifejezte a kormány jókívánatait. Almogi egyben megelégedését fejezte ki afelett, hogy a haifai arabok bebizonyították Izráel iránti hűségüket.

Különböző pártok szövívi az Uj Kelet estjén

»A magyarajku jisivnak intenzivebb politikai tevékenységet kell kifejtjeniek«

Kifogásolták a rádió mindössze heti 5 perces magyar nyelvű adásait — Dr. Hermann Dezső, Salpeter Julius, dr. Rozen Cvi-Dávid és Gálor Eljáhu voltak a pártközi vita felszólalói — Dr. Marton Gizella elnökölt és Arad Gideon vezette le az estet

Nagy sikerrel folyt le tegnap a Hitachdnt Olej Hungária televízió termében az Uj Kelet által rendezett pártközi vitát. A nagy számú közönség, amely megtöltötte a termet, nagy érdeklődéssel kísérte a négy meghívott párt szövíviónek fejtését.

A Máárách nevében dr. Hermann Dezső válaszolt a feltejt kérdésekre, a Likud-ot Salpeter Julius (Gyula), a Vallásos Nemzeti Pártot dr. Rozen-Cvi Dávid és a Független Liberális Pártot Gálor Eljáhu képviselték.

A feltejt kérdések jórésze külpolitikai és biztonsági vonatkozású volt, minthogy az este rendezése „Merre tart Izráel a há-

boru után?” jelszó alatt hívtá öszsze a pártközi vitát. Ezen felül a közönség érdeklődése arra összpontosult, hogy a magyar jisiv miért nincsen megfelelően képviselve politikai fórumokon. A négy párt képviselői teljes egyetértésben azt válaszolták, hogy a magyarajku közönségnek, amely egyénileg kitűnően beilleszkedett az ország életébe, sokkal intenzivebb politikai tevékenységet kell kifejtjenie a politikai érvényesülés érdekében.

A közönség sorából számosan tették szöví a magyar nyelvű rádióadás hiányát és felpanaszolták, hogy az izráeli rádióhatóság hetenként csupán 5 percet áldoz az igen jelentős magyar nyelvű közönség céljaira.

A rendkívül barátságos hangulatban lefolyt pártközi vita résztvevőinek kívánságára az Uj Kelet a jövőben a választások után is hasonló esték megrendezését tervezi. A tegnapi nagyszerű rendezvényen dr. Marton Gizella az Uj Kelet főszerkesztője elnökölt, a vitát pedig Arad Gideon vezette le. Az est bevezetőjében Arad Gideon a gyülekezet nevében a magyar jisiv üdvözlőit küldte a Haifáról Tel Avivba 7.50.

Drága felejtethetlen férjem, apánk, testvérünk, nagyapá, rokonunk
MITTLER JAKAB (Toni) 77
Marosvásárely
slosimja leteltével
AZKÁRAT ÉS SIRKOAVATÁST
tartunk 1974 január 3-án, délután 3 órakor a jáhudi új temetőben.
A GYÁSZOLÓ CSALAD

Felejtethetlen drága édesanyánk, nagymamánk és déd-nagymamám
ÖZV. MANDELNÉ IDA 77
IDA NENI
Debrecen — Cur-Sáalom
slosimja leteltével
AZKÁRAT ÉS SIRKOAVATÁST
tartunk 1973 december 30-án, vasárnap délután 4.00 órakor a Cur Sálom-i temetőben.
Külön autóbussz indul a háztól, Sd. Herzl 13 sz. délután 3.30 órakor.
Ezton monduk köszönetet mindazoknak, akik részvételüket szóban és írásban kifejezték.
A GYÁSZOLÓ CSALAD

Drága édesanyánk, nagyanyánk, testvérünk
CILA FRIEDMANN
(szül. Krausz) 77
Irsóva
elhunytának slosimján
ELZARANDOKOLUNK SIRJÁHOZ ÉS FELAVATJUK SIRKÖVÉT
a zichron-méri temetőben, Bné-Brák, hétfőn יום שבת תש"ד (73. 12. 31) délután 3.00 órakor.
Találkozás a temető bejáratánál.
54-es autóbussz.
Leányai: Szará Cipori, Bné-Brák, Ráchel Sárón, Rámát-Gán, fivére: Anatól Krausz, nővére: Bella Stauber

Felejtethetlen drága férjem, apám, apósom, nagybátyánk, rokonunk
Biedermann Akiva (Kivu) 77
Nagyvárad — Haifa
elhunytának második évfordulóján
AZKÁRAT
tartunk 1973 december 30-án — יום שבת תש"ד — vasárnap délután 3.30 órakor a haifai új temetőben, Kfár Számír. — Találkozás a bejáratnál.
FELESEGE, FIA, MENYE ÉS ROKONAI

Drága feleségem, testvérem, rokonunk
KUKS GIZELLA szül. Spiegel 77
Budapest — Tel-Aviv
slosimja leteltével, 1973 december 31-én, hétfőn délelőtt 12.30-kor
AZKÁRAT ÉS SIRKOAVATÁST
tartunk a Cholon-bát-jámi körzeti temetőben.
Találkozás a temető új bejáratánál.
A GYÁSZOLÓ CSALAD

Felejtethetlen drága férjem
Dr. ZIPSER ALEXANDER (SANYD) 77
Jasina (CSSR) — Chedera
slosimja leteltével
AZKÁRAT ÉS SIRKOAVATÁST
tartunk 1973 december 30-án, vasárnap délután 2 órakor a chederai régi temetőben.
Találkozás a temető bejáratánál.
A gyászoló család nevében: felesége, BÖZSI
Ezton monduk köszönetet mindazoknak, akik mély gyászomban személyesen, vagy más módon együttérzésüket fejezték ki.

DRÁGÁNK,
SKALON ERZSI 77
ÁZKÁRAJÁT ÉS SIRKOAVATÁST
יום שבת תש"ד 1974 január 1-én, kedden délután 3 órakor tartjuk a kirját sauli temetőben.
Ezton monduk köszönetet mindazoknak, akik fájdalmunkat részvétükkel enyhíteni igyekeztek.
A GYÁSZOLÓ CSALAD
Autóbussz 2.30-kor az irija melletti parkolóhelyről, Ibn Gvirol 71.

Felejtethetlen drága férjem, apánk, nagyapám, testvérünk, sógorunk
ROTH ALADÁR 77
Aranyosgyéres — Párdesz Chana
slosimja leteltével
AZKÁRAT ÉS SIRKOAVATÁST
tartunk 1973 december 31-én, hétfőn délután 3 órakor a párdesz-chana-i temetőben.
Találkozás a bejáratnál.
A GYÁSZOLÓ CSALAD

Szeretett felejtethetlen drágánk
WIEDER ÁRJE (Gyurka) 77
Érsekújvár (C. S. R.) — Haifa
ELSŐÉVES ÁZKÁRAJÁT
1973 december 30-án, vasárnap délután 3 órakor tartjuk a haifai új temetőben, Kfár Számír.
Találkozás a temető bejáratánál.
A GYÁSZOLÓ CSALAD

SZOCIÁLIS SEGÉLY BEVONULTAK CSALÁDTAGJAINK

Tandijkedvezmény bevonultak középiskolás gyermekeinek — A Híztadrut 50 millió fontos sikun-kölcsön alapot létesített

Ezen a héten lép életbe a hadsereg és a népiéleti minisztérium közötti megállapodás, a bevonult családtagjainak nyújtandó szociális segélyről. Az arra rászoruló katonák egy-egyéneknek kapható kérdőív utján fordulhatnak az illetékes népiéleti hivatalhoz, amely méltányolt esetben segélyt nyújt a családtagoknak kórházi kezelés terén (ha az érintettek nem betegesegélyváz-tagok) és gondoskodó háztartási alkalmazotról vagy gyerekgondozóról is. A katonák családtagjai ezb szociális problémával is fordulhatnak a népiéleti hivatalhoz.

A közoktatásügyi minisztérium külön bizottságot nevezett ki, amelynek feladata tandijkedvezményt biztosítani bevonult középiskolás gyerekei számára, ha a család helyzete ezt indokolttá teszi.

A Híztadrut 50 millió fontos alapot létesített, amelyből sikunölcsönöket folyósítanak bevonult, illetve olyan családok számára, amelyeket a háboru következtében anyagi károsodás ért. A kölcsönök összege 50 ezer font lesz, alacsony kamat mellett, 20 éves időtartamra.

EGYMÁS KÖZÖTT
(Folytatás a 10. oldalról)
Bensőséges családi ünnepség keretében kötött házasságot dr. Herskovits Lajos akkói fogorvos és felesége, Helén orvosnővendék fia, József Englaender Mirjámmal. A menyasszony Englaender Méir, a Bank Leumi tel-avivi központja valutaszámvégzésének és feleségének, Joulitlenek a leánya. Az ifjú pár frigyét Proust, v. rotterdami rabbi áldotta meg.

Jókívánásokkal keresték fel Cfatón Kiszelnik Eliezer, a járási adófőnököt, a mártír-templom „magid siur”-ját, első dédunokáit, Elisa megszületése alkalmából.

Szépén sikerült chanuka-ünnepséget rendeztek Jeruzsálemben, a Chug Jóc Hungária szervezetében. A gyertyákat Rosenberg Naftáli gyújtotta meg, megnvítót dr. Révész Eliezer mondott, majd Kaufheil Jehosua Árje rabbi beszélt. A műsorban Sándor György énekelt, Dán Artur kísérte zongorán, Molnár Pál konferált, Katz Ilonka és Ráchel, valamint Kohn Annus volt a háziasszony.

OVADJA JOSZEF FÖRABB: NEM LESZNEK „ÁGUNOT” PROBLÉMÁK

Külön rabbinikus bíróság foglalkozik a jom-kipuri háború során elesett, vagy eltűnt katonák feleségeinek helyzetével

Ovadja Jozsef országos szefárd főrabbi tegnap elmondotta, hogy mintegy két hónappal ezelőtt az ő kezdeményezésére külön rabbinikus bíróság létesült, amely a jom-kipuri háború során elesett,

A MIFÁL HAPAJISZ SORSOLÁSA

150 ezer fontot nyertek: 285947 508973
50 ezer fontot nyert: 107719
12500 fontot nyertek: 175336 392975
6250 fontot nyertek: 460775
291109 136474 128346
1250 fontot nyertek: 022590 091107 125748 128486
239415 263556 272337 278660
283269 294796 295134 304936
370353 378269 466891 495757
610547 650332 670621 766577 792116

Az alanti vézödési sorsjegyek a következő nyereményeket kapták:

600 font
02526 04727 09886 40293 46535
50253 81698 83813 86531 96099
250 font
01905 06685 16357 17179 20036
20390 22912 26358 37078 31524
33183 58451 60190 60715 61593
63503 63690 66549 73213 74069
74773 81497 87401 93514 93704
100 font
2602 2739 4395 6273 8785 8887 9653

A 8-cal vézödő sorsjegyek visszanyerték a 4 fontot.

KERESUNK

- 1) ESZTERGÁLYOSOKAT
- 2) REVOLVERESEKET
- 3) GYÁSZOLÓKAT
- 4) FÉMUNKÁSOKAT

Jelentkezés: „KASTEL” Mifaléj Pládá B. M.,
Tel-Aviv, Mordecháj Anilevitz u. 38.,
(a Dinamometer mellett), tel. 33327, 26831

Keresünk
GIPOFELSŐRESZKÉSZÍTŐKET
(steppereket)
OTTHONI MUNKÁRA
„ADA”, TEL-AVIV, ALIJA UTCA 54.
Tel. 821593